

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 452

Poznań piątek, dnia 2 października 1931

Rok XXVI

Orka i posiew

W potężnym swoim orędziu w sprawie kryzysu gospodarczego wskazuje Ks. Kardynał - Prymas „na niespożyte siły twórcze“, które rozporządza naród polski. Z wiarą promienną wysnuwać z nich każde ufnosć w wielką przyszłość.

W r. 1926 na VII. Zjeździe Katolickim w Poznaniu wygłosił Roman Dmowski głęboki referat na temat „narodów katolickie a kryzys kultury europejskiej“. Wskazał w nim na ustrój duchowy katolików jako antytezę mentalności protestanckiej, opartej o ziemię i aspiracje materialne. Referat Dmowskiego był niejako zapowiedzią ostatniego dzieła. „Świat powojenny i Polska“, w którym z duchowości katolickiej narodu polskiego zapowiada przetrzymanie kryzysu już nie tylko kultury ale ustroju gospodarczego u nas znośniejsze, aniżeli w innych narodach, które od kultury katolickiej się odsunęły. Religja katolicka nie lekceważy rozwoju gospodarczego, ani nie każe zaniedbywać potrzeb materialnych. Przeznacza jednak dla nich w dążnościach ludzkich drugie miejsce. Nie mają być celem, ale jedynie środkiem do celów wyższych. Logicznie nie uważa więc ubóstwa za hańbę. W radach ewangelicznych otacza je aureolą szczególnego powołania. Tak samo zaleca prostotę życia i umartwienie. Doświadczanie uczy, że takie nastawienie duchowe wytwarza energję, hart ducha, opanowanie woli i odporności. Rzecz jasna — tylko wtedy, gdy religja jest dla człowieka nie tylko teorią, ale motorem życia.

Jak wszędzie, tak i w sferze religijnej nie wolno dopuścić do zastoju, którego najbliższym skutkiem jest cofanie się w rozwoju.

Katastrofa wielkiej wojny zniszczyła olbrzymie dobra także w dziedzinie duchowej. Kościół pracuje niezmordowanie nad odbudowaniem ich. Świadczy o tem encykliki o znaczeniu dziejowym Piusa XI, cała jego działalność, niezwykle ruch w życiu religijnem, np. rekolekcyjny, charytatywny, misyjny, a szczególnie coraz więcej pogłębiająca się i rozrastająca Akcja Katolicka. Wszystko to zapowiada nowy okres życia religijnego.

Polska nie pozostaje w tyle poza innymi narodami katolickimi. Przeciwnie, tłumione przez niewolę, a obecnie wyzwolone „niespożyte siły twórcze“, rwą się do bujnego życia, potężnie idą w słońce i ożywcze powietrze. Poznań ma i w tym zakresie szlachetną ambicję, aby istotnie pełnić obowiązki miasta stołecznego, a więc czołowego, a nie tylko nosić jego zaszczytną nazwę.

Od długich miesięcy przygotowują duszpasterze poznańscy w porozumieniu i pod przewodem władzy duchownej przeoranie gleby duchowej miasta i rzucenie w nią zdrowego ziarna.

Od 5 do 29 listopada będzie Poznań przeżywał wielką, dokładnie we wszystkich szczegółach przygotowaną „powszechną misję“. Obejmie ona równocześnie wszystkie parafje i kościoły,

Skargi ukraińskie w Sejmie

Zajścia w czasie przemówienia posła Barana z Klubu Ukraińskiego

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.) Działające posiedzenie Sejmu było zakończeniem posiedzenia czwartkowego. Przemawiali posłowie mniejszości narodowych Baran i Jeremicz.

Pos. Baran (Klub Ukr.), uskarżał się na to, że w instytucjach gospodarczych Rusini są poszkodowani.

Głos: Nie róbcie w nich polityki.

Pos. Baran: Polityką jest nawet sam fakt, że ja żyję i jestem Ukraińcem.

Pos. Kleszczyński: Zamiast serów macie bomby w magazynach.

Pos. Baran: Nie żądamy nawet pomocy czynnej rządu, żądamy tylko praworządności.

Pos. Kleszczyński: Niech pan się zwróci do p. Rudnickiej, żeby pojechała do Genewy.

Pos. Baran: Sejm przed kilku miesiącami był świadkiem dyskusji o t. zw. pacyfikacji. Była już pacyfikacja inna pod koniec wieku XVIII na ziemiach polskich i ukraińskich.

Głos: A rzeź humańska?

Pos. Baran: O pacyfikacji zeszłorocznej mówił cały świat kulturalny. Zainteresowała się tą sprawą Anglja, to samo państwo, które zrobiło przewrót majowy. Bo nie jest to tajemnicą, że przewrót majowy stał się za zgodą i pod protektorem rządu Wielkiej Brytanji. I ta sama Wielka Brytanja...

Pos. Wawrzynowski: Niech pan nie plecie głupstw.

Pos. Baran: Ta sprawa nie jest jeszcze zlikwidowana na terenie międzynarodowym i ma swoje znaczenie.

Głos: Przy pomocy Niemców.

Następnie przemawiał pos. Jeremicz (Białorusin), mówiąc o stosunkach białoruskich.

Na tem dyskusję wyczerpano a wszystkie przedłożenia odesłano do komisji. Termin następnego posiedzenia będzie podany pisemnie do wiadomości. (w)

Rządowy projekt ustawy prasowej

Projekt podobny jest do słynnego dekretu prasowego, zniesionego przez Sejm

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.) Korrespondent Wasz dowiaduje się, że na ostatnim posiedzeniu Rada Ministrów uchwaliła projekt ustawy prasowej, który będzie wniesiony do Sej-

my w najbliższym czasie. Projekt ten w drobnej tylko części różni się od słynnego dekretu prasowego, zniesionego przez parlament przed dwoma laty. (w)

Nowe plany Hoovera

Pomoc finansowa dla Niemiec za cenę zarzucenia planów rewizjonistycznych „na określony czas“

Paryż, 2. 10. (PAT). Z Waszyngtonu nadchodzi wiadomości, jakoby prez. Hoover miał wspólnie z premjerm Lavalem zażądać od Niemiec jako warunku udzielenia im pomocy finansowej, aby zaniechali na czas określony (!) wszelkiej akcji, dążącej do rewizji traktatów.

„Action Francaise“ zapytuje, dlaczego w wiadomości tej jest mowa o czasie określonym. Przecie przyjęcie przez Niemcy na siebie podobnego zobowiązania otworzyłoby przed niemi prawo do zażądania po upływie wyznaczonego terminu rewizji granic.

Jeśli wiadomość ta jest prawdziwa — oświadcza dziennik dalej — to podroz premjera Lavała będzie miała za cel wymuszenie na nim pieniędzy, których nie udzielono w Berlinie. Tym sposobem wizyta waszyngtońska dopełni wizytę berlińską.

Niemcy doskonale rozumieją łączność między temi dwoma wizytami. Tem się też tłumaczy, że Hitler powstrzymał się od wszelkich manifestacji przeciw ministrom francuskim i że obecnie nie narzeka zbyt gwałtownie na mało znaczące wyniki konferencji londyńskiej.

Poważne rozruchy komunistów w Zagłębiu Ruhry

Berlin, 2. 10. (PAT). W związku z ożywieniem akcji komunistycznej w Zagłębiu Ruhry doszło wczoraj do poważniejszych starć w Duisburgu. Ulicami miasta przeciągały grupy demonstrujących bezrobotnych. W dzielnicach robotniczych wydarzyły się napady na sklepy. Policja interweniowała w godzinach wieczornych. Na

przedmieściach doszło do rozruchów. Również w Dortmundzie komuniści zorganizowali pochody głodowe, przyczem między demonstrantami a policją dochodziło do starć. W kopalniach w miejscowości Waldenburg bezrobotni nie dopuścili górników do pracy.

wszystkie stany i wszystkie sprawy sumienia.

Chrystus uderzy w wielki dzwon i ogłosi czas wielkich i szczególnych łask. Wstrząśnie duszami i umysłami. Potężnej, wszechmocnej fali, płynącej z Jego Serca, nie oprze się żadna rodzina, żaden dom. Działanie jej odczują wszyscy. Oby odpowiedzieli na nie!

Tegoroczny listopad stanie się dla niezliczonych dusz czasem wiosny i od-

nowienia. Spodziewać się należy, że Poznań wykaże ów wspaniały entuzjazm, który go cechuje w tylu innych wielkich sprawach. W misyjnym listopadzie więcej, aniżeli zwykle, zwróci się ku zagadnieniom wiecznym, od których przecież wszystko zależy.

W swoim czasie odezwą się duszpasterze m. Poznania do społeczeństwa z ambon. Prosić będą o ułatwienie wszystkim udziału w zbożnej pracy. Ze

swej strony zrobią wszystko, aby każdemu umożliwić spełnienie wielkiego obowiązku. Na zakończenie każdej sekcji misyjnej zasiadą wielkie zastępy spowiedników, aby służyć wszystkim wiernym. Minie listopad misyjny, ale pozostanie ziarno, rzucone do serc. Może niejedno padnie na twardą skałę, imne w przygłuszające chwasty, ale to będą tylko wyjątki. Chrystus pociągnie ku Sobie, zwycięży i zapanuje w niezliczonych duszach.

Zniwo będzie wielkie, nadewszystko zniwo Boże, ale i w doczesnej dziedzinie wyzwolą się nowe siły twórcze, które błogosławione plony przyniosą całemu narodowi.

O Żydów

Omawialiśmy wczoraj niezwykle okólnik ministra Jędrzejewicza, skierowany przeciw Związkowi Narodowemu Polskiej Młodzieży Akademickiej — naczelnej organizacji studentów polskich. Okólnik ten przy końcu zawiera następujące charakterystyczne słowa:

„Zaznaczam, że zarządzenia niniejszego nie należy traktować jako zasadniczego przeciwstawienia się ministerstwa oświaty dążeniu młodzieży akademickiej do posiadania reprezentacji ogólnych jej interesów.“

Co oznaczają te słowa? Od dosyć dawna już szerzyły się wieści, że miarodajne czynniki gotowe są uznać naczelną organizację młodzieży akademickiej, pod warunkiem, że ulegnie ona „reorganizacji“. „Reorganizacja“ ta zaś miałaby polegać ni mniej ni więcej, tylko na przyjęciu w skład jej... Żydów.

Jak wiadomo, statut Związku Narodowego P. M. A. postanawia, że Żydzi nie mogą być członkami Związku. Jest to wypływem zasadniczego stanowiska olbrzymiej większości młodego pokolenia w zakresie kwestji żydowskiej — i przy tem swoim stanowisku młodzież stoi bardzo twardo. Wyrazem tego stanowiska było m. in. stopniowe usunięcie Żydów ze wszystkich organizacji akademickich, w szczególności z „Bratnich Pomocy“. Pamiętne są jeszcze walki, jakie kilka lat temu młodzież narodowa musiała staczać z ugrupowaniami „sanacyjnymi“ i lewicowymi o wprowadzenie do statutowych poszczególnych organizacji punktu, zabraniającego przyjmowania na członków słuchaczy wyznania mojżeszowego.

Można też sobie wyobrazić, jakie wrażenie wśród szerokich rzesz akademickich wywołały wiadomości o tendencjach, zmierzających do wprowadzenia Żydów do naczelnej organizacji akademickiej.

Tendencje te zresztą zgodne są z ogólnym kierunkiem polityki obecnych sfer rządowych w sprawie żydowskiej. Jeśli chodzi o teren wyższych uczelni, to znane są losy okólnika o „numerus clausus“ dla studentów żydowskich, wydanego przez ministra Głabińskiego w r. 1923. Jednym z pierwszych zarządzeń rządów pomajowych było zniesienie tego okólnika, przez co na pływ Żydów na nasze wyższe uczelnie wzmożił się znowu w zastraszający sposób. We Lwowie są już na uniwersytecie wydziały, gdzie żywił polski jest w mniejszości, zmajoryzowany przez Żydów i Rusinów.

Nawet na uniwersytecie poznańskim, do tej pory wolnym naogół od plagi żydowskiej, zaczyna się zaznaczać napór żydostwa. Dość wspomnieć, że na wydział lekarski zgłosiło się z początkiem bieżącego roku akademickiego aż kilkudziesięciu reprezentantów „wyznania mojżeszowego“!

W pierwszym dniu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Warszawa, 1 października. Osobliwe były akcesoria inauguracyjnej drugiej sesji obecnego Sejmu o większości rządowej. „Sanacja” lubi celebrować uroczystości. Lubuje się w efektach. To też ceremonijnie prezydent i marszałkowie składali wizytę na Zamku. Ceremonijnie ubrano straż marszałkowską w nowe mundury, przypominające epokę listopadową z przed 100 lat, co w dzisiejszym okresie redukcji personalnych i daleko idących oszczędności wygląda bardzo drastycznie.

Tę, na którym rozwinęła się dyskusja parlamentarna, był kryzys gospodarczy i zagadnienie bezrobocia. Pos. Miedziński, polemizując z opozycją, zarzucił jej, że nie przedstawiła kontrprogramu. Ale przecież przedewszystkiem rząd nie wystąpił z żadnym programem.

Przemówienie premiera było powtórzeniem znanych już z prasy zarządzeń rządowych. Wszystkie przedłożenia rządowe, które dotyczą kryzysu i bezrobocia, nie przeprowadzają bynajmniej reformy podatkowej, a są tylko zwiększeniem świadczeń społeczeństwa. Przedłożenia, dotyczące bezrobocia, wywołały w kołach gospodarczych, nawet „sanacyjnych”, bardzo dalekie zastrzeżenia. A już zapowiedź premiera, że należy przeciwstawić się naciskowi kryzysu światowego przez zorganizowanie gałęzi przemysłu i handlu, co oznacza poparcie prądu kartelizacyjnego, — a dalej oświadczenie rządu, że studjuje formy, w jakie winien być ujęty nadzór nad rozwojem i działalnością gospodarczych organizacji — musiały w kołach gospodarczych „sanacyjnych” wywołać i wywołało też bardzo silny niepokój. Wszak idzie to wszystko po linii ideologii „Frontu Robotniczego”, organu p. Moraczewskiego, który, jak to przypominał p. Rybarski, domaga się wręcz uspołecznienia pro-

dukcji i kontroli nad nią. Zalatuje więc aż nadto wyraźnie podmuch i posmak ze wschodu.

Opozycja miała szerokie pole do cytowania osobliwych wydarzeń z życia współczesnego. Gdy p. Rybarski zacytował okólnik urzędu skarbowego województwa w Łodzi z dnia 21-go sierpnia 1931 r., nawołujący do uwzględnienia przy rozdzielaniu kredytów przekonań politycznych petentów i uwzględniania przedewszystkiem prorządowców, oraz do opanowywania przez prorządowców kas — sala wręcz osłupiała. Z ław B. B. nie padł ani jeden okrzyk. Wymowa faktu była przygniatająca. I przy wprowadzaniu polityki w życie finansowe chce się przełamywać kryzys gospodarczy!

P. Róg cytował fatalne przykłady deprawacji wsi. B. postawił Nowakowi wręcz oświadczenie przy jakiejś sprawie sądowej, że „jeżeli zerwie z partyjniactwem i przejdzie do obozu prorządowego, to w więzieniu nie będzie siedział i zostanie wójtem”.

Wogóle nastroje wśród „sanacji” zaznaczyły się jako wybitnie przygnębione. W rozmowach prywatnych coraz częściej słychać o nieporozumieniach wewnętrznych i o niezadowolaniu, jakie się wśród nich przejawia. Przedewszystkiem jest o tem bliżej mówić, zwłaszcza, że w tych kołach inaczej się mówi prywatnie, a inaczej postępuje publicznie. Wiadomo, co było ze sprawą brzeską, przy której tylko pp. Adam Krzyżanowski i Zdzisław Lechnicki okazali konsekwencję w postępowaniu. Dlatego też i do tych pomruków niezadowolnienia nie należy przykładzać większej wagi. Gdy przyjdzie do głosowania, wszyscy staną wobec rozkazu na baczność.

Ale życie płynie i ono żłobi drogę tym faktom, które przyjdzie musza.

H. W.

Strajk robotników portowych w Gdańsku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdańsk, 1 października. Dzisiaj rano robotnicy portowi w porcie gdańskim, w liczbie około 2 tysięcy, porzucili pracę i rozpoczęli strajk. W ten sposób wyrazili swoją niezgodę na narzuconą im przymusowym arbitrażem 10 - procentową obniżkę zarobków.

Senat gdański uchwalił dzisiaj w południe, że arbitraż, przyznający robotnikom w obecnym sezonie 10.50 guldenów za szychbę, jest obowiązujący tak pracodawców, jak i pracobiorców. Strajk uznano za nielegalny. W wyniku tej uchwały senatu w porcie gdańskim ukazały się w południe grupy członków nacjonalistycznej organizacji „Technische Nothilfe” (rodzaj samopomocy społecznej), które usiłują zastąpić strajkujących robotników. „Technische Nothilfe” pracuje pod silną ostoją policji i obecność jej w porcie może być uważana tylko za akt demonstracyjny gdańskich nacjonalistów, ponieważ ludzie ci nie znają się na załadunku i wyładunku towarów i napewno zrobią więcej szkody, aniżeli przyniosą korzyści.

Naogół ruch w porcie gdańskim ustał prawie zupełnie. Zórawie i krany stoją beczynnie, po torach nie przetacza się czerwonych wagonów towarowych i 85 parowców i zagłowców znajdujących się obecnie w poszczególnych basenach i przystaniach, pozostawiono swojemu losowi.

W dniu wczorajszym załadowano w Gdańsku na statki 1504 wagonów węgla, 46 wagonów zboża, 93 wagony drewna, 7 wagonów cukru, i 144 wagony różnych towarów. Samych statków ładujących węgiel było prawie dwa tuziny — 22 sztuki.

Przez Gdańsk kieruje się jeszcze dzisiaj trzy czwarte polskiego eksportu zamorskiego. Strajk robotników portowych w Gdańsku odbija się przedewszystkiem niezwłocznie na kopalniach górnośląskich, które z powodu niemożności wysłania węgla będą zmuszone ograniczyć produkcję i tem samem zmniejszyć załogi. Polski robotnik na Górnym Śląsku odczuje na swojej skórze skutki strajku gdańskiego, który mimo wszelkich pozorów załagru na tle zarobkowym, nie jest niczem innym, jak rezultatem zaciętej walki, którą z nacjonalistycznym senatem gdańskim toczą sfery robotnicze, zorganizowane w szeregiach partji socjaldemokratycznej i komunistycznej.

Strajk robotników portowych w Gdańsku jest nowym obciążeniem Polski. Miara naszych kłopotów z Gdańskiem jest pełna. Ustawicznie przybiera coś nowego, co ze strony Gdańska naraża nas na kłopoty i straty. Czas najwyższy, żeby znalazła się siła, która by zdołała Gdańsk zpacyfikować i zaprowadzić tam wreszcie jakiś porządek.

Fob

Niesamowite wydarzenia na pograniczu sowieckim

Wędrówka do Rosji sowieckiej trwa w dalszym ciągu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Wilno, 1 października.

W sierpniu i wrześniu dwukrotnie poruszaliśmy sprawę masowej ucieczki do Rosji mieszkańców pogranicznych wiosek. Pisaliśmy również o dziwnej działalności agitatorów bolszewickich, werbujących amatorów do „raju” sowieckiego.

Po pewnym czasie nastąpiło zjawisko odwrotne — powrotu uciekinierów do domów, ale, pisząc o tym powrocie, odrazu zastrzegaliśmy się, by wiadomości tej nie brać zbyt optymistycznie.

Niebawem okazało się, iż zalecana przez nas oględność miała dużo racji.

Sprawa niektórych „reemigrantów” znalazła się na wokandzie sądów grodzkich pogranicznych powiatów. Mianowicie postawiono tych ludzi w stan oskarżenia za nielegalne przekroczenie granicy. Otóż przed sądami uciekinierzy zeznawali nieco inaczej, niż w policji. Widocznie w obawie kary sądowej woleli mówić szczerzej.

Okazało się, że powrócili oni w większości wypadków do Polski bynajmniej

nie z własnej i nieprzymuszonej woli, lecz odstąpieni na granicę przez władze sowieckie. Opowiadają również, że było ich w Mińsku przeszło 3.000 osób. W tem spory odsetek kobiet, głównie dziewcząt. Traktowano ich naogół dobrze, ale izolowano całkowicie i niedopuszczano do żadnych stosunków z miejscową ludnością.

Po pewnym czasie posegregowano na grupy i starszych wysłano z powrotem do Polski. Co się dzieje z pozostałymi, narazie niewiadomo.

Na tem jednakże nie koniec.

Ruch do Rosji ostatnimi czasy nie ustał, lecz trwa w dalszym ciągu i rozszerza się, obejmując nie tylko tereny przylegające bezpośrednio do pasa granicznego ale sięgając coraz bardziej w głąb terytorjum. Początkowo ta dziwna emigracja miała miejsce głównie na teren powiatów dziśnieńskiego i wileńskiego, dziś natomiast przerzuciła się już do powiatów mołodeczańskiego i stołpeckiego.

W szczególności w okolicach Radoszkowic ruch do Rosji przybrał coraz bardziej zastraszające rozmiany. Zrywają się z miejsc mieszkańcy wiosek, położonych w odległości 30 do 40 kilometrów od granicy. Uciekinierzy czynią to niemal całkiem jawnie, opowiadając głośno sąsiadom i znajomym, że się wybierają do Sowdepji.

Doszło do tego, że kilkunastu chłopów wynajęło sobie autobus w Mołodecznie, który rzekomo miał ich zawieźć na zabawę do Rakowa, a tamczasem w pobliżu tegoż Rakowa najspokojniej w świecie wysiedli z samochodu, uregulowali rachunek i pomaszzerowali do Rosji.

Przed kilku dniami policja mołodeczańska aresztowała właściciela taksówki pod zarzutem wywożenia ludzi do Bolszewji. Aresztowany przyznał się, iż istotnie woził jakichś ludzi nad granicę. Wynajęli go, zapłacili, więc wioził, gdzie mu kazano i naturalnie nie interesował się tem, dokąd pasażer ma zamiar następnie się udać. Musiano szofera zwolnić.

Niedawno znowuż opowiadał pewien sklepikarz miasteczkowy, iż zjawił się u niego jakiś młody człowiek, który oświadczył, że jest mieszkańcem pow. wołyńskiego, a obecnie udaje się do Rosji. Gdy sklepikarz zapytał go, dlaczego tak głośno o tem opowiada, ów odrzekł, iż aresztowania się nie boi, bo jest bezrobotnym, a w kryminalu w każdym razie będzie miał co jeść i gdzie spać.

Władze bezpieczeństwa wydały szereg zarządzeń, zmierzających do powstrzymania tego dziwnego ruchu. Rzezywiście raz po raz zatrzymywani są na granicy romaci osobnicy. Nieraz dochodzi do wymiany strzałów, gdyż wielu z pośród uciekających posiada broń. Ale to wszystko pomaga niewiele.

Doprawdy niesposób przewidzieć, jak długo to wszystko będzie trwało i czym się skończy. Jedno jest w każdym razie jasne, że głównym źródłem tego niesamowitego stanu rzeczy na pograniczu jest wyjątkowa nędza, wywołana przesileniem gospodarczym.

Wilnianin.

Balagan

Katowicka „Polonja”, ogłaszając fotografię dokumentu, pisze:

Na biurko nasze redakcyjne „przyfrunął” skromny papierek urzędowy, świadczący o tem, w jaki to sposób szafuje się funduszami, przeznaczonemi na niesienie pomocy bezrobotnym...

Jak z tego dokumentu, którego fotografię przy niniejszym artykule reproduujemy, wynika, to wydział powiatowy w Świętochłowicach (którego prezesem jest starosta dr Szaliński) zwrócił się do zarządu gminy Świętochłowice z żądaniem rozliczenia się z odebranej — rzekomo — na bezrobotnych kwoty.

Gmina Świętochłowice odpowiedziała, że kwota taka wogóle nie wpłynęła do kasy gminnej. W toku dalszych badań w kasie powiatowej okazało się, że kwotę (4.900 zł), która miała być przeznaczona na niesienie pomocy bezrobotnym, odebrał z wydziału powiatowego w Świętochłowicach szef przysposobienia wojskowego na powiat świętochłowicki, por. Kruczek.

Pominawszy już to, że takie przelewanie kwot z konta dla bezrobotnych na konto przysposobienia wojskowego nie jest w porządku, wyrazić należy zdziwienie nad balaganem, panującym w biurach wydziału powiatowego gdzie widocznie dokładnie nie wiedzą, kto odbiera kwoty, przeznaczone na niesienie pomocy bezrobotnym.

Z życia premiera Francji

Piotr Laval jako polityk.

Premier Francji, Piotr Laval, wysunął się dzisiaj na czoło życia politycznego. Zaczyna on już przysłaniać sobą Briandą i coraz lepiej staje się widocznym, iż wokół jego osoby koncentruje się wszystko, co ma wagę i znaczenie w sferach politycznych Francji.

Początki kariery p. Lavalą były bardzo skromne i ciężkie. Z polityką związał swe losy już jako początkujący adwokat. Praktykował wówczas w Paryżu, na Faubourg St. Martin, w małej, brudnawej kancelarii, przyjmował swych pierwszych klientów.

Przystąpił wkrótce do działalności politycznej. Występował na wiecach, zgromadzeniach i — choć mówca nie był błyskotliwym — zjednał sobie uznanie słuchaczy. Pierwszem, decydującym może w jego karierze posunięciem, było przyjęcie przez Lavalą stanowiska burmistrza w Aubervilliers pod Paryżem. Tu odznaczył się talentem organizacyjnym i zjednał sobie ufanie wyborców w takim stopniu,

w roku 1914 wybrał go jako posła do izby deputowanych. W izbie przystąpił Laval do frakcji socjalistycznej.

Na szerszej arenie politycznej ukazał się Laval dopiero po wojnie. Zdobyl przyjaźń i zaufanie Briandą. Jednocześnie zaś przesunął się politycznie na prawo, ku centrum republikańskiemu.

W okresie premierostwa Poincarégo i gabinetu unji narodowej usuwa się Laval na plan dalszy. Zostaje w tym czasie obrany senatorem. W roku 1925 otrzymuje tekę ministra robót publicznych w gabinecie Tardieu. Dzięki swemu doświadczeniu w tej dziedzinie osiąga sukcesy, utrwała opinię o sobie, jako o zdolnym organizatorze i realnie myślącym polityku. Droga do fotela premiera jest już utorowana.

Piotr Laval jest przedstawicielem młodej generacji polityki francuskiej. Linja jego działalności politycznej biegnie, jak u Briandą i Millerandą, od skrajnej lewicy do ugrupowań umiarkowanych.

Or.

Lotnictwo „cywilne” w Z. S. R. R.

W nr 193 „Prawdy”, urzędowym organie Centralnego Komitetu komunistycznej partji, znajdujemy parę ciekawych danych o planie w zakresie „cywilnego” lotnictwa. W roku 1930 długość linii lotniczych w Rosji wynosiła 26.500 km., w tem 2.500 km. przygotowanych do lotów nocnych. W roku tym aparaty przeleciały 4.949.000 km., przewożąc 14.500 pasażerów, towarów 145 tonn i poczty 116,6 tonn.

W porównaniu z innemi państwami Rosja pozostaje na polu lotnictwa znacznie w tyle. Tak np. we Francji samoloty przeleciały 9.453.000 km., przewożąc 25.256 osób, 1602,6 tonn towarów i 149,4 tonn poczty; w Niemczech — 9.084.000 km., 87.000 pasażerów, 1.800 tonn towarów i 366,8 tonn poczty. W Stanach Zjednoczonych cyfry te są znacznie wyższe. Ilość samolotów dla celów komunikacji zwykłej wynosi 3357 wobec 677 samolotów typu wojskowego.

Plan władz sowieckich przewidywał w roku 1931 przedłużenie linii lotniczych do 41.000 km. (o 15.000 km. więcej niż w roku 1930), przyczem samoloty mają przelecieć 10.200.000 km. i przewieźć 31.000 osób oraz 1130 tonn poczty i 850 t. towarów. Ponadto plan przewiduje budowę dwóch dworców lotniczych 21 hangarów, 55 aerodromów, poza tem zaś ma powstać 5 dużych szkół lotniczych, obliczonych na 15.000 uczniów. Długość linii nocnych ma być zwiększona o 7.000 km.

Jeszcze większe zamierzenia są na rok 1932, w roku zaś 1933/34 długość linii lotn. ma wynosić 100 — 150.000 km., przyczem najdłuższa linja ma się ciągnąć od Leningradu wzdłuż północno-syberyjskiego wybrzeża, aż do półwyspu Kamczatki. Cały szereg linii ma połączyć kolej syberyjską z wybrzeżem oceanu. Lodowatego, przyczem dziennie ma wyruszać w drogę po 2—3 samoloty.

Bardzo wielką przeszkodą w rozwoju lotnictwa „cywilnego” w Rosji są jej klimatyczne warunki. Zwykle od 15 października do 1 maja, t. j. w ciągu 6 i pół miesięcy, samoloty nie dokonywały wcale podróży.

L. K.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L. roczna składka 12 zł.
kwartalna 3 zł

Uchwała sądu grodzkiego w Gnieźnie w sprawie ogłoszeń komorników

**Uchwała sądu grodzkiego przekreśla zarządzenie
naczelnika tegoż sądu**

Gnieźno, 2. 10. (Tel. wł.). W początku września b. r. naczelnik sądu grodzkiego w Gnieźnie, p. Krych, zakazał komornikom sądowym w Gnieźnie umieszczać ogłoszenia o przetargach przymusowych w miejscowym „Lechu”. Równocześnie p. Krych wydał nakaz umieszczania wszelkich tego rodzaju ogłoszeń w „Dzienniku Poznańskim”. Zarządzenie to zaskarżył adwokat dr. Pietrowicz z Gnieźna. Dnia 29 września sąd grodzki w Gnieźnie powziął następującą uchwałę:

Sąd Grodzki w Gnieźnie
1. 6 Gn. 29

Uchwała:

W sprawach egzekucyjnych, zleconych przez adwokata dr. Stefana Pietrowicza w Gnieźnie:

Poleca się komornikowi sądowemu Bączyńskiemu, we wszystkich sprawach, w których znajduje zastosowanie § 816 p. c., umieszczać ogłoszenia w „Lechu”.

Uzasadnienie:

Wniosek oparty jest na §§ 816, 766 p. c. Pod względem formalnym jest dopuszczalny. Według § 766 p. c. dopuszczalne są zarzuty nie tylko w sprawach konkretnych, gdy komornik sądowy w jakimś poszczególnym wypadku postąpił błędnie i niezgodnie z ustawą, lecz także zarzuty zasadnicze, dotyczące się jakiejś kwestii prawnej ogólnie; wówczas wystarczy wniesienie zwyczajnego przypomnienia do sądu egzekucyjnego (Gaupp, Stein uwaga I do § 766 p. c.). W treści swojej przypomnienie jest uzasadnione.

Samo się przez się rozumie, że ogłoszeń o znaczeniu wyłącznie lokalnym z § 816 p. c. dokonywać należy w czasopiśmie miejscowym, a jedynie w razie istnienia jakichś przeszkód w czasopiśmie pozamiejscowym, np. czasopiśmie miejscowego wogóle niema, lub przez ludność miejscową nie jest czytane itd. W Gnieźnie przeszkód takich niema. „Lech” gnieźnieński powszechnie jest znany i przez szerokie koła czytany.

„Dziennik Poznański” przez szerokie koła gnieźnieńskie czytany nie jest i jest zupełnie pewne, że ogłoszenia, umieszczone w „Dzienniku Poznańskim”, skutkubynie przyniosły.

Wobec tego należało do wniosku się przychylić, przyczem zauważa się, że instrukcje władz administracyjnych, o

ileby były sprzeczne z ustawą, prawnego znaczenia mieć nie mogą.

Gnieźno, dnia 29 września 1931.

Sąd Grodzki

podpis: Pałęcki.

Od redakcji: O sprawie powyższej, t. j. o zakazie umieszczania ogłoszeń komorników sądowych w miejscowym, poczytnym „Lechu” i o nakazie umieszczania ich w zamiejscowym i nieczytany tam „Dzienniku Poznańskim”, pisaliśmy już w Nr. 443 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 27. 9. 1931 w artykule p. n. „Przyczynę do kryzysu zaufania”.

Przytoczona powyżej uchwała jest słuszną i sprawiedliwą. Ogłoszenia urzędowe, w szczególności zaś ogłoszenia o licytacjach przymusowych, tracą w okresie „sanacji” właściwy swój charakter i cel, t. j. powiadamiania zainteresowanych o mającej się odbyć licytacji, lecz stały się środkiem do udzielania subwencji organom „sanacyjnym”. Główny organ „sanacyjny”, warszawska „Gazeta Polska”, mało czytana, — ma jednak najwięcej ogłoszeń o licytacjach. Podobnie dzieje się na prowincji: gazety z najmniejszym nakładem mają najwięcej ogłoszeń urzędowych. Skutek jest ten, że licytacje nie przynoszą tyle, ile przynieść powinny, — straty ponoszą z tego nie tylko licytownicy, lecz także ci, którzy nie mogą dojść do zapokożenia swych wierzytelności. Nie dalej właśnie, jak wczoraj (Nr. 450 strona 7) donosiliśmy z Trzemesznej (więc z okolicy Gnieźna), co następuje:

„U jednego z najbogatszych podatków miał urząd skarbowy pretensje do ściągnięcia około 30.000 zł. Wartość zafantowanych przedmiotów przedstawiała około 40.000 zł., a sprzedane przedmioty przyniosły tylko 1.850 zł. Z tych pieniędzy urząd skarbowy dostał tylko 350 złotych, gdyż 1500 zł. pobrało tutejsze wójtostwo. Samochód wartości 6 do 7.000 złotych sprzedano za 410 zł., zastawę srebrną wartości 2.500 do 3.000 złotych sprzedano za 400 zł., obraz wartości 600 zł. za 12 zł. itp. Urząd skarbowy ma chociaż satysfakcję”.

Powyższe doniesienie jest bardzo wymownym komentarzem do całej tej sprawy.

Co jak co, ale sprawa ogłoszeń o licytacjach domaga się gwałtownie sanacji, czy jednak w okresie „sanacji moralnej” sanacji dozna? Oby uchwała sądu grodzkiego w Gnieźnie nie pozostała wyjątkiem!

Odrzucenie orzeczenia wydziału rozjemczego

w sprawie taryfy zarobkowej.

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.). — Jak donosi ostatni „Robotnik”, związki zawodowe nie przyjęły orzeczenia wydziału rozjemczego w sprawie taryfy zarobkowej dla robotników w województwie poznańskim, która przewidywała obniżenie płac od 10 — 13 proc. Należy odczekać potwierdzenia tej wiadomości.

Falszywe rewelacje prasy gdańskiej

Echa rzekomego uprowadzenia komunisty Balsama

Gdynia, 2. 10. (Tel. wł.). W związku z sensacyjnymi wiadomościami, które ukazywały się w prasie gdańskiej, o aresztowaniu niejakiego Radziejewskiego i Wochny za rzekome uprowadzenie i pobicie komunisty Salomona Balsama, został zatrzymany przez policję w Gdyni Henryk Świątek pod zarzutem współdziałania w tej sprawie.

Świątek, którego zeznania w ważnych punktach różnią się zasadniczo od przedstawionego przez prasę gdańską przebiegu zajścia, został oddany do dyspozycji władz sądowych.

W ten sposób zostanie niewątpliwie ujawniony i ustalony przebieg rzekomego porwania Balsama, które prasa gdańska przedstawiła wybitnie tendencyjnie. S. B.

Odrzucenie pretensji min. Czechowicza

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.). B. min. Czechowicz, który pobiera emeryturę, odpowiadając uposażeniu emerytalnemu urzędnika III stopnia, tj. podsekretarza stanu wytoczył sprawę przed Trybunałem Stanu, domagając się podniesienia emerytury do kategorii II. Trybunał Najwyższy nie uwzględnił jego żądania. (w)

Dementi ambasady włoskiej.

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.). — „Królewska włoska ambasada w Warszawie dementuje w sposób najbardziej kategorię, jakoby rząd Italii zamierzał zmienić kurs stabilizacyjny lira, ustalony dekretem z 21 grudnia 1927 roku.

Stalownie śląskie pracują

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.). W stalowni Huty Laury w Siemianowicach miał być od 1. 10. wstrzymany ruch, a robotnicy zwolnieni. Wobec nadejścia poważnych zamówień konsorcjum francusko-polskiego, budującego magistralę kolejową i wobec zamówień dyrekcji kolei jugosłowiańskich stalownia pozostała nadal w ruchu. (w)

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 2. 10. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71,3 kg (121 f. w. h.) 2) pszenicy 74,8 kg (127 f. w. h.) 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg b) 68 kg, 4) owsa 43,55 kg. (74,1 f. w. h.)

„Ceny tranżacyjne”

Żyto 90 tonn par. Poznań . . . 22,00
Żyto 15 tonn par. Poznań . . . 22,35
Żyto 455 tonn par. Poznań . . . 22,50

Uspokojenie spokojne

Ceny orientacyjne

Pszenica . . . 19,50—20,50
Uspokojenie spokojne . . . 19,00—20,00
Jęczmień a) 64—66 kg . . . 19,00—20,00
Jęczmień b) 68 kg . . . 20,50—21,50
Uspokojenie spokojne . . . 23,50—24,50
Jęczmień browarowy . . . 23,50—24,50
Uspokojenie spokojne . . . 19,50—20,50
Owies . . . 19,50—20,50
Uspokojenie spokojne . . . 33,00—34,00
Maka żytnia 65% w. w. work. . . 31,50—33,50
Uspokojenie spokojne . . . 12,50—13,25
Otreby żytnie . . . 11,75—12,75
Otreby pszenne . . . 12,75—13,75
Rzepak . . . 28,00—29,00
Groch Victoria . . . 21,00—24,00
Groch Folgera . . . 23,00—25,00
Ziemniaki jadalne . . . 2,30—2,50

Ogólne uspokojenie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 120 tonn, pszenicy 180 tonn, owsa 15 tonn, maku niebieskiego 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,91% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,92% zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mk. niem. gotówką 209,90 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173,12, gotówką 173,72 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

**Urzędowe sprawozdanie targowe
Komisji Notowania Cen.**

Poznań, dnia 2. 10. 1931.

Spędzono wołów 1, buhai 5, krów 6, cieląt 138, owiec 1, świń 361.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 2. 10. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pap. procent. ofiarowano 5% poz. konwers., którą handlowano po 41—41½%. Za 8% obl. m. Poznania z 1926 r. płacono 92%. Papiery lokacyjne P. Z. K. ofiarowano po następujących kursach: 8% listy dolarowe po nieco słabszym kursie 82¼%, 4% listy zast. konwert. po 29% i 6% listy żytnie po 13,90.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania. Handlowano mniejszą ilość w zaofiarowaniu Herzfelda po 12.—, R. Maya po 15.— i Unję 7.—9.—.

**Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.
Papier procentowe:**

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 41—41½% O.
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92—% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 82¼% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 29—% O.
(Kurs w złotych):
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13,90 O.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 2. 10. 1931.

Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,91; sp.: 8,93; kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandia	360,00	360,00	359,10
Nowy Jork czek	8,925	8,945	8,905
Nowy Jork kabel	8,929	8,949	8,909
London	35,65	35,29	35,11
Paryz	35,20	35,29	35,11
Piza	26,44	26,50	26,38
Szwajcaria	174,98	175,41	174,55
Berlin kurs orientacyjny	211,50		

Tendencja niejednorodna.

Papier wartościowe i obligacje:

4% poz. inw. szt. ser. . . 72,00 73,00
5% poz. kolw. 42,75
10% poz. kol. 99,50

Akcje w złotych:

Bank Polski 0,00—112,00
Lilpop 0,00—11,75

Tendencja słaba.

Komentarz

Dla papierów państwowych, listów zastawnych i akcji tendencja słaba, Bank Polski i Lilpop słabszy.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 2. 10. 1931.

Pszenica march. 213,00—216,00
Wyrosłe i słabsze ziarno w wyjątkach dopuszczono.
Tendencja mocniejsza.
Pastewna pszenica march. 70—71 kg. 190,00—195,00
Tendencja mocniejsza.
Jara pszenica march. 78 do 79 kg. 217,00—219,00
Tendencja mocniejsza.
Żyto meckim. 74—75 kg. cif Berlin sp. 0,00—223,00
Tendencja mocniejsza.
Żyto march. 187,00—189,00
Tendencja mocniejsza.
Jęczmień 157,00—172,00
Tendencja stała.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 149,00—156,00
Tendencja stała.
Jwies march. 135,00—143,00
Tendencja mocniejsza.
Maka pszenna 26,75—32,00
Tendencja cicha.
Maka żytnia 70% 26,25—28,75
Tendencja utrzymana.
Ospa pszenna 10,40—10,60
Tendencja słabsza.
Ospa żytnia 9,25—9,50
Tendencja spokojna.
Groch Victoria 20,00—27,00
Makuchy iniane 13,20—13,40
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg 0,00—11,40
Mączka arachid. 50% loco Hamburg 0,00—11,50
Wytloki suche paryt Berlin 6,20—6,30
Śróty soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 0,00—11,20
Śróty soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 0,00—11,70
Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 2. 10. 1931.

Wyplaty na Warszawę . . . 47,075—47,275
Noty wielkie 47,00—47,40

Zamknięcie sesji Rady Ligi Narodów

Ostateczna rezolucja w sprawie zatargu chińsko-japońskiego

Genewa, 2. 10. (Tel. wł.). Onegdaj odbyło się ostatnie posiedzenie 62 sesji Rady Ligi Narodów. Na posiedzeniu tem Rada uchwaliła w sprawie zatargu chińsko-japońskiego następującą rezolucję:

1) Rada przyjmuje do wiadomości odpowiedź obu rządów na apel przewodniczącego Rady, jak również środki, jakie zostały zastosowane.

2) uznaje wagę deklaracji japońskiej, o braku zamiarów terytorjalnych w Mandżurji,

3) przyjmuje do wiadomości deklarację Japonji, że wojska będą ewakuowane do strefy kolejowej w miarę zabezpieczenia życia i mienia obywateli japońskich,

4) przyjmuje do wiadomości dekla-

rację Chin, że biorą one odpowiedzialność za bezpieczeństwo obywateli japońskich,

5) przyjmuje do wiadomości, że oba rządy powezną wszelkie kroki, by nie pogłębiać konfliktu,

6) żąda od stron, by uczyniły wszystko dla przyspieszenia powrotu normalnych stosunków,

7) żąda od stron częstych i kompletnych informacji o sytuacji w Mandżurji,

8) Rada zbierze się ponownie 14 b. m. dla zbadania sytuacji,

9) Rada upoważnia przewodniczącego do odwołania posiedzenia, gdyby rozwój wypadków czyniłby to zebranie zbędnym.

Z sejmowej komisji oświatowej

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.). Na posiedzeniu komisji oświatowej pos. Kornecki (Kl. Narodowy) zwrócił się do przewodniczącej Jaworskiej z tem, ażeby zażądała od ministra, by minister na następem posiedzeniu przedstawił sytuację w szkolnictwie. Jaworska obiecała to uczynić. (w)

Zmniejszenie pokrycia w Banku Rzeszy.

Berlin, 2. 10. (Tel. wł.). Jak wynika z wykazu Banku Rzeszy z dnia 30 września odpływ dewiz i złota trwa nadal. W ciągu ostatniego tygodnia

sprawozdawczego odpłynęło ze skarbca Rzeszy złota za 73,6 milj. rmk; zapas kruszcu zmniejszył się do sumy 1.300,8 milj. rmk. Zapas dewiz zaliczonych do pokrycia spadł 138,8 milj. rmk zmniejszając się o 159,1 milj. rmk. Tak wielkie zmniejszenie zapasu złota i dewiz odbiło się walnie na pokryciu marki, które zmniejszyło się w porównaniu do ub. tygodnia z 40,1 na 31,2 procent.

Oplaty na bezrobotnych

Warszawa, 2. 10. (Tel. wł.). — Wprowadzenie dodatkowych opłat do biletów kolejowych na rzecz bezrobotnych nastąpi od 15 października i będzie trwało do 15 kwietnia. Ministerjum spodziewa się osiągnąć z tego sumę 5 milionów złotych. (w)

Szatańskie tempo

Ciemno i burliwie — Na front diagnozy! — Wszchedyskusja bez „porządku dziennego” — Wielki sezon

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”

Paryż, 30 września 1931.

Zestawienie kłopotów własnych z kłopotami świata — rzecz dla każdego społeczeństwa pożyteczna. Nie dla ulgi, że „wszędzie jest źle”, ale dla nauki o tem, że skoro dany objaw zła szerzy się wszędzie, źródło zła nie ma charakteru wyłącznie lokalnego. Oceń więc tego objawu może być racjonalna jedynie w skali światowej.

Takie czasy: chaos świata dzisiejszego objął wszystkich i wszystko, wielkie prowizorium panuje na obu półkulach, załamanie się reform społecznych, gospodarczych, politycznych daje znać o sobie we wszystkich państwach globu.

Robi się ciemno i burliwie. Może przed świtaniem, może przed powszechną odmianą. Trzeba w to wierzyć, tembardziej, że nie możemy narzekać na zastój w świecie intelektu. Stąd, z Paryża, jak z wielkiego obserwatorium, można dobrze zobaczyć gorączkowy, powszechny, ogromny wysiłek myśli ku opanowaniu kryzysu, ku odwróceniu grożących ludzkości katastrof. I to we wszystkich dziedzinach. Nadewszystko, rzecz prosta, w dziedzinie gospodarczej i finansowej. Ile diagnoz, ile drogowskazów! W samym Paryżu ukazuje się codziennie dwadzieścia, trzydzieści książek z zakresu spraw ekonomicznych. Ponadto — dziesiątki, setki artykułów, rozpraw, odczytów. Tak samo w sprawach kulturalnych: jak ratować książkę? jak zreformować szkołę? jak zwalczyć kryzys teatru? co uczynić dla naprawy warunków pracy naukowej? I dalej: gdzie nowe źródła odrodzenia moralnego? jak zapobiec rozluźnianiu obyczajów? co zasili instytucję rodziny? Dodajmy do tego zagadnienia ustrojowe, wszędzie aktualne i palące...

W bezładnej dotychczas, w chaotycznej i pełnej nerwowego napięcia wszchedyskusji biorą udział ekonomiści, socjologowie, politycy, pedagodzy, literaci, artyści. Jakby stanęli na apel: wszyscy na front diagnozy! Ratować chorą ludzkość! Szukać dobrych lekarstw! I co za widowisko: do szalonego rozgwaru przylgają swe głosy nawet ci, którzy trzymali się zdala od targowi-

ska świata. We Francji znakomity poeta, Paul Valery, zstąpił ze swego Olimpu i ogłosił książkę p. t. „Regards sur le monde actuel”, w której poddaje krytyce to wszystko, co się nazywa „polityką”. W Niemczech Tomasz Mann widzi sanatorium już nie tylko na „Czarodziejskiej Górze”, ale wszędzie, wszędzie... Tedy zwraca się w swoich enuncjacjach do chorej Europy, a przede wszystkim do europejskiej młodzieży, by ratowała walory duchowe naszej cywilizacji.

Narazie jest to powszechny krzyk myśli, wyścig koncepcyj, projektów, planów, międzystranowa i międzynarodowa licytacja haseł. Można by powiedzieć: wszchedyskusja bez „porządku dziennego”. Albo, że ten „porządek dzienny” zmienia się co chwila, bo co chwila rzeczy ważniejsze przysłaniają znaczenie rzeczy ważnych.

Bo zaiste mamy wielki sezon, który wciąż niszczy nasze „porządki” „dziennie”. Pogrom Żydów w Berlinie. Sensacja. Nie! Już zginęła. Cóż to znaczy wobec buntu marynarki angielskiej, pierwszego w dziejach tej marynarki od roku 1797! Tam — bunt! Jest się nad czem zastanowić. Ale nazajutrz inna sensacja: zamach Heimwehry w Austrii. Krótka sprawa, migawka, już niema o czem mówić. Co nowego? Mahatma Gandhi w Londynie na konferencji Okrągłego Stołu. Wydarzenie ważne, sensacyjne. Pokarm dla prasy całego świata. Nie! Bo wybuchła wojna japońsko-chińska. I to w momencie — jak na ironję — kiedy Liga Narodów szuka nowych formuł rozbrojenia. Może się na tym temacie dłużej zatrzymamy? Znowu nie! Bo oto — rewolucja finansowa w Anglii, deprecjacja funta, szalone zamieszanie na giełdach całego świata. Wobec tej wagi wydarzenia spadają z „porządku dziennego” już „drobne sprawy”, jak ogłoszenie stanu wojennego na Węgrzech albo nowy tekst konstytucji hiszpańskiej. Nawet nowe rekordy sportowe tracą swój powab...

Co przyniesie dzień jutrzejszy, co będzie za tydzień, za miesiąc?

Szatańskie tempo... J. W.

Exposé premjera Prystora

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu wygłosił, jak już donosiliśmy pokrótce, dłuższe przemówienie premier Prystor. Podajemy je poniżej w streszczeniu:

Istnieje dość zgodne przekonanie, że momentem podstawowym, decydującym o warunkach naszego życia i naszej

pracy, jest fakt, że znajdujemy się w orbicie kryzysu światowego, obejmującego swem niszczącym działaniem, wszystkie główne kraje Europy i całej kuli ziemskiej.

Zacytowany cyfry, obrazujące przesilenie, przypomina, że bezrobot-

nych mamy dziś w Polsce ćwierć miliona, gdy w Wielkiej Brytanii 2.800.000, w Niemczech — 4.600.000, zaś w Stanach Zjednoczonych 6 milionów. Widzimy spadek wytwórczości w różnych krajach o 30 do 70 proc., spadek obrotów handlowych o 45 do 65 proc., spadek kursów papierów przemysłowych o 40 do 75 proc., spadek cen o 30 do 60 proc., deficyt budżetowy we wszystkich niemal państwach, trudności instytucji emisyjnych załamanie się walut i wreszcie olbrzymie rzesze bezrobotnych.

W tych warunkach rząd ma dwa główne kierunki: dążenie do oderwania się od katastrofy gospodarczej świata, oraz — praca nad opanowaniem sytuacji wewnętrznej.

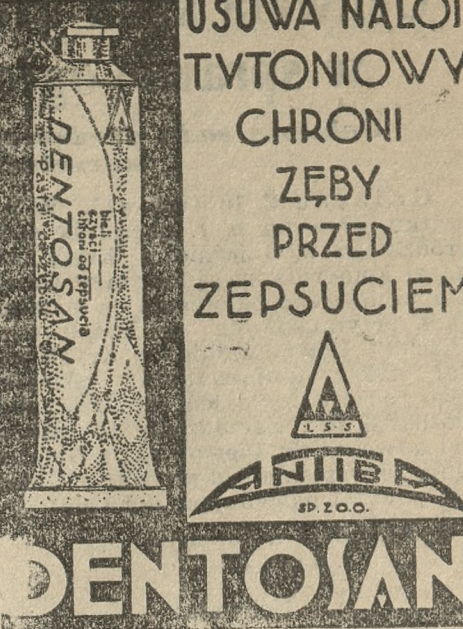
Ochronienie naszego aparatu finansowego od wstrząsów gwarantuje nam stała i pewna waluta, własne i cudze zaufanie do odporności naszego życia. Oderwanie naszego rolnictwa od kryzysu światowego poprawia jego sytuację i winno dać nam w wyniku ożywienia na wszystkich odcinkach działalności gospodarczej.

Deficyt 61 milionów w ubiegłym roku budżetowym został pokryty w całości z rezerw skarbowych, nagromadzonych w latach ubiegłych. Wykonanie budżetu tegorocznego w wysokości uchwalonej, okazało się niemożliwe. Budżet tegoroczny obniżono o sumę zgórą 400 milj. zł, cofnięto z dniem 1 maja rb. 15-proc. dodatek od uposażeń względnie zaopatrzeń, obniżono należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonariuszów państwowych w kraju i zagranicą. Cofnięto z dniem 1 lipca rb. dodatki: stołeczny, katastralny i budowlany, oraz obniżono dodatek kresowy do połowy. Od 1 stycznia b. r. wstrzymano przyjmowanie nowych urzędników, potem zatrzymano wszelkie awanse oraz przechodzenie do wyższego szczebla. Umożliwi to uzyskanie oszczędności ponad 200 milionów złotych. Równolegle przeprowadzono kompresję wydatków rzeczowo-administracyjnych, specjalnych oraz inwestycyjnych, co wyniesie około 200 milionów zł. Dochody pierwszych pięciu miesięcy, w stosunku do roku ub., spadły o 15 proc., wydatki zaś o 4,8 proc. Deficyt ogólny tych pięciu miesięcy wyniósł 115,6 milj. zł.

Co do rolnictwa, to od 1926 r. w zaskarżający sposób rosły zapasy niesprzedanego za oceanem zboża, osiągnęły w sierpniu 1930 r. rekordową cyfrę 12 milj. tonn pszenicy, ok. 1 milj. tonn żyta, a w początkach 1931 r. nadwyżkę przeszło 3 milj. tonn kukurydzy. Omawia szeroko zarządzenia rządu, dążące do izolowania się od najgwałtowniejszych fal kryzysu światowego. Rząd ma nadzieję, że rolnictwo wyjdzie z kryzysu wcześniej, niż rolnictwo innych krajów.

Jednym z najważniejszych sposobów ożywienia przemysłu i handlu w okresach kryzysu, są roboty publiczne o cha-

**USUWA NALOT
TYTONIOWY
CHRONI
ZĘBY
PRZED
ZEPSUCIEM**

DENTOSAN

nr 5980

rakterze inwestycyjnym. Mają one to do siebie, że zużywają stosunkowo dużą ilość pracy, a więc podnoszą siłę nabywczą szerokich mas ludności na artykuły pierwszej potrzeby. Należy jednak zauważyć, że wymagają one jednorazowej mobilizacji wielkich sum, na które nie mogą się zdobyć nawet państwa znacznie zasobniejsze od nas w kapitale. Wydawane są w miarę możliwości zamówienia, płatne z przyszłych budżetów. Rząd jest zdania, że w warunkach dzisiejszych, jedynie zorganizowane gałęzie przemysłu i handlu zdolne są przeciwstawić się skutecznemu naciskowi kryzysu światowego. W związku z powyższym, rząd studiuje sprawę form, w jakie winienby być ujęty nadzór nad rozwojem i działalnością organizacji gospodarczych.

Pragniemy i dążymy do zrealizowania najszerzej ujętej współpracy międzynarodowej. Jeżeli jednak w stosunkach międzynarodowych rozwijać się zaczęły i umacniały systemy, sprzeczne z dotychczas stosowanymi zasadami, to rząd polski będzie musiał dostosować swą politykę do warunków zmienionych.

Następnie omawia szeroko zagadnienie bezrobocia i znane projekty rządowe w tej materii; wyraził nakoniec przekonanie, że jesteśmy na dobrej drodze do przezwyciężenia trudności.

„Bezinteresowna” praca

W tych dniach obradowała w Toruniu pomorska rada wojewódzka B. B. Jak donosi „Gazeta Polska”, imieniem rządu powitał zjazd wojewoda pomorski p. Lamot. Mamy tu znów do czynienia z charakterystycznym świadectwem, jak niektórzy przedstawiciele władzy pojmują swą „bezpartyjność”.

Na zjeździe referat wygłosił poseł Siedlecki B. B. Cały szereg ustępów jego przemówienia brzmiał nietylko oryginalnie, ale wprost... zabawnie. M. in. p. Siedlecki wyraził się:

„Blok Bezpartyjny nie obiecuje nikomu niczego, lecz zwraca się do obywateli dobrej woli z żądaniem przystąpienia do bezinteresownej pracy dla dobra państwa i jego przyszłości oraz przyszłych pokoleń”.

Okres wyborów do Sejmu i Senatu, metody organizowania kół B. B. i pozyskiwania członków, nacisk wywierany na jednostki zależne materialnie — wszystko to aż nadto wymownie świadczy o tem, jak Blok „Bezpartyjny” pojmuje wyżej wspomnianą „bezinteresowność”...

W Warszawie szerzy się grypa.

Liczba chorych wzrasta z dnia na dzień. Panująca od kilkunastu dni nie-pogoda doskonale sprzyja rozwojowi wszelkich chorób, gdyż bakterie chorobotwórcze mają łatwy dostęp do organizmu ludzkiego. Dlatego należy wystrzegać się infekcji, dbać o stałą dezynfekcję jamy ustnej i krtani, przez którą zarazki dostają się do organizmu. Od szeregu lat wypróbowanym doskonale dezynfekującym a przytem smacznym środkiem do dezynfekcji jamy ustnej i krtani jest **PARAMINT - ERBE**.

Wszędzie gdzie zachodzi obawa zakażenia się: a więc w biurze, w szkole, w szpitalach, a zwłaszcza w dobie obecnej epidemii grypy tabletki **PARAMINT - ERBE** rozpuszczone w ustach po 1-2 tabletki kilka razy dziennie stanowią skuteczną broń dezynfekcyjną utrudniającą dostęp do organizmu zarazkom anginy, dyfterji, szkarlatyny, odry i grypy.

Chronie się zatem przed infekcją i nie zwlekając ani chwili z nabyciem **PARAMINT - ERBE**. Pw 7 708-39,26

Jest rzeczą znamionną, że, ilekroć „sensacja” poszukuje nowych źródeł, czarodziejska różdżka wskazuje jej zawsze te same miejsca.

Proces O. W. P. w Nowemmieście

Wszyscy oskarżeni uwolnieni od winy i kary

Przed sądem grodzkim w Nowemmieście nad Drwęcą (Pomorze) toczyła się rozprawa przeciw 18 Młodym O. W. P. z Nowogomienia w sprawie karnej o występki z par. 128 k. k. Akt oskarżenia zarzucał 18 Młodym z O. W. P., że przyrzekli znanemu im przełożonemu „związku“, p. Rosińskiemu, bezwzględne posłuszeństwo; zaś p. Rosińskiemu, jako przełożonemu tegoż „związku“, odbieranie takiego przyrzeczenia od członków.

Występku tego dopatrywał się prokurator z protokołów, sporządzonych z okazji pobytu p. wojewody Lamota w Nowemmieście i rzekomego „zamachu“ na jego osobę, przed wyborami.

Przewód sądowy prowadził naczelnik sądu grodzkiego, p. Gutman, który po odczytaniu aktu oskarżenia przy-

stąpił do badania oskarżonych. Wszyscy jednomyślnie zeznali, że podobnego przyrzeczenia nie składali, ani też takiego nie żądano od nich i w ogóle o bezwzględne posłuszeństwo nie było mowy. Natomiast znacznie później, niż z protokołów prokuratora wynika, mianowicie 17 maja r. b. przyrzekli Młodzie na zjeździe pow. w Lublinie karność oraz ślubowali, że dążyć będą wszelkimi siłami do rozwoju O. W. P.

Po zamknięciu przewodu oskarżyciel publiczny wniósł o ukaranie wszystkich oskarżonych z par. 128 k. k.

Po odbytej naradzie ogłosił przewodniczący wyrok, uwalniający wszystkich oskarżonych od winy i kary.

Koszta postępowania sądowego ponosi skarb państwa.

Skarbnik B. B. w Strzelnie

skazany na 9 miesięcy więzienia za zniewagę sędziego

Z Inowrocławia donoszą: W dniu 25 września sąd grodzki w Inowrocławiu rozpatrywał sprawę Szczepana Wilczyńskiego ze Strzelna, rejestratora tamtejszego sądu grodzkiego i zarazem skarbnika B. B., który w gronie swych kolegów politycznych chciał uchodzić za mądrzejszego od samych sędziów. Wilczyński oskarżony został przez sędziego Majorka o oszczerzą zniewagę z paragrafu 187 k. k., przyczem oskarżenie objął z urzędu sam prokurator.

Oskarżony i tym razem był bardzo pewny siebie, podobnie jak na rozprawie w dn. 23 lipca br., kiedy to sąd inowrocławski zasądził go za fałszywe zarcęzenie w miejsce przysięgi na sześć miesięcy więzienia.

Kiedy Wilczyński w piątek ubiegły w godzinach rannych stanął przed trybunałem karnym w Inowrocławiu, chciał wyłaczyć wszystkich sędziów tułających. Gdy w związku z tem oskarżonemu oświadczone, że ma się zjawić dopiero po południu o godz. 4-tej, wówczas rzekł on z całym spokojem, że „na rozprawę się nie stawia i opuści gmach sądowy“.

Tego było już, oczywiście, za wiele i na skutek wypowiedzianych przezeń słów sąd zarządził tymczasowe aresztowanie Wilczyńskiego po myśli art. 164 i 165 a k. p. k.

Tak podumał sobie wojowniczy rejestrator coś do godz. 5 popołudniu w więzieniu, kiedy to zawieszano go ponownie na salę rozpraw. Rozprawie popołudniowej przewodniczył s. g. Niedźwiedzi, oskarżenie wnosili wiceprokurator okręgowy p. Czak.

Zeznania szeregu świadków wykazały aż nadto dobitnie, że Wilczyński dopuścił się oszczerczej zniewagi pod adresem sędziego Majorka, za co przy uwzględnieniu okoliczności obciążających skazał go sąd na 9 (dziewięć) miesięcy więzienia, zarządzając równocześnie dalsze tymczasowe aresztowanie oskarżonego z powodu uzasadnionej obawy, że będzie się ukrywał. Podobny los spotka zapewne niedługo i jego najbliższych adherentów.

Jak się dowiadujemy, nie są to jeszcze wszystkie „sprawki“ Wilczyńskiego, bo czeka go niebawem dalsza rozprawa z oskarżenia prywatnego naczelnika sądu grodzkiego w Strzelnie, którego ten „wszechwładny“ rejestrator również ciężko znieważał.

I taki typ uchodził dotąd za luminarza „ideologii sanacyjnej“ na gruncie strzeleckim. Czy to doprawdy nie zakrawa na parodię?

Zaznaczyć należy, że Wilczyński był jednym z najgorliwszych agitatorów „jedynki“ w czasie wyborów.

Z Obozu Wielkiej Polski

Z powiatu bydgoskiego.

Dnia 29 sierpnia utworzona została placówka O. W. P. w Solcu Kujawskim. Miejscowi kierownicy „Strzelca“ z burmistrzem Palpińskim na czele usiłowali przeszkodzić odbyciu zebrania, ale im się to nie udało. Referat wygłosił red. Łukaczyński, poczem zamianował on kierownictwo nowej placówki z p. Marcelem Przewoźnym na czele.

Dnia 30 sierpnia odbyło się zebranie placówki w Wierchucinie Królewskim, zwołane przez kierownika placówki, b. wójta p. Stachowicza. Referat polityczny i gospodarczy wygłosił p. Czarnecki, drugi referat p. t. „Historia ruchu narodowego“ p. Z. Pokłowski. Zebraniu przewodniczył delegat obwodu koronowskiego p. St. Krakowski. — Placówka w Wierchucinie liczy już 120 członków i wysuwa się na czoło placówek wiejskich w powiecie.

Dnia 4 września odbyło się w sali p. Frąckowskiego w Koronowie wielkie zebranie O. W. P. i Stron. Narodowego. Przybyli na nie licznie przedstawiciele wszystkich warstw z ks. prob. Zelewskim i ks. wik. Zalewskim na czele. Przemawiali kier. pow. wydz. pos. Lewandowski i kier. okręg. red. Łukaczyński, który dokonał następnie dekorowania 22 członków O. W. P. mieczykami Chrobrego. — Placówka w Koronowie wykazuje stały rozwój dzięki sprężystemu kierownictwu z p. Walerjanem Palickim na czele.

Dnia 6 września odbyło się zebranie placówki w Wudzyńcu przy udziale około 100 członków. Przemawiali pp. W. Palicki i J. Czarnecki. Dokonano mianowania dwóch dalszych członków kierownictwa placówki.

Dnia 13 września odbyło się zebranie placówki w Makowsku. Przemawiali pp. Czarnecki i Radomski, sprawy organizacyjne omówił kier. obw. p. Palicki.

Tegoż dnia odbyło się zebranie placówki w Łącku Wielkim. Po głoszeniu raportu przez kier. placówki p. Stefana Kentzera, referaty wygłosili pp. Radomski i Czarnecki.

Dnia 15 września odbyło się wielkie zebranie placówki w Solcu Kujawskim w sali hotelu Centralnego. Po zagajeniu przez kier. plac. p. Przewoźnego, znakomity referat wygłosił kier. okręg. red. Łukaczyński. Po zebraniu dokonano przy-

jęcia w szeregi placówki kilkudziesięciu nowych kandydatów.

W niedzielę, 27 września odbył się imponujący zjazd obwodu koronowskiego w Koronowie, o którym już donosiliśmy. Dodać należy, że najliczniej przybyli placówki: Wierchucin (z własną orkiestrą), Gościeradz, Makowsko, Łącko Wielkie, Salno, Wudzyń, Serock, Wtelnio i Lucim. Łącznie z placówką koronowską stawiło się 568 Młodych. Poza tem przybyła z Bydgoszczy delegacja w ilości 82 osób z kierownikiem wydziału grodzkiego, Paluszkieviczem na czele.

Urzędowa germanizacja nazwisk

Z miasta piszą nam, co następuje:

Władze przystępują do wprowadzenia przymusu meldunkowego, przeciwko któremu ze wszystkich stron, nie wyłączając zwolenników obecnego rządu, występowano tak energicznie i tak słusznie. Narazie trzeba się poddać przymusowi, ale przytem nasuwają się uwagi w doniosłej sprawie nazwisk.

„Instrukcja ankietowa“ w p. 6 powiada, że „nazwiska i imiona należy wpisywać według brzmienia właściwego, zachowując pisownię użytą w metryce urodzenia... Nazwiska mężatki i panny nie należy odmieniać (!) tylko wpisywać wedle właściwego (!) brzmienia, np. Nowak Marja, a nie Nowakowa Marja; Jankowiak Zofja, a nie Jankowiakówna Zofja“.

Według „Instrukcji“ właściwem brzmieniem i pisownią będą te, które są użyte w metryce urodzenia. Zasada słuszna. Ale jeżeli tam nazwiska Polaków z dziada pradziada: Król, Kur, Szymek, Świątek — pisane były: Krull, Kuhr, Schimeck, Schwiontek — czyż trzeba koniecznie pisownię tę utrzymywać w księgach policyjnych? Rozumielibyśmy, gdyby sądy robiły trudności w podobnych wypadkach przy zapisach do ksiąg hipotecznych; ale przy zwykłych meldunkach policyjnych? Sądymy, że w tych wypadkach nie powinno się robić trudności przy zapisywaniu na-

zwisk w pisowni polskiej, tak, jak one właściwie są od wieków wymawiane.

Druga uwaga dotyczy nazwisk kobiet „Instrukcja“ powiada, żeby nazwisk kobiet (przypuszczamy, że także wdów i rozwódek, nie tylko panien i mężatek) „nie odmieniać, tylko wypisać wedle właściwego brzmienia“. Ale cóż począć, skoro język polski odmienia nazwiska kobiet i właściwem brzmieniem jest właśnie odmieniona. żeńska forma nazwiska? Nie mówimy Orzeszko, tylko Orzeszkowa, nie Rodziewicz, tylko Rodziewiczówna. A więc właściwie, polskie brzmienie będzie pani Nowakowa, panna Jankowiakówna; „Instrukcja“ każe pisać niegrammatycznie. Co więcej: „zasadę“ swoją policja winna stosować także do nazwiska na i c z (Rodziewiczówna, gdyby przyjechała do Poznania, musiałaby się zameldować, jako Marja Rodziewicz!) i na ski. Powinniśmy więc zgodnie z „Instrukcją“ pisać: Piotrowski Wanda; Pawłowski Jadwiga: nazwiska niewolno odmieniać! Tak właśnie twierdzili Niemcy i taką zasadę usiłowali przełamać — daremnie.

Zjazd Delegatów Cechów Rzeźnickich na Wielkp.

W niedzielę 4 października zapowiadany jest zjazd walny delegatów cechów rzeźnickich i wędliniarskich. Odbędzie się on w Poznaniu na sali Restauracji Rzeźni Miejskiej przy Groch. Łąkach. Porządek obrad jest bardzo obszerny, obok bowiem kilku punktów spraw czysto zawodowych, omawianą będzie również sprawa dożywiania bezrobotnych.

Zjazd zapowiada się dość interesująco, gdyż położenie rzeźnictwa staje się z dnia na dzień gorsze. Mimo bowiem, że Związek Cechów czyni u rządu starania jak najdalej posunięte, to wszakże ten rząd — który — jak pisze „Gaz. Przem. Rzeźnickiego“ — „nie ma napewno intencji, aby rzemiosło popchnąć w ruinę“, jakoś niebardzo przychodzi z pomocą rzeźnictwu, (gorzej jeszcze w innych zawodach) a przeciwnie jak to piszemy na innem miejscu — nowe, groźne — dla rzemiosła na przyszłość tworzy projekty.

A tymczasem — rzemiosło rozbijają jednostki nieuczciwe, tworząc nowe, słabe organizacyjki, zamiast skupiać siły w jedno, dla łatwiejszego uzyskania celu.

Rzemiosłu całemu wogóle, nie zawsze pomaga gęcie się w pałak jak to niejedni czynią, a przeciwnie, silną wolą, hartem ducha, a przede wszystkim silnem zorganizowaniem się można i trzeba osiągnąć cel, do którego się dąży.

Dużo mówi się bowiem o obronie rzemiosła, szczególnie wśród sanatorów, a tymczasem etatyzm i gubiące rzemiosło różne projekty i ustawy, pchają to rzemiosło do coraz większego upadku.

Oplata od biletów na walkę z bezrobociem

Wniesiony przez rząd do Sejmu projekt ustawy o opłatach na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża przewiduje opodatkowanie na ten cel biletów wstępu wszystkich imprez widowiskowych, posiadających charakter dochodowy, z wyjątkiem zawodów sportowych. Projekt ustawy przewiduje możliwość zwalniania niektórych imprez od tych opłat; w praktyce dotyczyłoby to prawdopodobnie imprez, organizowanych na cele publiczne. Dochody osiągnięte drogą tego rodzaju dopłat, które wynosić będą 5 gr od biletów do 1 złotego i 10 groszy od biletów droższych ponad 1 złoty, przeznaczone będą w pierwszym rzędzie na akcję pomocy bezrobotnym.

Po uchwaleniu i wejściu w życie ustawy o dopłatach do biletów na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża, zniesione zostaną dotychczasowe dobrowolnie stosowane przez teatry i kinadopląty do biletów wejścia na rzecz bezrobotnych.

Z różnych stron Polski

Wyrok sądu pracy przeciwko magistratowi warszawskiemu

Od kilku miesięcy toczy się niezwykle ciekawy i zasadniczy proces pomiędzy magistratem m. st. Warszawy a pracownikami miejskich zakładów. Chodziło o pracownice sklepów żywnościowych Miejskich Zakładów Zaopatrzenia Warszawy. Pracowały one stale od godz. 7 rano do 7 wieczorem z dwugodzinną przerwą na obiad, poza tem od ekspedjentek wyma-

gano, aby przychodziły przed 7, a po zakończeniu pracy, po godz. 7 wieczór — odwoziły pieniądze do centrali Wydziału Zaopatrzenia. W jatkach mięsnych magistratu kasjerki zatrudnione były od godziny 7 rano do 5 po południu bez przerwy. Zarówno w jatkach jak i w sklepach zaopatrywania — w sobotę pracowano do godz. 9 wieczór. W sprawie tego rodzaju urzędowania istniał okólnik Wydziału Zaopatrzenia m. Warszawy.

Obecnie przeszło 100 zredukowanych pracowniczek zwróciło się do sądu pracy o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, za wszystkie lata pracy. Pretensje poszczególnych pracowniczek sięgają do 8.000 złotych. Ogółem pretensje zredukowanych wynoszą już kilkaset tysięcy złotych.

Sąd pracy wszystkie pretensje pracowniczek zasądził. Magistrat jednak odwołał się do wyższej instancji i obecnie sprawy te znajdują się w sądzie najwyższym.

Sufit spadł na stół sędziowski.

W gmachu sądu okręgowego w Piotrkowie zdarzył się charakterystyczny wypadek, który jedynie dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności nie pociągnął za sobą ofiar w ludziach.

W czasie rozprawy na sali głównej, mieszczącej się na drugim piętrze budynku sądowego, w czasie rozprawy nagle rozległ się huk, a następnie pod ciężarem załamujących się belek odpadł tynk i trzcinowanie i odpadki zasypały obecnych na sali oraz komplet sędziowski.

Wywołało to popłoch, albowiem w kurzu, jaki powstał, nie można było narazie zorientować się w rozmiarach katastrofy. Rozprawy przerwano.

Ciężka sytuacja pracowników gastronomii

Z zebrania Zw. Zaw. Pracowników Gastronomicznych.

Odbyło się nadzwyczajne zebranie Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Gastronomiczno-Hotelowego w Polsce. Obrady toczyły się w restauracji Zamkowej na św. Marcinie, zagał je przy udziale około 100 członków p. prezes Gogólski, który wskazał na ogólny stan pracowników gastronomicznych i zadania Związku. Protokół, zawierający sprawozdanie z ostatniego walnego zebrania, przedłożył sekretarz Związku p. Kirchner. Wyczerpująco omawiano sprawę kasy pośmiertnej, istniejącej przy Związku, przyczem p. prezes Gogólski nawoływał do wstępowania do tej instytucji, podkreślając starania około kasy pośmiertnej podjęte przez p. Kubiaczyka jako przewodniczącego.

Następnie p. Gogólski zobrałował trudne warunki, wypływające z ciężkiej sytuacji gospodarczej i zastoju w przemyśle gospodnim, wskazując na ciężką sytuację, w jakiej znajdują się w wielkiej liczbie pracownicy gastronomiczni. Przy Związku Pracowników Gastronomicznych projektuje się utworzenie komisji zapomogowej, która po zorganizowaniu się, a przede wszystkim po odbyciu konferencji z właścicielami restauracji, uda się do pracodawców celem umożliwienia zatrudnienia wszystkich pracowników gastronomicznych, znajdujących się bez pracy. Wskazywano jako jeden z ważniejszych punktów możliwości niesienia powszechnej pomocy pracownikom gastronomicznym zatrudnianie ich przez przeciąg 2 dni w tygodniu. Ma to charakter powszechnej akcji samopomocowej, dla której pragnie się pozyskać właścicieli restauracji. Szczegółowo w tej sprawie referował, popierając ją gorąco, p. Kubiaczyk, który zapoznał zebranych z osiągniętymi rezultatami. W sprawie tej przemawiał też wiceprezes Związku p. Gorączniak.

W ożywionej dyskusji zabierali głos jeszcze pp.: Ignacy Nowacki, Patan, Stabolepszy. Obrady zebrania Pracowników Gastronomicznych, ze względu na ich pracę trwającą do późnej nocy, toczyły się już po północy. Zebranie zakończono hasłem „Cześć Pracy“ o godzinie 4.30.

Przy tej sposobności komunikujemy, że biura Związku Pracowników Gastronomicznych przeniesiono z dotychczasowej siedziby przy ul. Franciszka Ratajczaka 11, do nowego lokalu przy ul. Przecznicza 9. (k)

Poznań dla kultury muzycznej

Niedzielny inauguracyjny koncert naszego sezonu symfonicznego wywołał niemałe zainteresowanie wśród muzycznej publiczności naszego miasta. Łączą się z nim także chwalne ambicje regionalne, gdyż Poznań jest jak wiadomo jednym miastem polskim, które stworzyło własną orkiestrę symfoniczną, aby położyć fundament pod umuzykalnienie społeczeństwa i kult piękna w tym zakresie.

Program zawiera jak wiadomo trzy dzieła muzyki polskiej i jedno obcej (Beethoven, symfonia piąta). W ten sposób został już odrazu ustalony stosunek najwyższej miary twórczością obcą, a muzyką polską, której popularyzowaniu w najszerszych warstwach mają służyć nasze koncerty symfoniczne.

Nasz jutrzejszy Dział Kultury i Sztuki podał program rozumowany niedzielnych świąt, które wywołało wśród naszych melomanów najwyższe zaciekanie.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Hale targowe w Poznaniu

Pożyteczna inicjatywa Związku Towarzystw Kupieckich

Z inicjatywy Związku Towarzystw Kupieckich przy pełnym poparciu władz miejskich Poznania i międzyizbowego komitetu, organizują się obecnie na terenie Targów Poznańskich hale hurtowej sprzedaży artykułów spożywczych tak dla zaopatrzenia miasta, jak dla standaryzacji i eksportu. Eksport na rynek francuski jest już zapewniony dla tych produktów, które są odpowiednio standaryzowane do potrzeb konsumenta francuskiego. Przy halach czynna będzie chłodnia o znacznej pojemności. Stoiska będą wynajmowane dla następujących działów: mięso i wyroby, ryby, nabiał i przetwory, owoce, warzywa, kwiaty, jaja, drób, dziczyzna i pochodne, mieszany typ dla majatków lub spółdzielni włościańskich poszczególnych okręgów.

Potrzeba podobnej hali, ze względu na możliwość standaryzacji i eksportu na rynki krajowe (Łódź, Zagłębie Węglowe i Wybrzeża Bałtyckie) oraz na

rynki zagraniczne (Francja i Anglia) nie wymaga dowodu. Każde stoisko w hali będzie niewątpliwie wysoce rentownym przedsięwzięciem; dlatego też spodziewamy się znacznego napływu zgłoszeń, a to szczególnie ze względu na okoliczność, że obecne czasy kryzysu najlepiej przetrwają przedsiębiorstwa handlowe, trudniące się sprzedażą produktów spożywczych jak to wykazuje dobitnie statystyka upadłości w całej Europie.

Informując o powyższym członków naszych jak i wszystkich innych interesantów, komunikujemy, że zgłoszenia zapotrzebowania na stoiska należy nadesłać do Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, ul. Zwierzyniecka 12. Ponieważ przydział stoisk nastąpi prawdopodobnie według kolejności zgłoszeń, zalecamy we własnym interesie wcześnie zgłoszenie.

Związek Towarzystw Kupieckich z siedzibą w Poznaniu, t. z.

Zuchwała kradzież

Zrabowano garderobę Sokolce w czasie ich ćwiczeń w sali na Zielonych Ogródkach

Nieznani narażeni złośliwcy wtargnęli, jak już donosiliśmy, wczoraj do sali gimnastycznej na Zielonych Ogródkach. Podczas ćwiczeń drużyny żeńskiej „Sokół”, przeprowadzanych przez d-chnę macielniczkę Szkudlarską, włamywacze wdarli się do ubikacji, w której mieści się szatnia.

Przy pomocy podrobionego klucza otworzyli złodzieje kłódkę bramy, prowadzącej na dziedziniec, przyczem wypchnęli bramę. W oknie ubikacji przylegającej do sali ćwiczeń wycięto otwór w szybie. W ten sposób otwarli złośliwcy okna i weszli do wnętrza.

Ćwiczące sokolice poniosły bardzo dotkliwą szkodę, gdyż łupem włamywaczy padło 10 płaszczy, torebki damskie i kilka sukien, oraz 3 metry materiału na płaszcz. Kradzież zauważono niebawem, nie zdołano jednak już wysłuchiwać rabusiów.

Sokolice ćwiczącej drużyny znalazły się w bardzo przykłej sytuacji, gdyż pozostały tylko w kostiumach gimnastycznych. Dopiero dzięki doraźnej pomocy, polegającej na pożyczaniu niezbędniejszych okryć, sokolice mogły udać się do domu.

Należy zauważyć, że w wymienionych lokalach na Zielonych Ogródkach już kilkakrotnie popełniano różne włamania. Z biur Przewodnictwa Dzielnicy skradziono zatem maszynę do pisania, a kilkakrotnie poniszczono sprzęty gimnastyczne, poobcinano je ze skóry itp. Między innymi dokonano wielkiego zniszczenia sprzętów gimnastycznych w lecie roku bieżącego. Zdaniem osób wtajemniczonych, kradzieże te ułatwia włamywaczom brak okratowania nisko położonych okien parterowych, wydanych bezpośrednio na łup złodziei.

Szczególnie przykry jest fakt, że obrabowano zawodniczki, pochodzące ze sfer niezamożnych, które kradzież tę odczuły szczególnie dotkliwie. (k)

Rozpaczliwy list

Hałasowej, żony domniemanego mordercy.

Siostra zamordowanego Jankowika, Franciszka Hałasowa przesłała w tych dniach rozpaczliwy list do swej siostry Władysławy Jankowiakówny, mieszkającej w Poznaniu. Hałasowa znajduje się w Bourg we Francji. W liście tym skarży się na brak wiadomości od rodziny mieszkającej w kraju. Donosi o aresztowaniu swego męża i oddaniu pięcioro dzieci do zakładu sierót, a sama uważa, że nie przetrzyma chyba strasznego ciosu. (k)

KALENDARZYK

Piątek, 2 października 1931.

Słońce: wschód 5.54 — zachód 17.30 — długość dnia 11 godzin 36 min.

Księżyc: wschód 19.10 — zachód 12.27 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 4 st. Cels. Po-

godnie. Wiatr południowo - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. Cels., najniższa plus 13 st. Cels.

Przepowiednia pogody na sobotę: Mglisto, sucho, w ciągu dnia ciepło, miejscami lekkie zachmurzenie.

Kal. rzk.: Aniolów Stróżów — jutro Kandyd M.

Kal. słow.: Stanimir — jutro Siemian.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Ekiulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Złotym Lwem. Stary Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską” ul. Dąbrowskiego 76.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną G Wilda 61.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Sodalicia Pań Zawodu Kupieckiego.** Nabożeństwo miesięczne z obowiązkową wspólną Komunią św. odprawi w niedzielę, dn. 4 bm. o godz. 10 w kaplicy św. Józefa ks. moderator. Nazajutrz w poniedziałek o godz. 19 zebranie plenarne z wykładem ks. prof. Skórnickiego w sali Biblioteki Uniwersyteckiej.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody.** Fabrykant organów i fisharmonij p. Albert Polcyn wraz z małżonką Elżbietą z domu Michna, ulica Jeżycka 39, obchodzi dnia 5 października r. b. srebrne gody małżeńskie oraz 30-lecie pracy samodzielnej.

— * **Srebrne gody małżeńskie.** Dnia 6 października r. b. przypada uroczystość srebrnych godów małżeńskich powstęch- nie znanego i cenionego dyrektora resursy w Bazarze p. Józefa Litkowskiego z małżonką Franciszką z domu Dopierał- ska, zamiesz. ul. św. Marcina 63. Msza św. na intencję jubilatów odbędzie się w tym dniu w kościele św. Marcina o godzinie 8 rano. Z naszej strony przesyłamy Szanownym Jubilatom „Szczęść Boże!”.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Ze Zw. Chrześc. Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych.** Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę, dnia 3 bm. o godz. 19.30 w sali posiedzeń „Bazaru”.

— * **Sodalicia Pań Akademickich.** Zebranie miesięczne odbędzie się 4 bm. o godzinie 11 w lokalu Katol. Związku Polek, św. Marcin 68 II ptr. Nabożeństwo sode- licyjne o godz. 9 w kaplicy p. Żółtowskiej, ul. Zielona 2, dom ogrod. O godz. 10 wspólne śniadanie w salce Bazaru.

— * **Pierwszy Zjazd Centr. Związku Pracowników Przemysłu Odzieżowego z siedzibą w Poznaniu** odbędzie się w niedzielę 18 bm. w sali „Piwnicy Ratuszowej” Legitymacje do udziału w zjeździe wydaje delegatowi i gościom za poprzed- nieniem zgłoszeniem się biuro C. Z. P. P. O. Poznań, ul. Łakowa 13, m. 17.

— * **Hufiec Młodych Rozwojowców.** Dnia 3 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Księgarni Św. Wojciecha, al. Marcinkowskiego 22 nadzwyczajne walne zebranie.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Towarzystwo Pań Miłośrdzia św. Wincentego a Paulo na Jeżycach** urządza na sali Domu Amarantowego,

ul. Słowackiego 21 w dniu 10 października o godzinie 19 wieczór artystyczny z laskawym współudziałem znakomych artystek i artystów, z obficie zaopatrzonym własnym bufetem i licznymi niespodziankami. O liczny udział gości uprasza Zarząd.

— * **Tow. Śpiewu „Halka”** przypomina w ostatniej chwili o koncercie wokalnym, który się odbędzie w niedzielę dnia 4 października w sali Domu Amarantowego. Na program składają się pieśni ludowe F. Nowowiejskiego, O. M. Żukowskiego i Maklakiewicza na chór mieszany pod dyrykcją prof. Heisinga. Oprócz występu chóru wykona prof. Heising kilka utworów solo na baryton J. Galla, Wł. Zelenieckiego i Moniuszki. Czysty zysk z powyższej imprezy przeznacza się na pomnik dla poległych dzielnic języckiej. Początek koncertu o godz. 20.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Koło Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej** urządza kurs robót ręcznych. Pierwsza lekcja we wtorek, dnia 6 bm. o godzinie 19.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Z Sodalicii Pań Miejskich p. w. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny.** Pielgrzymka do Borku wyrusza w sobotę 3 bm. o godz. 6.10. Zbiórka na dworcu głównym o 5.45.

— * **Stowarzyszenie Młodych Polek parafii Farnej** urządza w niedzielę, dnia 4 października r. b. na sali OO Jezuitów wieczornicę z bardzo urozmaiconym programem. W programie śpiewy, tańce narodowe, deklamacje oraz przedstawienie p. t. „Pasterka”, komedia w 3 aktach Na powyższą wieczornicę serdecznie zaprasza Szan. Sympatyków Patronat i Zarząd. Początek o godz. 19.

— * **Oddz. ciężko-atlet. H. Cegielski** urządza dnia 3 bm. zabawę jesienną przy ul. Górna Wilda nr. 180 na sali własnej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Poziom kosztów utrzymania** obniżył się w miesiącu wrześniu w porównaniu ze stanem notowanym za miesiąc poprzedni o 0,22 procent, jak to dzisiaj ustaliła na posiedzeniu wojewódzka komisja do badania zmian kosztów utrzymania osób pracujących w handlu i przemyśle.

— * **Z targu.** Dnia 2 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.60—4.00 zł; masła mleczarskiego 4.40—4.80 zł; twarogu 0.80—1.20 zł; mendel jaj 2.00—2.30 zł; liter śmietany 1.60—2.00 zł; liter mleka pełnego 2.6—2.8 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2.40 do 2.60 zł; słoniny wędzonej 2.80—3.00 zł; wieprzowiny 2.00—2.60 zł; wołowiny 1.60 do 2.80 zł; cielęciny 1.60—2.80 zł; skopowiny 2.40—3.20 zł; koziny 1.40—1.60 zł; smalcu 2.00—2.60 zł; za drób: 1 para kurcząt 2.60—4.00 złotych; kura 3.50 do 6.00 zł; perlica 3.00—4.00 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 8.00—11.00 zł; para gołębi 1.50 do 1.80 złotych; para kuropatew 3.00 złote; królik 3.00 do 4.00 złotych; za ryby: 1 kilogram karpia 4.00—4.40 zł; lina 3.20—3.60 zł; okonia 1.20—2.00 zł; karpia 2.60—2.80 zł; białych ryb 0.80—1.60 zł; 1 kg. węgorza 3.60—4.40 zł; sandacza 4.60—5.00 zł; 1 kg. leszcza 3.00 zł; 1 kg. sumy 3.60 zł; 1 kg. szczupaka 3.20—4.00 zł; Za ryby śnięte płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kilogram ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—1.00 zł; szpinaku 40 groszy; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 złotych; pe- czek rzodkiewek 10—15 gr; główka zielonej sałaty 10—20 gr; rabarberu 20—30 gr; 1 kg. młodej fasoli 40—80 gr; włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 mendel ogórków 40—80 gr; 1 kalafior 0.30—1.00 zł; 1 kg. kalarepy 0.20 zł; 1 kg. marchwi 0.20—0.30 zł; owoce: 1 kilogram śliwek węgerek 0.70 do 0.80 zł; innych śliwek 0.60—1.00 zł; 1 kilogram pomidorów 40 do 50 groszy; 1 kilogram jabłek 20—80 gr; 1 kg. gruszek 0.20—0.80 zł; 1 kg. winogron 1.00—2.40 zł; za grzyby: 1 kg. borowików 1.20—3.00 zł; pieczarek 0.80—1.20 zł; 1 kg. maślaków 70 do 80 gr; 1 kg. kurków 0.30—0.40 zł; rydzów 1.20—2.40 zł; sowy, sero- jadki i inne grzyby 80 gr; 1 kg. zielonych grzybów 30—40 gr; 1 kg. podpieńnik 0.60 do 0.80 zł; 1 kg. głogu 40 gr; mendel raków 0.50—2.00 zł. — Targ bardzo ożywio- ny, dowozy duże, ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Znowu ofiara nieuwagi szofera.** Na ulicy Poznańskiej w Inowrocławiu autobus P Z 48 554, własność p. Władysława Katowicza z Inowrocławia najechał 11-letniego Józefa Lewandowskiego. Chłopiec zmarł wkrótce po przewiezieniu do szpitala powiatowego. Winę przypisuje się szoferowi Franciszkowi Specjałowi, który zbyt późno dawał sygnały ostrzegawcze. Sprawa tragicznej śmierci młodego Lewandowskiego zajął się sąd. (k)

— * **Pożar.** W Słomówcu (pow. wrzesiński) wybuchł pożar w zabudowaniach p. Piotra Kosmali. Spłonęła stodoła ze zbożem, szopa oraz inwentarz martwy. Straty wynoszą około 12 tys. zł. Przyczyny powstania pożaru nie stwierdzono. (k)

Przy zaburzeniach w trawieniu, bólach żołądka, zgadze, wymiotach, zawrotach głowy, bólach głowy, miganiu przed oczami, podrażnieniu nerwów, bezsenności, ogólnem osłabieniu, niechęci do pracy naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa”, pobudza do wypróżnień i ułatwia krwio- bieg. Żądać w aptekach i drog. nw 5976

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzież opon samochodowych.** Z garażu przy ul. Skośnej 16 skradziono właścicielowi tegoż p. Ludomirowi Jezi- zierskiemu, 4 opony z dętkami wartości 300 zł. (k)

— * **Bójka w fabryce.** W fabryce „Centra” przy ul. Wenecjańskiej powstała zacięta bójka, między kierownikiem oddziału fabrycznego p. Frankowskim, a ślusarzem Konstantym Kamińskim i sym- nem jego Karolem. Frankowskiego po- bito bardzo dotkliwie. W tej sprawie wła- dze policyjne wdrożyły śledztwo. Bójka powstała na tle osobistym. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Epilok ciężkiej zbrodni.** Gospo- darz Kaszubowski w Wapiersku pod Brodnica, który zastawiał żaki w rzece, zauważył, że często mu je w nocy wykra- dano, wobec czego postanowił ich pilno- wać. W nocy na 14 czerwca r. b. zabraw- szy dla bezpieczeństwa dubeltówkę, udał się nad rzekę i w czasie czatów zasnął. Złodzieje, którymi byli jego sąsiedzi Wacław i Józef Swiniarscy, zakradli się do śpiącego K. i zabrali mu dubeltówkę. W tej chwili K. się zbudził, a gdy się pod- niósł, otrzymał strzał w pierś i padł trupem na miejscu. Sprawcy odpowiadali obecnie przed sądem okręgowym za po- pełnioną zbrodnię. Oskarżeni bronili się tem, że śmiertelny strzał padł przypadko- wo. Sąd skazał Wacława S. za umyślne zabójstwo na 8 lat ciężkiego więzienia, zaś Józefa uwolnił dla braku dowodów winy. (x)

— * **Za mimowolne zabójstwo.** W marcu r. b. udało się kilku bezrobotnych do magazynów kolejowych w Czersku po- węgla Stróż kolejowy Galikowski, wi- dząc zbliżających się ludzi, wystrzelił na postrach. Kula niestety odbiła się o ja- kiś przedmiot i ugodziła śmiertelnie 29-letniego Jana Jakubowskiego z Czer- ska. Oskarżony o spowodowanie śmierci Galikowski bronił się przed sądem okrę- gowym w Chojnicach tem, że działał z o- bowiązku na posterunku służbowym, a strzał oddał na postrach i nie mógł prze- widzieć, że kula się odbije i spowoduje śmierć czystą. Sąd przychylił się do wy- wodów oskarżonego i wydał wyrok unie- winniający. (x)

— * **Za proponowanie łapówki.** Nie- jaki R. Biberstein przyjechawszy do Zbą- szynia, zamierzał przejść na terytorjum niemieckie. Został jednak przytrzymany przez posterunkowego Antoniego Kranza. Biberstein zdawał sobie sprawę, czem to pachnie, więc starał się wyłgać. Zaofia- rował tedy posterunkowemu 75 zł łapów- ki. Posterunkowy jednakże z oburze- niem odparł propozycję i Biberstein znalazł się przed wydziałem karnym sądu okręgowego, który skazał go na 400 złotych grzywny i ponoszenie kosztów sądowych. (z)

JARMARKI

— * **Kruszwica.** W czwartek, dnia 8 b. m. odbędzie się jarmark ogólny na by- dło i konie.

— * **Września.** Dnia 13 bm. odbywa się we Wrześni jarmark kramny, na by- dło i konie. Nieograniczony spęd bydła dozwolony.

— * **Nowe miasto n. Wartą.** Dnia 14 b. m. odbędzie się jarmark. Spęd bydła jest niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Ze Zw. Hallerczyków.) Dnia 4 bm. placówka Zw. Hallerczyków obchodzi 10-lecie swego istnienia. W nie- dziele rano o godz. 9.15 zbiórka Placówki, delegatów i towarzyszy ze sztandarami w Hotelu Europejskim, skąd nastąpi wy- marsz do kościoła OO. Franciszkanów na mszę św. O godz. 11.30 odbędzie się uro- czysta akademja w sali Hotelu Europej- skiego, zaś o godz. 19 zabawa na białej sali tegoż hotelu. (br)

— * **Września.** (Z Akad. Koła Wrze- śniań.) Z okazji rozpoczęcia roku aka- demickiego, z prośbą o błogosławieństwo w naukach, odbyła się w niedzielę msza św., którą odprawił ks. prof. Jernajczyk i przemówił w serdecznych słowach do kształcącej się młodzieży, wykazując drogę, jakimi winna pójść.

— (Z Bractwa Kurkowego.) W nie- dziele 20 bm. odbyło się żniwne strzelanie Bractwa Kurkowego. Królem jesiennym został p. A. Nowakowski, 1 rycerzem p. Fr. Szczepański, II rycerzem p. J. Janko- wiak. Udział członków w strzelaniu był liczny.

— (Z Tow. Wojaków i Powstańców.) Tow. odznacza się wielką ruchliwością, a całe społeczeństwo odnosi się do niego zyczliwie. Podczas ostatniego posiedze- nia uczczono 600 rocznicę bitwy pod Płowcami. Towarzystwo zajmuje się szczerze swymi członkami, będącymi bez pracy, niosąc im pomoc według możliwości.

Na zebraniu powstała myśl urządzenia uroczystości ku uczczeniu w grudniu rocznicy powstania wielkopolskiego — (Z ruchu budowlanego.) Na sprzedanych przez miasto parcelach przy ul. Legii Ochotniczej, która miasto założyło w najbliższej dzielnicy, powstaje kilka nowych domów. Prócz tego rozbudowuje się miasto na peryferiach i to na osadach, które sprzedaje majątność Września. Również i w tych miejscach zaznacza się ruch budowlany. (y)

— * **Kościan.** (Płowce.) Z okazji 600 rocznicy bitwy pod Płowcami odbył się w dniu 26 ub. m. capstrzyk z pochodniami, który zakończył się na stadionie miejskim, gdzie burmistrz p. Maćkowiak własnoręcznie podpalił stos symbolizujący dawniejsze „wici”, przyczem wygłosił stosowne przemówienie. W dalszym ciągu przemówił insp. szkolny p. Sowiński i przedstawił znaczenie tej wiekopomnej bitwy pod Płowcami. Hufiec gimnazjalny odpiewał kilka pieśni narodowych, orkiestra odegrała kilka marszów. Uroczystość zakończono wspólnym śpiewem.

— (Z życia „Sokoła.”) Tow. Gimn. „Sokół” urządza w dniu 11 bm. w Sokolni „Wieczór Kościuszkowski”. Na program składają się deklamacje, referat, oraz występy miejscowych kół śpiewaczych.

— (Osobiste.) P. Edward Tomaszewski, absolwent tutejszego Państw. Gimn. im. św. Stanisława Koski, uzyskał na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Poznańskiego dyplom wszech nauk lekarskich.

— (Z życia harcerzy.) W dniu 28 ub. m. odbył się walne zebranie Koła starszo-harcerskiego. Po złożeniu sprawozdań, z których wynikało, że Koło w ciągu roku dość intensywnie pracowało. u-konstytuowano zarząd w następującym składzie: prezes — p. Franciszek Narożny, I wiceprezes — p. Marja Urbanówna, II wiceprezes — p. Jerzy Osiecki, kierownik administracji — p. Mieczysław Makowski.

— (Tow. Śpiewu.) Towarzystwo śpiewu „Moniuszko” pod batutą p. dyr. St. Wojciechowskiego z okazji 10-lecia istnienia urządza w dniu 4 bm. o godz. 8 wieczorem na sali Hotelu Warszawskiego wieczornicę. Prócz śpiewów chórowych odegrane zostaną dwie jednoaktówki ze śpiewami a mianowicie „Szkoda wąsów” i „Pan Majsterek”. Wypada nadmienić, że Tow. śpiewu „Moniuszko” niezmordowanie krzewi kult pieśni polskiej wśród najszerszych warstw robotniczych.

— (Kurs sokoli.) Celem skorzysztania z pogłębienia przyjętego toku lekcyjnego Przewodnictwo Okręgu urządza w niedzielę, dnia 4 bm. na sali „Sokoła” dla okręgu kościańskiego jednodzienny kurs sokoli. (mk)

— * **Czarnków.** (Wynik meczu.) W niedzielę w południe wyjechała do Ujścia wycieczka, składająca się z członków K. S. „Notec” i osób prywatnych. Przebieg zawodów między Tow. „Sokół” (Ujście) z K. S. „Notec” był pomyślny dla Czarnkowa. Sukces przedstawiał się w stosunku 5:0. Pod odbytych zawodach zwiędziało całe towarzystwo słynną Kalwarję, poczem wróciło autobusem do Czarnkowa.

— (Egzamin.) W tych dniach zdał egzamin na mistrza piekarskiego p. Sylwester Cześniak z Czarnkowa, i to przed komisją egzaminacyjną Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy.

— (Kurs sanitarny.) W tych dniach rozpocznie się kurs sanitarny, celem wyszkolenia drużyn ratowniczych męskiej i żeńskiej.

— (Powiatowe księgi sanitarne.) Powiatowy lekarz prowadzić będzie księgi sanitarne, które zawierać będą dokładne dane, dotyczące stanu sanitarnego powiatu. Każdy rocznik ksiąg sanitarnych przechowywany będzie w archiwum starostwa. (cn.)

— * **Kejnia.** (Pożegnanie patrona S. M. P.) W ub. niedzielę miejscowe S. M. P. żegnało uroczystie swego patrona ks. Marusarza. Na uroczystym zebraniu, które zajął prezes dr. Sylwester Nowak, obecni byli ks. dziekan Filipiak z Panigrodza, burmistrz p. Rybarczyk, p. dr. Jedwabny, prof. Domański, ks. prof. Budny, p. Paszkiewicz, ks. wik. Jędrzejewski i in. Po rozdaniu przez ks. patrona nagród uzyskanych w konkursie obowiązkowości, w którym zwyciężył dh. Fr. Doberstein, oraz dyplomów za zasługi druhom Syl. Nowakowi, Fr. Lawrenceowi i Leonowi Marczakowi, zabrał głos dr. prezes, dziękując ks. patronowi za wytrwałą pracę nad wychowaniem młodzieży. Przemawiali również, żegnając ks. patrona, ks. dziekan Filipiak, burm. p. Rybarczyk i p. dr. Jedwabny. Po zebraniu odbyła się zabawa taneczna. (ss)

— * **Koźmin.** (Niezwyczajny jubileusz pracy zawodowej.) W dniu 5 bm. obchodzili w Koźminie p. Wojciech Szymura, mistrz kołodziejski, 50-letni jubileusz swej pracy zawodowej. Od 1925 roku pełni p. Sz. funkcję Starszego Cechu na powiat koźmiński. Mimo podeszłego wieku (74 lata) staje jubilat dziennie przy swoim warszacie i pracuje na utrzymanie swego domu, zatrudniając kilku pracowników. W okolicy jest p. Sz. ogólnie lubiany i ceniony, należy również do rozmaitych towarzystw, jak Bractwo Kurkowe, Sokół, Tow. Przemysłowców. Życzymy p. Sz. jeszcze długich lat czerstwego zdrowia i sił do pracy zawodowej i społecznej.

— * **Ostrów.** (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas niezłego raidu motocyklowego, urządzonego przez tutejszy Klub Mo-

tocyklowy, wydarzył się pod Przygodzicami nieszczęśliwy wypadek. Uczestnik raidu, student Dobrowolski, syn tutejszego naczelnika oddziału drogowego P. K. P., p. inż. Dobrowolskiego, wskutek nierównego terenu spadł z motocyklu i odniósł obrażenia na twarzy oraz skomplikowane złamanie lewej ręki. Umieszczono go w miejscowym szpitalu.

— (Obchód bitwy pod Płowcami.) Z okazji 600 rocznicy bitwy pod Płowcami odbył się tutaj capstrzyk wojska i organizacji wojskowo-wychowawczych. Na zakończenie capstrzyku odbyło się przed frontem spalanie symbolicznych „wici” i wygłoszono przemówienie o znaczeniu rocznicy.

— (Na bezrobotnych.) Przy wypełnionej widowni odbyło się tutaj w Teatrze Miejskim przedstawienie teatralne na rzecz bezrobotnych. Wystawiono ku ogólnemu zadowoleniu trzy jednoaktówki: „Świeczka zgasła” — Fredry, „Oświadczy” — Czechowa i „Łobzowanie” — Anczyca.

— (Uroczystości Tow. Powstańców i Wojaków.) Z okazji 10-lecia istnienia Tow. Powstańców i Wojaków ufundowało to towarzystwo pomnik na grobie powstańca r. 1831, śp. Józefa Bronikańskiego. Odświeżenie pomnika na starym cmentarzu odbyło się niezwykle uroczyste ubiegłej niedzieli. Udział wzięli pokrewne organizacje i liczna publiczność. Poświęcenia dokonał miejscowy proboszcz ks. Zamysłowski i wygłosił podniosłe, patriotyczne przemówienie. Po defiladzie na rynku odbyło się uroczyste zebranie jubileuszowe w Domu Kat., po południu strzelanie na nowej strzelnicy Bractwa Kurkowego. (n)

— * **Ostrzeszów.** (Płowce.) W sobotę odbył się capstrzyk z udziałem orkiestry Seminarjum Nauczycielskiego. Na targowisku odpalono ognie sztuczne i wykonano szereg pieśni chórowych, a orkiestra odegrała polskie pieśni wojskowe. W sali Miejskiego Gimnazjum Humanistycznego im. Króla Kazimierza Wielkiego, odbył się obchód dla młodzieży szkolnej i jej rodziców. W niedzielę wzięli udział P. W. i W. F. udział w uroczystym nabożeństwie w kościele parafialnym, poczem nastąpił na Rynku przemarsz dziesiątkich drużyn przy dźwiękach orkiestry.

— (Kradzieże węgla z pociągów.) W pobliżu Rogaszy (pow. ostrzeszowski), zdarzają się coraz częściej kradzieże węgla z pociągów, zdążających z Górnego Śląska w kierunku Ostrowa i Gdyni. Złodziejom sprzyja duża ilość zakrętów, jakie miejscami linia kolejowa, przedzierając się przez zagnieźdźone, tworzy; pociągi posuwają się w tych miejscach bardzo powoli. Wyśledzeniem sprawców zajęła się policja.

— (Pożar.) Dnia 24 września rb. powstał pożar w zabudowaniach rolnika Kowalskiego w Żywowie, pow. ostrzeszowski. Mimo ulewnej deszczu, spłonęła doszczętnie stara, pokryta słomą — chata. Dzięki interwencji Ochotniczych Straży Pożarnych z Rogaszy i Ostrzeszowa, zdołano ogień zlokalizować i uchronić przed spustoszeniem pobliskie zabudowania. Pożar powstał przypuszczalnie skutkiem wadliwości komina. — Poszkodowany był ubezpieczony. (ck)

— * **Kejno.** (Z Cechu Kowalskiego.) W niedzielę, dnia 4 bm. o godz. 14 odbędzie się w lokalu p. Tyca kwartalne zebranie Cechu Kowalskiego.

— (Wenta.) Tow. św. Wincentego a Paulo urządza dnia 11 bm. w Szkole Powstalców wenta, na rzecz biednych miast Kejno. Przygrywać będzie M. K. K. „Jaskółka”.

— (Z Szkoły Rolniczej.) W Chrościnie, odbyła się ostatnio uroczystość zakończenia roku szkolnego w miejscowej Szkole Rolniczej. W przededniu tej uroczystości przystąpiły uczennice do wspólnej komunji św. Zorganizowano przy tej okazji również wystawę, którą podzielono na trzy działy, a mianowicie: krawieczyzny, ogrodnictwa i kuchni. Następny kurs rozpocznie się dnia 15 bm.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Uczeń firmy St. Wiorek i Ska w Kejnie, Henryk Mierzwik, liczący lat 16, został przy pracy uderzony odlamkiem żelaza w lewe oko tak niebezpiecznie, że musiano go natychmiast odwieźć do kliniki ocznej w Poznaniu. Będzie musiał — jak lekarze orzekli — przebyć w klinice co najmniej 3 miesiące.

— (Srebrne gody.) W piątek 2 bm. obchodzili pp. Ignacy i Aniela z domu Urbanska Plewińscy, srebrny jubileusz pożycia małżeńskiego. Na intencję Jubilatów odprawił ks. prefekt Sobocki o godz. 6:45 rano mszę św. w kościele parafialnym. Szanownym Jubilatom, jako stałym czytelnikom pisma naszego, ślemy serdeczne życzenia. (ck)

2 POMORZA

— * **Koronowo.** (Z Rady miejskiej.) W dniu 22 września odbyło się pod przewodnictwem p. dyr. Baiera posiedzenie Rady miejskiej. Sprawę wypożyczenia szkoły powszechnej pomocy naukowych b. gimnazjum uchwalono zlecić Magistratowi. Uchwalono w myśl brzmienia Magistratu zatwierdzić III dodatek służbowy do statutu etatów służb. Od świądeców przemysłowych i państw. podatku obrotowego postanowiono pobierać 15 proc. dodatku komunalnego. Tytułem pokrycia kosztów obiadu udzielono Miejskiemu Komitetowi Sportowemu subwencję w wysokości 250 zł. Z złożonych ofert na stanowisko lekarza weterynaryjnego wybrano p. B. Kabarowskiego. Dalej uchwalono pobudowanie rzeźni policyjnej

i sztucznej chłodni dla miejsc. rzeźników. Na wniosek radnego p. Nowaka uchwalono z wiosną przyszłego roku wycementować targowisko bydłowe.

— (Z Tow. Powst. i Wojaków.) Zgodnie z zapowiedzią odbyły się ubiegłej niedzieli na tut. stadionie miejskim zawody sportowe miejsc. tow. Powstańców i Wojaków, pierwsze tego rodzaju. Do strzelania stanęło ogółem 80 zawodników, zaś do lekkoatletyki 20. Krzyż Powstańca Włkp. za najlepszy wyczyn lekkoatletyczny zdobył powtórnie W. Mielczyński, zaś przechodni ryngraf za najlepszy wynik strzelecki drub Stachowicz. Wieczorem odbyła się z okazji 600 rocznicy bitwy pod Płowcami uroczysta akademja, na której interesujący referat wygłosił ks. Zalewski. Uroczystość urozmaiciły deklamacje i śpiew ogólny. Po akademji odbył się wieczorek taneczny. (kor)

— * **Jabłonowo.** (Śmierć pod kołami pociągu.) Robotnik Walenty Zdob, lat 20, rzucił się w zamiarze samobójczym w pobliżu stacji kolejowej w Lipinkach pod nadchodzący pociąg, ponosząc śmierć na miejscu; przyczyną rozpaczliwego kroku była nędza z powodu braku pracy. (x)

Wycigi konne

W sobotę 3 i w niedzielę 4 października odbędzie się dalszy ciąg jesiennego sezonu wycigów konnych z totalizatorem w Ławicy.

W sobotę rozegranych zostanie 7 gonitw a mian 3 płaskie, 2 z płotami i 2 z przeszkodami, w niedzielę 7 gonitw, w tem 3 płaskie, 2 z płotami i 2 z przeszkodami.

Zgłoszenia koni do gonitw wypadły pomyślnie, tak, że gonitwy zapowiadają się ciekawie. Początek o godz. 14 bez względu na pogodę. Poniżej podajemy wyniki mia-nowań koni na 3 października: Przeszkody ok. 4.200 m. „Tedy Siedzi”, „Czekan”, „Dziw”, „Bujda”, „Dajla”, „Intryga”, „Rama” II. Płoty ok. 2.800 m. „Geneza”, „Sierota”, „Zbir”, „Silesia” II, „Con Amore”, „Branka” II, „Vipida”, „Dziw”, „Plaska” ok. 1.100 m. „Dziwoja”, „Mameluk”, „Mammond”, „Salwa”, „Bambino”, „Dionizos”, „Raduna”. Przeszkody ok. 3.200 m. „Pikador”, „Blue Mountain”, „Gazimur”, „Bujda”, „Silesia” II, „Umizg”, „Dziw”, „Dzięcina”. Płoty ok. 2.400 m. „Bibiella”, „Kin-mal”, „Sandomierzanka” III, „Umizg”, „Jedynka”, „Grangarda”, „Sternblume”, „Sierota”. Plaska ok. 1.800 m. „Gargaron”, „Bachmat”, „Pandatarja”, „Czeremcha”, „Nery”, „Brilotte”, „Lirnik”, „Eskorta”, „Windsbraut”. Plaska ok. 2.100 m. „Nerw”, „Czeremcha”, „Czamarra”, „Ma Dolary”, „Biszka”, „Windsbraut”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Sodalicia Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 2 bm. o godzinie 20 w sali „Marianum”, ul. Szewska 18.

— **Poznańskie Towarzystwo Cyklistów i Motorzystów.** Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 2 bm. o godzinie 20 w sali p. Jarockiej.

— **„Żeglarz Morski”.** Zebranie miesięczne odbędzie się 3 bm. o godz. 20 w lokalu p. Sobczaka, ul. Marsz. Focha 64.

— **Stow. Chrześc. Narod. Nauczyc. Szkół Powstalców.** Posiedzenie plenarne odbędzie się w sobotę 3 bm. o godz. 18 w I szkole wydz. ul. Działyńskich.

— **Klub Atletyczno-Sportowy „Spalla”.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 3 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Sołeckiego, ul. Masztalarska.

— **Klub Sportowy „Poznań”.** Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę, dn. 3 bm. o godz. 20 w lokalu Kasy Domu Rzemieślniczego przy ul. Franciszka Ratajczaka.

— **Sekcja elektromonterska Zjedn. Pracowników Rzemieślniczych.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 3 bm. o godz. 19 w salce Domu Rzemieślniczego przy ul. Wały Zygmunta Starego 9.

— **Związek Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godz. 15 w lokalu p. Koniecznego, ulica Masztalarska.

— **Związek Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godz. 16 w sali p. Bohnowej, ul. Marszałka Focha 85.

— **Tow. b. żołnierzy I pułku Strzelców Wielkopolskich.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dn. 3 bm. o godz. 20 na salce w świetlicy strzelniczej malokali-browej przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Tow. Bractwo, Poznań - Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godz. 16 w lokalu p. Grotowskiego, Dolna Wilda. Do placenia 8 i 9 wypadek śmierci.

— **Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Poziłotników w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godzinie 14 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, Ślusarska 6.

— **Związek Wermistrzów Polskich.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 4 bm. o godz. 11 w lokalu posiedzeń przy ul. Wronieckiej 13.

— **Tow. „Pięlgrym”.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 4 bm. o godz. 15 w sali Ogrodu Zoologicznego.

— **Centralny Związek Zawodowych Ogrodników.** Zwiedzenie pokazu ogrodniczego w niedzielę 4 bm. o godz. 9. Zbiórka przy wieży górnośląskiej.

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej!

Poznań-Sródmieście

urządza zw 11 268/4

WIELKA ZABAWĘ JESIENNĄ

w sobotę, dnia 3 października 1931 w sali Domu Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskiego 1.

Początek o godz. 20. Strój dowolny. Wstęp tylko za zaproszeniami.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Edward Elbe, ślusarz, 67 l. Eugenjusz Radojewski 6 dni. Kazimierz Lesiewicz 6 l. Witold Mankowski, aptekarz, 65 lat. Helena Wittmannowa z d. Jakubowska, 41 l. Edmund Wesolek, stolarz, 48 l. Jan Klak 66 l. Zdzisław Musiał 4 m. 25 d.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. 10 zł; — F. N. z prośbą o błogosławieństwo 5 zł; — W. Sikorowa z prośbą o zdrowie 3 zł; — Smorowski z prośbą o pomoc 10 zł; — A. Bilewska 4 zł; — Hoffmannówna z podziękowaniem za doznana łaskę 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 364 zł.

Na Tanie Kuchnie: Rodzina Ansion 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 20 zł.

Na ociemniałych żołnierzach: Rodzina Ansion 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 125 zł.

TEATRY

— * **Otwarcie sezonu w Teatrze Polskim w Poznaniu** nastąpi dziś inauguracyjnym przedstawieniem Fredrowskiego „Wielkiego człowieka do małych interesów” z kapitalnym mistrzem Aleksandrem Zelwerowiczem w roli Jenialkiewicza. Krecja Zelwerowicza, którą stwarza w tej roli, jego nieporównana stylowa reżyserja sztuki wraz z stylizowaną wystawą dekoracyjną artysty malarza Z. Szpingiera i zgrany ensemble artystów tworzą znakomitą całość. Dyrekcja Teatru pragnąc uprzystępnić sztukę szerokim warstwom publiczności, z racji ciężkiego położenia gospodarczego obniżyła ceny już od premjery.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w piątek, oraz w dni następne ciesząc się wybitnym powodzeniem, doskonałą i niezwykle wesołą komedią Abramowicza i Ruszkowskiego p. t. „Maż z grzeczności”, w której kapitalną postać austriackiego kapitana kreuje w mistrzowski sposób, bawiący na gościnnych występach znakomity gwiazdor sceny polskiej p. Jerzy Leszczyński. Pozostałą obsadę arcywesołej sztuki tworzą pp. Czarnecka, Jedyńska, Bystrzyński, Balcerzak, Butkiewicz, Górowski, Roslan i inni.

W niedzielę, dnia 4 bm., o godz. 3.30 po południu specjalne przedstawienie dla dzieci po cenach znizowanych. Wystawiona będzie przepiękna bajka p. t. „Królewna Śnieżka i siedmiu kariów”, której zachwycająca treść rozgrywa się na tle niezwykle efektownych dekoracji.

KONCERTY

Otwarcie sezonu koncertowego Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania.

Koncert inauguracyjny Orkiestry Symfonicznej odbędzie się w niedzielę dnia 4 października wieczorem, o godz. 8-mej w Teatrze Wielkim. Koncertem dyrygować będzie znany kompozytor i kapelmistrz prof. Feliks Nowowiejski, zaś jako solista wystąpi świetny pianista wirtuoz prof. Józef Turczyński. Prasa zagraniczna stawia prof. Turczyńskiego w rząd najwybitniejszych współczesnych pianistów; występy jego we Włoszech, Francji, Niemczech, Hiszpanji i innych państwach cieszą się największym powodzeniem. Na koncercie inauguracyjnym wykonane zostaną Beethovena V. Symfonia, Paderewskiego „Fantazja Polska” na fortepian z tow. orkiestry, Karłowicza „Oświećmowie” i L. Kamińskiego Uwertura do op.: „Damy i Huzary”.

Ceny miejsc od 3 do 0.50 zł. Przesprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. telefon 56-28, w dzień koncertu od godz. 12—2 i od 6 wiecz. w Teatrze Wielkim. zw 11 201

Teatr Polski

DZIŚ — „Wielki człowiek do małych interesów”.

Sobota, 3. 10. „Wielki człowiek do małych interesów”.

Niedziela, 4. 10. „Wielki człowiek do małych interesów”.

Poniedziałek, 5. 10. „Wielki człowiek do małych interesów”.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Maż z grzeczności” — Występ Leszczyńskiego.

Sobota, 3. 10. „Maż z grzeczności” — występ Leszczyńskiego.

Niedziela, 4. 10. o godz. 3.30 po południu „Królewna Śnieżka”, bajka dla dzieci. — Ceny znizone.

Niedziela, 4. 10. wiecz. o godz. 8 „Maż z grzeczności” — występ Leszczyńskiego.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

DZISIAJ ZACZYNA POZNAĆ NOWY SEZON TEATRALNY

Nasz Teatr Polski otwiera dzisiaj sezon roku 1931-32 fredrowskim „Wielkim człowiekiem do małych interesów”. Zespół został pokaźnie odnowiony przez młode siły, rolę tytułową gra Aleksander Zelwerowicz, którego zarazem pozyskał dyr. Szczurkiewicz do pracy reżyserskiej.

Właściwie nie trzeba przedstawiać Poznaniowi Zelwerowicza, którego nasi widzowie tylekroć z entuzjazmem oklaskiwali. Skoro jednak mamy go mieć u siebie na czas dłuższy i tyle sobie po jego talencie i energii obiecujemy, to warto przypomnieć, że żaden chyba polski człowiek teatru nie może pochwalić się tak pełną ruchy i życia karierą, jak Zelwerowicz, to wcielenie nerwu, temperamentu i werwy scenicznej. Po pierwszych kotach zapłotach w Łodzi (lat temu trzydzieści mniej więcej) zabłysnął od razu w Krakowie za Kotarbińskiego i był przez ośm lat ulubieńcem tamtejszej surowej chociaż entuzjastycznej widowni. Potem poszedł na własny chleb dyrektorski do Łodzi i spożywał go przez trzy lata, aby przenieść się ze swoją kromką do Teatru Zjednoczonego w Warszawie, gdzie wystawił po raz pierwszy w tamtejszej dzielnicy „Welele”, grając swego słynnego Czepca i zdobywając triumf ośmdziesięciu sześciu przedstawień pod rząd. To też, gdy Szymfman otwierał w r. 1913 Teatr Polski było oczywiste, że Zelwerowicz musiał tam być. Reżyserował i grał, wyskoczył znów na rok do Łodzi i zaglądnął do Krakowa, za dyrektury Adama Grzymały-Siedleckiego, aby narobić tam hałasu polemicznego pamiętną swoją inscenizacją „Pana Jowialskiego”. Wrócił do Warszawy i osiadł w Teatrze Narodowym, przewodził do Szymfmana, znów dyrektorem w teatrze im. Bogusławskiego i znów wrócił do Narodowego, aż powołany na dyrektora do Wilna, przepracował tam w dwóch teatrach z właściwą sobie furją dwa lata jako dyrektor, reżyser i aktor, a teraz — teraz zobaczmy. Dawno nie zaczęliśmy się nasz sezon pod tak szczęśliwymi auspiciami.

W. N.

Lwów przeciw ZASP-owi. Piszą nam ze Lwowa: Na ostatnim posiedzeniu Rady miejskiej uchwalono przeznaczyć po 5.000 miesięcznie z subwencji teatralnej na spłacanie należności aktorom, którzy mają jeszcze coś do żądania od dyrekcji z powodu ubiegłego sezonu. Kontrakt dzierżawny z dyrekcją pp. Czapskiego i Zaleskiego postanowiono utrzymać w mocy, o ile zdołają oni uruchomić teatr (co jeszcze ciągle jest znakiem zapytania wobec bezwzględnej presji ZASP-u). Niektórzy radni sanacyjni domagali się, aby w uchwale zaznaczyć, iż teatr musi wystarać się o zezwolenie ZASP-u, z konwencją. Prezydent Brzozowski oświadczył, że terowowi ZASP-u się nie podda, a uzależnienie sprawy teatralnej od ZASP-u nazwał kpinami. Syndykalizm, pojęty na sposób ZASP-u jest nie do przyjęcia, zaznaczył nakoniec prez. Brzozowski, poczem w uchwale owa klauzula „zaspowa” przepadła. (lk)

Wyrwicz znowu na scenie. Znakomity monologista Leon Wyrwicz od czasu do czasu wchodzi na scenę z niemiejszym jak na estradzie sukcesem. Obecnie gra w Lublinie swego słynnego doktora Gruenbauma w „Szwajku”, którego kreował w Krakowie oraz w teatrze Polskim w Warszawie.

SLAWISTYKA

Zgon sławisty. W Leningradzie zmarł Arkadij Laszczenko, badacz dawniejszej literatury rosyjskiej, małoruskiej i polskiej. Był członkiem rosyjskiej i ukraińskiej Akademii umiejętności, oraz lwowskiego Tow. imienia Szewczenki.

POLONICA WŁOSKIE

Pamięci bojowników za wolność Włoch i Polski. Instytut Treccani wydający wielką encyklopedję włoską, która ukazała się dotychczas w 10 wspaniałych tomach, włącza prócz tego szereg osobnych wydawnictw ściśle związanych z pracą nad encyklopedją a między innymi także słownik biograficzny ogólny i osobny „Dizionario biografico del Risorgimento” poświęcony specjalnie bojownikom za wolność Włoch. Redaktor p. Mario Menghini powierzył panu A. Bersano, sekretarzowi Instytutu kultury polskiej w Turynie, opracowanie zwyciężczych życiorysów wybitnych Polaków, którzy walczyli o wolność Włoch i Włochów walczących za Polskę. (P.)

MUZYKA

Reinhardt i teatr muzyczny. Z Berlina donoszą nam: Właśnie odbyło się setne jubileuszowe przedstawienie „Pięknej Heleny” w inscenizacji Reinhardta. Obecnie przygotowuje Reinhardt inscenizację „Opowieści Hoffmanna”. Opera ta miała przed czterdzięci laty sensacyjny sukces po wznowieniu jej przez „Komische Oper”. Była grana dwa lata z rzędu. Reinhardt liczy na te wspomnienia, a do poczwórnej roli Lindorfa, Coppeliusa, Dapertutta i Miracola zaangażował głośnego w swoim czasie barytonistę rosyjskiego Jerzego Baklanowa. (tb)

Listy Chopina w Ameryce. Nakładem firmy Alfred Knopf ukazały się listy Chopina, przetłumaczone i zaopatrzone przedmową przez p. L. Woynicza.

„Kapitan z Koepeńick” jako operetka. Z Pragi donoszą nam: Teatr „Mala opereta” wystawił operetkę VI. Viplera do libretta Karola Forzta, osnutą na tle znanej przedwojennej historii szewca z Koepeńick pod Berlinem, który udawał kapitana. Rzecz podobna się, ujęto ją jako operetkę-rewję. (pt)

S. P. ALOJZY DWORZACZEK.

W dniu 29 września b. r. zmarł w Poznaniu po dłuższej i tragicznie ciężkiej chorobie s. p. Alojzy Dworzaczek, kapelmistrz i dyrektor chóru Teatru Wielkiego. Cichy ten artysta i człowiek o wielkich zaletach serca pracował u nas przez dziesięć lat, spełniając swoje trudne i odpowiedzialne obowiązki z rzadką sumiennością i ze znakomitą wynikiem artystycznym. Poza powszechnym uznaniem, z jakim spotykała się jego działalność w teatrze, łączyły wszystkich z osobą zmarłego węzły serdecznej przyjaźni. S. p. Alojzy Dworzaczek nie miał wrogów, a szlachetność jego charakteru jednemu mu sympatji każdego, który miał sposobność z nim współpracować. Ze szczerem też żalem spotyka się przedwczesną zgon artysty, który nie tylko swą działalnością kapelmistrzowską, ale i jako kompozytor dobrze jeszcze mógł być się przysłużyć swej drugiej ojczyźnie t. j. Polsce, w której prawie przez całe życie pracował.

S. p. Alojzy Dworzaczek urodził się w Czeskim Brodzie w Czechach. Wykształcenie muzyczne zyskał w Konserwatorium Warszawskim, poczem wstąpił do orkiestry Teatru Wielkiego w Warszawie, jako skrzypek. W ciągu prawie dwóch dziesięcioleci kierował artystycznie iódkim towarzystwem śpiewaczem „Lutnia”. W okresie wojny przebył kilka lat w Rosji, lecz niebawem po przewrocie wrócił do Polski, gdzie zrazu objął kierownictwo szkoły muzycznej w Kaliszu, zaś od r. 1921 stanowisko kapelmistrza i dyrektora chóru w Teatrze Wielkim w Poznaniu.

Bardzo rozległy jest dorobek kompozytorski zmarłego. Jak wiadomo, wystawił u nas w r. 1926 jego operę „Żywile”. Dwie inne „Boruta” i „Marja” oraz wielka liczba innych kompozycji pozostały w spuście artystycznej. Część pamięci szczeremu artyście i szlachetnemu człowiekowi. Z. L.

Pisma nadesłane

„Pamiętnik warszawski”. Rok III. Zeszyt 7-9. Treść: Stanisław Brzozowski: Epoka i ludzie (z przedm. R. Zrebówicza) — Leopold Staff: „Judasza”, „Lachmany” — Manfred Kridl: Ramon Fernandez — Tadeusz Zieliński: Manja twórcza — Maryla Czerkawska: Kukułka — Henryka Łazowertówna: O zachodzie słońca — Leopold Lewin: Wiersz wakacyjny — Albin Dziekoński: Ulica w nocy — Ludwik Hieronim Morstin: Panteja — Marja Rakowska: Dookoła Rimbauda (II) — Adam Heydel: Literatura wywołana z odpowiedzialności — Eliza Orzeszkowa: Z korespondencji (z przedm. A. Drogoszewskiego) — Józef Jankowski: Safo — Krytyka. Noty. Książki nadesłane. Od redakcji.

„Przewodnik bibliograficzny”. Zeszyt 8. Treść: I. Słowniki, encyklopedje, czasopisma, dzieła treści ogólnej. — II. Bibliografia, księgoznawstwo, archiwa, biblioteki, muzea. — III. Teologia, historia i organizacja Kościoła, dzieła treści religijnej i dewocyjnej. — IV. Filozofia, psychologia, etyka. — V. Matematyka, nauki przyrodnicze. — VI. Geografia, krajoznawstwo, podróże, przewodniki, mapy i plany. — VII. Antropologia, etnologia i etnografia, religioznawstwo, prehistoria, folklor. — VIII. Językoznawstwo i filologia. Języki obce. — IX. Historia i teoria literatury, krytyka literacka. — X. Historia i nauki pomocnicze. — XI. Prawo i nauki społeczne. — XII. Polityka, publicystyka. — XIII. Wychowanie i szkolnictwo. — XIV. Wychowanie fizyczne, gry i zabawy, sporty. — XV. Książki szkolne. — XVI. Książki dla dzieci i młodzieży. — XVII. Wydawnictwa ludowe. — XVIII. Literatura piękna, pomniki literackie. — XIX. Teatr, muzyka i śpiew, kinematograf. — XX. Sztuki plastyczne, estetyka. — XXI. Technika, rzemiosło. — XXII. Wojskowość, marynarka, lotnictwo. — XXIII. Medycyna, higiena, weterynaria. — XXIV. Przemysł i handel.

JAK WILNO GOSCIŁO POLSKĄ MATEMATYKĘ

Mimo kryzysu — Liczny zjazd — Prof. Sergescu o pewnym ciekawym zagadnieniu — Gimnazjum, matematyka i Uniwersytet — W Wilnie i w Trokach — Znakomici goście z zagranicy — Co mówił uczony rumuński.

Wilno, 30 września.

Drugi Zjazd Matematyków Polskich zakończył swe czterodniowe obrady. Z uznaniem podnieść należy, iż mimo obecnego ciężkiego położenia materialnego naszych pracowników naukowych, wzięło w nim udział — jak już donosiłem — około 180 osób, przybyłych z różnych części Polski, nawet z najdalej wysuniętych jej krańców — a także goście zagraniczni o głośnych nazwiskach.

Matematyka jest dzisiaj nauką tak rozległą, iż nikt nie może ogarnąć jej całokształtu; istnieje więc szereg działów, posiadających swych specjalistów. To też Zjazd obradował przeważnie rozdzielony na sześć sekcji, odpowiadających najważniejszym działom, czy grupom działów. Równocześnie obrady kilku sekcji były konieczne wobec pokażnej liczby pięćdziesięciu zgłoszonych komunikatów.

Nie sposób, naturalnie, zdać sprawę na łamach codziennego pisma, choćby w przybliżeniu z treści komunikatów, wygłaszanych w sekcjach; niejedną tylko dla kilkunastu ludzi mógł być zrozumiałym; trudno nawet coś powiedzieć o odczytach, wygłaszanych na plenum Zjazdu przez uproszone do tego sławy naukowe. Poza straszczonym w poprzednim liście odczytem prof. Dicksteina z Warszawy mógł jeszcze zainteresować szerszą publiczność piękny odczyt prof. Sergescu (wygłoszony po francusku) ujmujący w rzucie syntetycznym dzieje matematyki greckiej (i nauki wogóle) wyraz z jej oddziaływaniem na naukę średniowieczną. Dlaczego załamał się jej rozwój u progu średniowiecza? — zapytował uczony rumuński. Czyżby „załew barbarzyństwa”? Zdaniem prelegenta należy skończyć ze szkalowaniem myśli scholastycznej, która — jak wykazują nowsze badania — sięgała bardzo głęboko w dziedzinę, do których powróciliśmy dopiero w czasach najnowszych. Nauka grecka rozbita była na dwa kierunki: aprioryczny, a więc spekulatywny, Arystotelewski, który za pośrednictwem Arabów dotarł do świata chrześcijańskiego i wywierał wpływ decydujący na scholastykę — oraz kierunek empiryczny, któremu dał początek Archimedes, największy fizyk starożytności, a zarazem prekursor współczesnego rachunku całkowego. Ten drugi kierunek pozostał początkowo zlokalizowany na Sycylii, gdzie działał jego twórca. Otóż właśnie w średniowieczu odbyła się niezmiernie powolny pochod obydwo metod, które w początkach Renesansu spotykają się nareszcie w późniejszych Włoszech, wytworząc takich ludzi, jak Galileusz i dając początek nowoczesnemu ujęciu nauk matematyczno-przyrodniczych, które zawdzięczają swój świetny rozwój obecny połączeniu metody spekulatywnej z eksperymentalną.

Matematyka przez swą czysto logiczną budowę, wyklucza właściwie zupełnie namiętne polemiki, ożywiające nieraz zjazdy przedstawicieli mniej ścisłych nauk. Ożywiona dyskusja miała miejsce jedynie w sekcji VI, która zajmowała się, obok historii matematyki, problemami dydaktycznymi. Z uznaniem skonstatowaliśmy liczną w niej udział nauczycielstwa szkół średnich. Sala była przepełniona, gdy prof. K. Janitzen z uniwersytetu wileńskiego zagajał dyskusję na temat niedomagań nauczania w szkole średniej. — Głos mój — mówił — jest głosem postronnym, głosem, przechodzącym z uniwersytetu i dotyczący przede wszystkim wyników obecnego nauczania. Chodzi mi nie tylko o przygotowanie ucznia do studiowania matematyki w szkołach wyższych, (bo uniwersytet może jeszcze w pewnej mierze urabiać swoich słuchaczy), ale zwłaszcza chodzi mi o przygotowanie go do życia i do innych studiów na uniwersytecie. Otóż nie ulega kwestji, iż pod tym względem jest niedobrze. Nie nawołujemy do jakiejś natychmiastowej reformy programów — każda reforma nauczania jest kłeska — wtrącił żartobliwie — ale niejako będziemy zapisywali nasze postulaty, aby zrealizować w chwili, gdy taka reforma będzie w czasie. Silne np. zmniejszenie godzin matematyki, zwłaszcza w gimnazjach typu humanistycznego, nie pozwala na osiągnięcie ostatecz-

nych rezultatów. U uczniów widać rażące braki w dziedzinie techniki matematycznej, przejawiające się wtedy np., gdy chodzi o zastosowanie matematyki do elementarnych obliczeń. Ponieważ zaś materiał nauczycielski jest przygotowywany przez uniwersytet, przeto należałoby wprowadzić do programu egzaminów magisterskich matematykę stosowaną.

W dyskusji poruszono też m. i. nadmierne — zdaniem wielu — przeładowanie programu najwyższych klas gimnazjum zadaniami dyskusyjnymi, oraz nadmierne obciążenie nauczycielstwa godzinami nauki w szkole (21 zamiast 16 przed wojną!). Dwóch uczestników, a to ks. F. Sieczka i p. K. Frycz, mówiło o stosowaniu do nauczania matematyki nowych metod, związanych mniej lub więcej z systemem daltońskim. Jest wszakże trochę wątpliwym, czy w ramach dzisiejszej szkoły średniej dadzą się zrealizować metody naprawdę zbliżone do systemu daltońskiego.

Organizatorzy zjazdu pomyśleli też o uprzyjemnieniu gościom pobytu w Wilnie. Zwiedzano Uniwersytet, miasto i okolice. Po Wilnie oprowadzał Zjazd niezmordowany profesor F. Rusczyk. W Trokach, dokąd wszystkich zawieziono autobusami, odbyła się przejażdżka łodzią po jeziorze, oraz zwiedzono Zamek i Farę. — Po wspólnym obiedzie w kasynie oficerskim KOP-u — hazan karański, p. Szymon Firnkowicz, oprowadzał matematyków po kienessie i pokazywał stare przywileje królewskie, poczynając od pergaminy, podpisanego własnoręcznie przez Stefana Batorego. — Naturalnie, Zjazd nie odbył się bez wspólnej kolacji, urządzanej w hotelu Georges.

Ogólne wrażenie ze Zjazdu jest takie, iż matematyka należy do najsilniej w Polsce reprezentowanych nauk. Miłym dowodem uznania dla pracy polskich matematyków był udział w Zjeździe znakomitych gości zagranicznych oraz serdeczny ton ich przemówień. Donosiłem już o powitalnej mowie słynnego matematyka francuskiego, prof. Denjoy. Dodam teraz, że na zakończenie przemówił profesor uniwersytetu w Cluj, wybitny uczony rumuński p. prof. Sergescu, w te słowa:

Oto ostatni akt tego wielkiego święta, jakim był dla nas wszystkich drugi kongres matematyków polskich. Święto dla umysłów, bo nawiązano tu nowy kontakt i zacieśniono jeszcze więcej więzy, łączące nas z waszą godną podziwu szkołą matematyczną i waszymi wielkimi uczonymi. Święto dla oczu z powodu piękna, którego istnienia nie podejrzywało się nawet w naszym cudnym grodzie wileńskim. I szczególnie święto dla serc, bo przyjeście nas wszystkich, gości zagranicznych, z gościnnością przewyższającą to wszystko, co mówię o niej.

Wdzięczni jesteście za to wam wszystkim, a w szczególności Komitetowi Organizacyjnemu Kongresu, panom Kempistemu, Rudnickiemu, Zygmundowi, Zarembie i innym, naszemu prezesowi, prof. Dicksteinowi, oraz naszemu przemówiennemu przewodnikowi, znanemu nam jeszcze z Paryża słynnemu artyście, panu Rusczykowi. Przyjęcie, jakiego doznaliśmy tutaj, pozostanie w naszej pamięci, jako jedno z najpiękniejszych wspomnień życia i dziękuję wam za to z całego serca waszem starem polskim „Bóg zapłać”. Niech żyje Wilno zawsze polskie! Vivat, crescat, floreat Mathematica Poloniae!

Święto matematyki polskiej pozostawi trwałe ślady w tym tak potężnym rozwijającym się dziale naszej kultury naukowej. Następny zjazd za lat cztery.

Dr. S. K. Zaremba.

Książki nadesłane

Dr. Kazimierz Sayse-Tobczyk: „Przewodnik po udrówiskach polskich. Tom I. Polska południowo-zachodnia (61 udrówisk Małopolski zachodniej i środkowej oraz Śląska). Z artykułem wstępnym dr. W. Przywieczerskiego, naczelnika wydziału udrówisk departamentu służby zdrowia. Książnica-Atlas, Zjednoczone zakłady kartograficzne i wydawnicze. Tow. Naucz. Szkół Średn. i wyższ. S. A. Lwów-Warszawa 1931.

Zdzisław Arentowicz: „Płowce”. Kronika dramatyczna w czterech aktach. Skład główny: Dom Książki Polskiej. Warszawa 1931.

M. Gawalewicz: „Płotka”. Powieść. Poznań, Wydawnictwo Polska, R. Wegner.

Flota była podstawą W. Brytanji

W IX. wieku narodzin floty angielskiej — Pierwsi marynarze rekrutują się z pośród piratów — W XIX. wieku Anglja panuje już na morzach

Bunt na okrętach angielskich, tworzących eskadrę wojenną Atlantyku, zwrócił uwagę powszechną na historję powstania floty angielskiej. W dziejach jej, które są zarazem dziejami powstawania imperjum W. Brytanji, znany jest bunt marynarzy z r. 1797. Od tego aktu niesubordynacji aż do buntu obecnego ciągnie się długi, niezmacony niczem okres wielkiego wojny i supremacji floty Albionu na morzach świata.

Początki angielskiej floty sięgają jeszcze IX stulecia. Za twórcę morskich sił zbrojnych Anglii należy uważać króla Alfreda Wielkiego, który odniósł niejedno zwycięstwo na morzu nad Duńczykami. Załogę jego okrętów, składających się w głównej mierze z galer, stanowią przeważnie piraci, którzy mieli doświadczenie w bitwach morskich. Za następców Alfreda Wielkiego liczba okrętów wciąż wzrasta, a za Edgara (958—975), który uważał siebie za władcę wszystkich mórz północnych, liczba galer sięga już prawie 5 tysięcy. W roku 1049 za Edwarda Wyznawcy, flota angielska składa się po części z „okrętów królewskich”, po części z „okrętów prywatnych”, będących również na służbie Korony. Za Ryszarda I (1189—1199) wyrusza do Palestyny wielka flota, złożona ze 100 dużych okrętów i 50 galer. Jego następca król Jan (1199—1216), w poczuciu swojej potęgi na morzu, żąda od wszystkich cudzoziemskich okrętów oddawania honorów angielskiej fladze. W wieku XIII angielska flota odnosi poważne zwycięstwo nad Francuzami. W wieku XIV, za panowania Edwarda III, powstaje urząd „wielkiego admirała całej floty” i po raz pierwszy okręty zostają zaopatrzone w działa.

W ciągu następnych stuleci flota angielska stale się powiększa, a za panowania Henryka VIII (1509—1547) służba w niej zostaje po raz pierwszy uznana za zaszczytną. Powstaje specjalny urząd morski zostają wyznaczone pensje dla admirałów,

kapitanów i załogi. Za panowania córki Henryka VIII, Elżbiety, flota angielska powiększa się bardzo pokaźnie. W spotkaniu z hiszpańską „Armada” brało udział 176 okrętów z załogą, liczącą 14.996 ludzi. Nie były to jednak wszystkie „okręty królewskie”, sporą część stanowiły również okręty ufundowane przez bogatych kupców. Po raz pierwszy za panowania Elżbiety użyte zostały sygnały do porozumiewania się między okrętami. W ciągu VII i VIII wieku budowa okrętów doskonalą się, przyczem Anglicy gorliwie badają organizację stoczni we Francji, która w tej dziedzinie góruje nad Anglią aż do początku XIX stulecia.

W r. 1747 wprowadzony zostaje uniform dla marynarki. Flota szybko wzrasta za panowania dwóch pierwszych królów z dynastji Hanowerskiej — Jerzego I i II, tak, że już przy obejmowaniu władzy przez Jerzego III (1760—1820) liczy ona 120 okrętów linjowych i 198 krążowników z 70.000 załogi. Flota angielska liczy w r. 1793, w chwili wybuchu wojny z republiką francuską, 122 okręty linjowe, 97 fregat, i 102 szalupy z łączną załogą 85.000 ludzi, podczas gdy francuska flota składa się wówczas z około 200 jednostek, w czem tylko 82 okręty linjowe. W pierwszych latach XIX w. flota angielska osiąga tak potężny rozwój, że zdolna już była zablokować każdy nieprzyjacielski port w Europie.

Wprowadzenie pary, jako środka pędowego, zmusza do przebudowania okrętów, co trwa prawie 20 lat, od 1841 do 1860 r. Jednocześnie też następuje szereg ulepszeń w budowie okrętów i zmiany w ich uzbrojeniu. Rok 1889 należy uważać za przełomowy w dziejach floty angielskiej. Na mocy uchwalonego aktu o obronie morskiej, rozpoczyna się budowa okrętów wojennych, krążowników i torpedowców. W pierwszym roku panowania Edwarda VII, t. j. w r. 1901, Anglja spuszcza na wodę pierwszą łódź podwodną, znaną we Francji już w r. 1888.

M. D.

Wybory naczelnika gminy stolicy angielskiej Londynu dokonują się wciąż jeszcze według starodawnego ceremonjału. Na rok bieżący lordmajorem został wybrany Maurycy Jenks (drugi z prawej strony) na miejsce ustępującego sir Williama Phene Neala (drugi z lewej strony). Godne uwagi są stroje, używane przy tej okazji.

Georgi i Sorge — to pierwsi podróżnicy, którzy spędzili zimę w głębi Groenlandji. Przeżyli oni 400 dni w obozie, umieszczonym na wzgórzu, w odległości 500 kilometrów od wybrzeża, mając za schronisko jamę wyłobioną w lodowcu. Burze śnieżne, panujące na tych bezludnych wybrzeżach, zmuszały uczonych do ciężkiej codziennej pracy wyprzątaniem śniegu i lodu, jaki się gromadził w schronisku. Temperatura dochodziła do 70 stopni Celsjusza poniżej zera.

Naukowym pracom obserwacyjnym, poza straszniemi warunkami atmosferycznymi, sprzeciwiał się fakt, że w pochodzie w głąb opustoszałego kraju, trzeba było pozbyć się i porzucić troje sani, załadowanych cennym materiałem naukowym. Zmusiło to uczonych do nieprawdopodobnych wybiegów, celem zastąpienia brakujących przyrządów. Lampę skonstruowali sobie z puszek od konserw mięsnych i płyt fotograficznych. Żywności mieli dostateczną ilość, to też byłoby możliwem, również prof. Wegenerowi jak i grenlandczykowi Rasmusowi, spędzenie zimy wspólnie z nimi Wegener jednak oparł się naleganiom swych towarzyszy i postanowił zawrócić w kierunku wybrzeża, celem przygotowania wstępnych prac, któreby mu pozwoliły w okresie wiosennym posunąć się jeszcze dalej w głąb pustyni lodowej. Jego zaparcie się i poświęcenie skończyły się tragedją. Gdy razem z Rasmusem odłączył się od swych współtowarzyszy, Wegener był wycieńczony. Był zaopatrzone w narty i kroczył u boku Rasmus, który prowadził sanie, ciągnięte przez zaprzęg psów. Na saniach załadowano materiał naukowy, będący wynikiem dotychczasowych badań wyprawy. Siły prawdopodobnie opuściły Wegenera, który zginał, przebywszy połowę drogi. Śmierć spowodowała prawdopodobnie osłabienie serca. Gdy Sorge na początku lata wyruszył na poszukiwanie Wegenera, natrafił na prymitywny grób, jaki sobie uczony sam przygotował. Na grobie grenlandczyk złożył narty Wegenera. O Rasmusie niema dotąd żadnych wiadomości — nie trafiono też na jego ślady.

S. F.

Lecznicz działanie barwy czerwonej

Ordynator jednego z miejskich szpitali w Budapeszcie, dermatolog, dr. Karol Mezei, dokonał sensacyjnego odkrycia, że czerwone promienie zapobiegają tworzeniu się pod skórą ropy przy chorobach zakaźnych i wszelkich zapaleniach. Począł on doświadczenia z królikami, trzymając ich uszy przez pięć minut w wodzie o temperaturze 50 stopni Celsjusza. Uszy innych królików trzymał zamrożone w lodzie. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim wypadku, pod wpływem promieni świetlnych o czerwonym zabarwieniu, w ciągu trzech dni uszy królików wygoiły się zupełnie bez stanu zapalnego. Doświadczenia swoje poczynił dr. Mezei również w rzadkich lecz niebezpiecznych przypadkach czarnej ospy. Jeden z pacjentów, który zapadł na tę straszną chorobę, trzymany był w pokoju, pogrążonym w czerwonym świetle. Tworzące się na twarzy krosty czarnej ospy zalepiono czerwonymi plasterkami. Po wyzdrowieniu chorego żadnych śladów na jego twarzy nie było. Również przy wszelkich innych stanach zapalnych skóry stosowanie najprostszich środków o czerwonym zabarwieniu, bez użycia żadnych specjalnych lamp naświetleniowych, a poprostu przy użyciu dziennego światła, daje zdumiewające rezultaty wyleczenia skóry bez śladów. Sensacyjne odkrycie lekarza budapeszteńskiego nie jest właściwie niczem nowem. Uzdrowiające działanie czerwonych promieni znali już Rzymianie. Szeroko je również stosowali Eskulapowie średniowiecza. I tak, nadworny lekarz Gaddesden w 12 stuleciu na dworze cesarza niemieckiego

wyleczył syna cesarskiego z czarnej ospy bez śladów na skórze, okładając twarz jego w czasie choroby czerwonymi chustami. — W archiwach miasta Lille znajduje się dokument, wyjaśniający, że gdy późniejszy król Karol V zapadł na czarną ospę, położono go do łóżka o czerwonej pościeli, a twarz okrywano mu czerwonymi chustami. W oknach komnaty znajdowały się czerwone szyby. W późniejszym czasie o tej zaskakującej metodzie leczenia krost i zapalnych stanów skóry zapomniano i dopiero dr. Mezei na nowo ją odkrył. Metodę swoją nazwał „chromoluxterapią”.

Z dziedziny mody

Zmiany w sylwetce.

Modna sylwetka kobieca coraz więcej zaczyna przypominać rok 1907. Kapelusik na czubku głowy, piórka, wcięte talje, długie suknie... Jest jednak właściwością mody to, że nigdy nie wraca identycznie to samo, i teraz więc są zasadnicze różnice.

W stosunku do zeszłego roku zasadniczą różnicą jest upadek sukien kloszowych. Jeżeli jeszcze gdzie utrzymuje się w dalszym ciągu klosz, to w piżmach wieczornych, długich do samej ziemi, gdzie nogawki są tak szerokie, że w ruchu wyglądają jak suknie. Pozaatem w sukniach wieczorowych i balowych, które, choć obcisłe niemal do kolan, mają nisko po bokach kloszowe godety i u dołu rozchodzą się w kloszowych faldach, jak prawdziwy dzwon. I w balowych sukniach jednak nie jest klosz kanonem obowiązującym, jak to było przez parę lat. Coraz częściej widzi się suknie sztywno rozszerzające się ku dołowi, bez tych powiewnych łachmanów i fald, fruujących przy każdym ruchu. Na sukniach tego rodzaju (są one przeważnie z tafty, mory, lub półsztywnych jedwabi) naszywa się od góry do dołu falbanki albo plisy, płaskie u góry, coraz szersze u dołu, aby wywołać kontrast w szerokości sukni. Bardzo modny jest w tym roku kolor blado-różowy.

Nowością są kolje, wiązane na kokardę, zwłaszcza do sukien wieczorowych. Do jasnzych sukien nosi się przeważnie kolje z czarnych, płaskich kamieni, ściśle przylegających do siebie, albo pomieszczone z metalowemi blaszkami, naśladowającymi srebro. Takie same bransoletki i pierścienie na palcu z czarnym kamieniem. Kolja nie obejmuje całej szyi — z boku zostaje miejsce na kokardę w kolorze sukni. Przypomina to trochę obrózkę! Wobec tego jednak, że to stanowczo robi do twarzy, przyjmie się napewno u nas, jak już przyjęło się zagranicą.

Typ uczesania do toalety wieczorowej jest spokojny, prawie stylowy. Lokl, opadające w poskręcanych i często tłustych pierścieniach aż do oramion — nie są w dobrym guście. Włosy powinny być tylko tak długie, żeby małe, płasko ułożone loczki przykrywały kark do połowy, imitując waleczek z długich włosów.

W sukniach codziennych, domowych i biurowych, utrzymuje się typ sukni-kostjum. Jeżeli nie jest to suknia z zakieciem, wkładanym oddzielnie, to będzie to imitacja zakiecia, zaznaczona baskinką na biodrach. Pozaatem spódniczka jest dość obcisła, płaskie faldy zaczynają się od kolan. Przód zwykle jasny, do prania, imituje bluzkę, wychylającą się z zakiecia. Wszystko dziś coś imituje: krótkie włosy — długie, suknie — kostjum, a kawałek jasnego jedwabiu — bluzkę. Czasem suknie imitują kostjum zapęty na wszystkich guziki i wtedy przodu jasnego niema, co jest praktyczniejsze, choć może mniej twarżowe.

Kolnierzyki wszystkie wiązane z przodu, niby dawne apaszki, często spięte prócz tego klamrą — są z tego samego, co suknia materiału, albo z białego jedwabiu.

Anita.

Ku pociesze cierpiącej ludzkości

Cudotwórcza substancja — Wskrzeszanie umarłych — Sztuczna Adrenalina.

Nie potrzeba wierzyć na słowo publicystom amerykańskim, którzy sokowi zwanemu „Adrenalina” przypisują tak niesamowite właściwości jak — wskrzeszanie umarłych! Tem niemniej nawet poważne koła naukowe rokuja tajemniczej tej substancji doniosłą rolę w dziedzinie leczniczej.

Adrenalina jest sokiem wytwarzanym przez t. zw. „nerki uboczne”, zarówno u ludzi, jak zwierząt, lecz — w ilościach nader nikłych. Wspomniany wyciek, przenikając do obiegającej krwi, wywołuje tam pewne, dotąd jeszcze niezbadane całkowicie przejawy.

W rezultacie przeprowadzonych doświadczeń, zdołano na razie ustalić, że Adrenalina rozwiązuje skurcze mięśni i jest w stanie „uruchomić” na nowo zamary już mięsień sercowy. Na tym właśnie fakcie opierają się nadeszłe z Ameryki wiadomości, donoszące o wypadkach powrotu do życia osób, które na skutek doznanego nagle przestרחu, padły bez życia i które, w rzeczy samej, przez szereg godzin uważane były za zmarłe.

Niedawno temu, profesorowie francuscy Abelous i Argaud, zdawali Paryskiej Akademji Nauk relację ośnośnie ich badań nad owym „cudownym” sokiem. Cytowani uczeni rozstrzygnęli przedewszystkiem sporną dotąd kwestję: czy Adrenalina wytwarzana jest w szpiku, czy też w korze nerek ubocznych, i ustalili, że substancja ta powstaje w korze nerek, zaś przechowywana jest w szpiku. Skonstatowanie faktu tego ma doniosłe znaczenie, gdyż ułatwia znacznie dalsze poszukiwania tego cudotwórczego „secretum”.

Dla zobrazowania, w jakich znikomych ilościach Adrenalina się pojawia, wystarczy zaznaczyć, że z jednego wołu można plynu tego wydobyć nie więcej jak 1/100 grama.

Lecz równocześnie należy stwierdzić, że niezmiernie znikome ilości wspomnianej substancji wystarczają dla osiągnięcia bardzo doniosłych skutków. I tak: prof. Velluz zareferował, że przy doświadczeniach, czynionych z świnką morską, okazało się, iż doza 1/10 miligramu w zupełności wystarczała, aby neutralizować pięć do sześciu śmiertelnych ognisk dyfterji.

Wszystko zatem zdaje się wskazywać na to, że nauka jest w przededniu pozyskania nowego, poważnego środka leczniczego, tembardziej, że zdołano już ustalić dokładny skład chemiczny Adrenaliny, więc można będzie kiedyś wytwarzać substancję tę syntetycznie, w drodze laboratoryjnej, przez co „sztuczna Adrenalina” stać się może w przyszłości popularnym, tanim lekiem, z którego korzystać będą mogły liczne rzesze cierpiącej ludzkości.

Kr.

Goście z zaświata

Znane powszechnie są i tak piękne zjawisko gwiazd spadających należy do codziennych zjawisk niebieskich, a przecież

istota jego jest wciąż jeszcze osłonięta głęboką tajemnicą.

Badania naukowe nowszych czasów stwierdziły, że gwiazdy spadające są czemś bliżej nie określonym, co spada w atmosferę ziemską, tam się rozpała i zanika, zanim dotrze do ziemi. Przypuszczenie, że gwiazdy spadające są miniaturowymi meteorami, okazało się mylnem, gdyż tak szlaki ich jak też szybkość są zupełnie inne jak u meteorów. Nie zdołano dotąd stwierdzić ich składu chemicznego, raz dla tego, że są one ciałkami bardzo małemi, nie przekraczającymi wagi jednego grama, a powtórę, że nie można było zbadać za pomocą spektroskopu ich światła, ponieważ światło, jakie widzimy, nie jest ich własnym światłem, lecz rozżarzeniem naokoło nich powietrzem.

Ważnem spostrzeżeniem było, że większe ilości gwiazd spadających wypływają w pewnych okresach czasu z pewnych okolic firmamentu. Miejsca te nazywamy radantami albo punktami radacyjnymi, położonemi jak stwierdzono, w głębiach przestworzy.

W ciągu roku rozróżniamy kilka okresów, obfitujących w deszcze gwiazd spadających. Najważniejszymi są w dniu 10 sierpnia Perseidy, tak zwane, ponieważ źródło ich pochodzenia położone jest w gwiazdozbiorze Perzeusza, w listopadzie Leonidy, z gwiazdozbioru Lwa (leo — lew), Bielidy w dniu 23 listopada, w kwietniu z gwiazdozbioru Liry, w maju z gwiazdozbioru Wodnika, w czerwcu z Wielkiej Niedźwiedzicy.

Najciekawszymi są Leonidy. Co 33 i 1/3 lat pojawia się rój gwiazd spadających, przedstawiający czarujący widok, niby fajerwerk niebieski. Posiadamy zapiski o tem cudownem zjawisku, sięgające na 1.000 lat wstecz. Jedynie w r. 1893, kiedy znowu oczekiwano tego zjawiska, nie pojawiło się ono. Obliczenia wykazały, że planeta Jupiter spowodowała odchylenie tego roju gwiazd spadających z jego drogi, tak iż ziemia odtąd przez niego nie przechodzi.

Regularność pojawiania się gwiazd spadających i stałość ich radantów umożliwia astronomom obliczenie ich drogi. Wykazało się przytem, że drogi tych gwiazd spadających są te same, co drogi niektórych kometów. Przypuszczenie to jednakże okazało się mylnem. Badania wykazały, że istnieją dwa rodzaje gwiazd spadających. Jedne, lecące mniej więcej z szybkością naszej ziemi, to jest 30 km. na sekundę, należą do naszego systemu słonecznego, drugie o szybkości 70 km. na sekundę, pochodzą z głębi przestworzy kosmicznych. Dotychczas nie zdołano jednakże stwierdzić istoty tych drobnoustrojów kosmicznych. Prawdopodobnie są to cząsteczki z chmur pylnych, jakich mnóstwo znajduje się w wszechświecie.

W i P.

Powrót z tragicznej wyprawy

Duńskim okrętem „Hans Egede” powrócili do Kopenhagi podróżnicy Sorge i Georgi, członkowie wyprawy niemieckiej do Groenlandji, znajdującej się pod kierownictwem prof. Wegenera, który, jak wiadomo, zginął tragicznie w czasie prze-marszu odwrotnego ku wybrzeżom.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Gospodarczy „pakt Kellogga”

Miasto konferencji międzynarodowych, Genewa, jest kuźnią setek, ba! tysięcy projektów, opracowanych przez przedstawicieli wszystkich ras świata, rzekomo w celu zbawienia ludzkości od fatalnych skutków kryzysu gospodarczego, faktycznie zaś w celu polepszenia sytuacji poszczególnych krajów, kosztem pozostałych. Zrozumie nas, kto przypomni sobie grę prowadzoną w ub. roku przez W. Brytanję, działającą dla dobra mocarstw przemysłowych, pragnących poprawić swoje położenie kosztem państw rolniczych wschodnio- i południowo-europejskich.

Wśród niezliczonych projektów, jakie w r. b. ujrzały światło dzienne w Genewie, zwraca szczególną uwagę (z racji śmiałości, choć mglistej koncepcji) sowiecki projekt paktu o nieagresji gospodarczej. Wzorowany na pakcie Kellogga, projekt sowiecki, jak każdy zresztą memoriał genewski, głosi hasła pokoju, ładu i miłości wzajemnej. Zaś w gruncie rzeczy zmierza ku stabilizacji stanowiska Z. S. S. R. na rynku światowym, pragnąc uzyskać od państw kapitalistycznych niejako akredytowanie i usankcjonowanie sowieckiego monopolu handlu zagranicznego i jego swoistych metod zbytu.

Projekt „paktu o nieagresji gospodarczej” składa się właściwie tylko z dwóch artykułów.

W pierwszym Z. S. S. R. proponuje uroczyste stwierdzenie w drodze układu międzynarodowego tezy o „pokojowym współistnieniu krajów bez względu na ich system polityki społecznej i gospodarczej”. Intencja Moskwy jest tutaj aż nazbyt jasna: chodzi naturalnie o uznanie „de iure” przez świat kapitalistyczny odrębności sowieckiego organizmu społeczno-gospodarczego i uwolnienie Z. S. S. R. od trudności, jakie mogą wzgl. mogłyby hamować sowiecki handel zagraniczny, właśnie z racji odrębności państwa sowieckiego w świecie.

Drugi artykuł paktu miałby zobowiązać sygnatariuszy: a) do zaniechania w swych wzajemnych stosunkach wszelkiego niekorzystnego różniczkowania wobec któregośkolwiek państwa; b) do uznania za niezgodne z zasadami protokołu: przyjęcie i zastosowanie w poszczególnych krajach systemu specjalnego, skierowanego przeciwko jednemu lub kilku sygnatariuszom, lub niestosującego się do wszystkich krajów.

Proponowana klauzula o nie-dyskryminacji jest pozornie bardzo prosta z uwagi jednak na to, że międzynarodowe stosunki gospodarcze są ogromnie skomplikowane, zastosowanie tak prostej recepty, jaką Litwinow proponuje, wywołałoby chaos nie do pomysłenia.

Jak wiadomo, traktaty handlowe opierają się na zasadzie równowagi wzajemnych ustępstw. Prosimy wyobrazić sobie, jakiego przewrotu dokonałoby w świecie wprowadzenie zasady, że wspomniane ustępstwa są dostępne także dla państw nie posiadających umowy handlowej z państwem, które swoim kontrahentom przyznało te ulgi! Takich i podobnych obiektywów wobec projektu sowieckiego możnaby przytoczyć znacznie więcej.

To też inicjatywa Litwinowa nie ma szans powodzenia. Niemniej będzie ona stanowiła przedmiot obrad, które dadzą nam sposobność poznania rozstrzygnięć Z. S. S. R. wobec świata kapitalistycznego w dziedzinie handlu międzynarodowego. I z tego właśnie punktu wrzenia omówiony projekt sowiecki zasługuje na uwagę.

Krótkie informacje gospodarcze

— Związek pracodawców przemysłu górniczo-hutniczego na Śląsku wypowiedział na dzień 30. b. m. obowiązujące dotąd zarobki taryfowe w hutach żelaza.

— W dziale okuć budowlanych i odlewnictwa żelaznego produkcja z uwagi na zanik zamówień utrzymuje się nadal na niskim poziomie.

— Liczba gospodarstw rolnych w Prusach Wschodnich, które w I kwartale 1931 r. zostały sprzedane na licytacjach przymusowych wynosi 136 majątków o obszarze 9.600 ha.

— W ciągu pierwszych 7 miesięcy r. b. wyemigrowało z Włoch 107 163 osoby. Ilość reemigrantów wyniosła w tym samym czasie 57 892 osób.

— Z powodu kryzysu funta angielskiego rumuński handel zbożowy poniesie poważne straty na 20 milj. lei.

Niebezpieczeństwo zalewu żydowskiego

Straszny kryzys gospodarczy, szalejący już prawie od dwóch lat, i związane z nim ciężkie kłopoty absorbują dziś każdego do tego stopnia, że zapomina się o szeregu niezmiennie ważnych obowiązków społecznych, ciążyących na każdym prawym obywatelu. Jednym chyba z najważniejszych tego rodzaju obowiązków, szczególnie obywatela zachodniej Polski, jest czujność i stała, systematyczna walka z żywiołem semickim, który coraz śmielej podnosi głowę w Wielkopolsce, która doniedawna była dla niego niezdo-byta twierdza.

A tymczasem co się dzieje? Organizacje do walki z żydostwem stale przynoszą alarmujące wiadomości o coraz to nowych wypadkach sprzedawczykostwa, coraz to nowe placówki polskiego handlu, czy przemysłu, lub nawet wolnej praktyki przechodzą w ręce naszych śmiertelnych wrogów. W szeregach sprzedawczyków znajdujemy nieraz ludzi, doniedawna uważanych za nieposzlakowanych pionierów sprawy narodowej i chrześcijańskiej. A duży odłam społeczeństwa, zamiast stworzyć zwarty front i ramie przy ramieniu zwalczać podejrzanych przybyszów z krzywym nosem, udziela im jeszcze poparcia, sobie na zgubę, a z krzywdą kupiectwa i przemysłu chrześcijańskiego. Skutkiem takiego karygodnego lub — jak kto woli — beznadziejnego stanowiska, jest coraz groźniejsze rozwielenie się żywiołu żydowskiego, nawet w samym Poznaniu.

Jak nas informuje Związek Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, zdarzają się już w naszym mieście tego rodzaju wypadki, że żydzi ustawiają przed swymi magazynami specjalnie najetych agentów, którzy wymownością i nahałnością, właściwą swej rasie, starają się wciągnąć do wnętrza sklepu publiczność, przyglądającą się wystawie. Pomijając etykę, o którą trudno przecież Żydów posadzać, stoł to w wyraźnej kolizji z ustawą o nieuczciwej konkurencji, to też Związek przystąpił z całą energią do bezwzględnej walki z tego rodzaju „werbowaniem” klienteli. Lecz i bez tych „pomysłowych” metod, dość jeszcze klienteli chrześcijańskiej posiadają placówki żydowskie w Poznaniu i na prowincji.

Z natury rzeczy najsilniej jest przez Żydów opanowana branża włókiennicza i pokrewne, a więc manufaktura, konfekcja etc., gdyż przemysł tekstylny w Bielsku i Łodzi jest w wielkiej mierze w rękach żydowskich i fabryki te posługują się zwykle agentami swojej rasy. Stąd detalista tej branży zmuszony jest częstokroć do pracowania z pośrednikiem — Żydem, choć i tu jednolita postawa całego zorganizowanego kupiectwa chrześcijańskiego mogła

byłaby wiele zdziałać. Najniebezpiecznej jednak przedstawia się handel domokrajny. Wspomniany już Związek Towarzystw Kupieckich stale otrzymuje wiadomości od swych członków na prowincji, że miasteczka i miasta wielkopolskie ulegają formalnym najazdom domokrajców żydowskich, którzy sprzedając tandetny towar po niskich oczywiście cenach, podrywają egzystencję solidnych kupców chrześcijańskich, placących sumiennie podatki i prowadzących towar jakościowo wyższy, który pod względem ceny nie może konkurować z tandetą żydowskich domokrajców.

W samym Poznaniu, cały szereg poważniejszych placówek handlowych z branży włókienniczej w ostatnim czasie przeszło w ręce „wybranych”, m. i. duży magazyn konfekcji damskiej p. Kozłowskiego, przy narożniku ulic Wronieckiej i Kramarskiej. Zdaniem p. St. Majewicza, prezesa Stowarzyszenia Kupców Chrześcijańskich, tłumaczyć to należy w wielkiej mierze beznadziejną sytuacją gospodarczą. Kupcy, do ostateczności przygnieci „srubą” podatkową, mając dobytek zafantowany przez skarb państwa, gorączkowo szukają nabywców na swe przedsiębiorstwo, by choć część majątku uratować. Na taką okazję czychają Żydzi, którzy dzięki większej solidarności, odporności i uchylaniu się od obowiązków wobec państwa łatwiej znoszą kryzys. I doprawdy, trzeba wielkiej siły, by oprzeć się pokusie, gdy z jednej strony zagłada nędza, z drugiej zaś kuszą żydowskie pieniądze.

Lecz niestety, manufaktura nie jest jedyną branżą zażydżoną. Wdzierają się oni również na inne pola handlu i przemysłu. Branża kolonialna, doniedawna prawie zupełnie wolna od plagi żydostwa, ostatnio również podlega gwałtownej ofensywie tego żywiołu. W ataku tym padło już kilka sklepów kolonialnych w Poznaniu, a zwłaszcza na prowincji, które przeszły w ręce żydowskie. Również w branży papierniczej nie brak Żydów. Wymieniliśmy tylko najgroźniejsze ekspozytury żydowskie w handlu i przemyśle zachodniej Polski, lecz nie są to fakty odosobnione.

Prawda, że czasy ciężkie, lecz zahartowane wiekową niewolą społeczeństwo wielkopolskie właśnie teraz powinno wytrwać na posterunku. Bez względu, zacięta walka z najeźdźcą żydowskim winna się stać hasłem dnia. Tylko wówczas doczekamy się lepszych czasów, jeśli starczy nam hartu w ciężkiej chwili przełomowej. Czyżby rezultaty kilkudziesięciu lat pracy społeczeństwa zachodniopolskiego nad odżydżaniem Wielkopolski, rezultaty tak piękne, miały obecnie ulec bezpowrotności zagładzie? (i)

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Postępowanie władz skarbowych a tezy N. T. A. Konieczność przestrzegania przez władze wymiarowe tez, ustalonych przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, była niejednokrotnie podnoszona przez koła gospodarcze, mimo to jednak zdarza się w tej dziedzinie uchybienia. Na przykład, mimo, że sprawa niewliczania do obrotu bonifikacji z ceny fakturowej została już swego czasu rozstrzygnięta przez N. T. A., niektóre urzędy skarbowe nie respektują ustalonych tem orzeczeniem zasad prawnych. Postępowanie takie nie jest uzasadnione wobec tego, że odnośny wyrok N. T. A. wydany został jeszcze w maju 1928 r. i urzędy skarbowe miały czas na zapoznanie się z jego treścią.

Z KRAJU

(k) Nowe rozporządzenia. Dziennik Ustaw R. P. nr. 87 z dnia 30 września przynosi rozporządzenie rady ministrów w sprawie zmiany rozporządzenia z 8 listopada 1929 o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnym pracowników Państw. Banku Rolnego, — rozporządzenia ministrów: skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z 28 kwietnia 1931 w sprawie zwrotu cel przy wywozie bekoni i szynki, niektórych przetworów mięsnych i przy wywozie mięsa wieprzowego, wołowego, cielęcego i baraniego. Dalej znajdują się rozporządzenia o rozmieszczeniu sądów grodzkich w pow. częstochowskim, — w sprawie przyznania prawa do zasiłku częściowo zatrudnionym robotnikom w niektórych zakładach pracy w województwach śląskim i łwowskim, — min. reform rolnych w sprawie opłat za nadzór nad parcelacją.

Kursy handlowe

urządza Zw. Pracowników Kupieckich

Celem podniesienia poziomu zawodowego swoich członków urządza Zw. Pracowników Kupieckich, oddział w Poznaniu, szereg kursów przy Miejskiej Szkole Handlowej pod kierownictwem p. dyr. Ligockiego. Pierwszy kurs, szkółki dekoracyjnej, obejmuje przedmioty: pismo plakatowe, nauka o barwach, perspektywa, oświetlenie, praktyka dekoracyjna i t. d. Gwoli umożliwienia jak największej ilości młodzieży zapoznania się z powyższymi przedmiotami, urządza się dwa kursy: 3-miesięczny przedpołudniowy po 24 godziny tygodniowo, za opłatą 125 zł plus 10 zł tytułem wpisowego — drugi 5-miesięczny wieczorny po 6 godzin (2 razy po 3 godziny) tygodniowo za opłatą 75 zł plus 5 zł wpisowego.

Dla podniesienia ogólnego poziomu wykształcenia handlowców urządza Związek specjalny kurs handlowy 7-miesięczny, obejmujący następujące przedmioty: księgowość, korespondencję handlową, arytmetykę handlową, język polski i niemiecki. Opłata za ten kurs wynosi 60 zł plus 3,90 zł wpisowego.

Wysoki poziom nauki jest zapewniony przez odpowiedni dobór sił pedagogicznych. Zapisy na wszystkie kursy przyjmuje się w sekretarjacie Związku przy ul. Podgórznej 12b, II piętro, codziennie od godz. 8 do 15 o raz wieczorami od 20 do 21. O bliższych szczegółach można się również dowiedzieć w sekretarjacie.

zacji przechowywania tych artykułów w chłodniach. Niestety, chłodnictwo nasze znajduje się jeszcze w zalążkach. Jedynie chłodnia eksportowa w Gdyni może odegrać wielką rolę jako składnica nie tylko na eksport, ale również dla kraju. Związek Zrzeszeń Ogrodników propaguje u silnie umieszczanie w Gdyni większych partii owoców i warzyw, gdyż chłodnia siwarza warunki, możliwe dla przechowywania tych artykułów, pobierając od tonny jablek 15 zł miesięcznie, to znaczy 1 i pół grosza od 1 kg., od tonny warzyw 20 zł. Poważne znaczenie dla rozwoju eksportu krajowych owoców i warzyw posiadają będzie stanowisko linii okrętowych Żegluga Polskiej, które zgodziły się przewozić bezpłatnie pionierskie transporty.

(k) 457 upadłości w siedmiu miesiącach bież. roku. W pierwszych siedmiu miesiącach 1931 r. ogłoszono w Polsce 457 upadłości (w tymże czasie w 1930 r. — 539), w czym w województwach centralnych 236 (326), wschodnich — 9 (1), zachodnich 138 (133), południowych 74 (79). Upadłości ogłoszone według rodzaju przedsiębiorstw przedstawiają się następująco: spółki akcyjne 27 (19), spółki z ograniczoną odpowiedzialnością 66 (41), spółdzielnie 18 (21), spółki firmowe i komandytowe 59 (85), firmy pojedyncze 274 (367), niehandlujące 13 (6).

Z ZAGRANICY

(z) Międzynarodowe badania nad burakiem cukrowym. Dnia 15 września odbyła się konferencja, mająca na celu omówienie spraw, związanych z projektem powołania do życia międzynarodowej kolaboracji instytutów cukrowniczych. Inicjatorom chodzi o stworzenie nowych odmian buraków cukrowych o większej wartości użytkowej dla cukrownictwa, drogą skrzyżowań odmian produkowanych z burakiem dzikim, lub pastewnym, o badania nad przydatnością odmian występujących na światowym rynku cukrowniczym, drogą międzynarodowych doświadczeń, oraz badania nad wpływem klimatu i gleby na poszczególne odmiany rynkowe.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI

Dla przebywających

na terenie w. m. Gdańska

100 guldenu gdańskich = 173,80 złotych polskich

10 „ „ = 17,38 „ „

1 „ „ = 1,74 „ „

100 złotych polskich = 57,61 guldenu gdańskich

10 „ „ = 5,76 „ „

1 „ „ = 0,57 „ „

(k) O eksporcie i imporcie warzyw i owoców. Wielka podaż owoców i warzyw w r. b. spowodowała tak poważną zniżkę cen tych artykułów na rynku wewnętrznym, iż w porównaniu z cenami z przed dwóch lat, zniżka osiągnęła 50 proc w stosunku do niektórych gatunków warzyw. Mimo to w okresie zimowym i wiosennym grozi nam import zagranicznych owoców i warzyw, szczególnie cebuli. Rozwiązanie kwestii można jedynie znaleźć w organi-

RADJO

Programy radiofoniczne

Sobota, dnia 3 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 18.00 transmisja nabożeństwa z Ostrej Brama w Wilnie; godz. 19.00 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godzina 19.15 recytacje (wygłosi p. Jan Bayer); godzina 19.30 koncert z płyt gramofonowych; godz. 20.00 „Tydzień polityczny”; godzina 20.30 akademja bulgarska (Rocznica wstąpienia króla Borysa III na tron 1918 r.); wykonawcy: Orkiestra 58 p. pod batutą kpt. Maksymiljana Chmielewicz, Eugeniusz Maj, art. op. (baryton), Alfred Szenkler (skrzypce), prof. Franciszek Łukasiewicz (akomp.); godz. 21.30 koncert orkiestry 58 p. p. pod batutą kpt. Maksymiljana Chmielewicz; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 gawęda reporterska (wygl. red. Kazimierz Piekarczyk); godzina 22.30 utwory Chopina w wyk. p. Zofji Rabcewiczowej (transmisja z Warszawy); godz. 23.00 muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „Przegląd wydanictw periodycznych”; godz. 15.45 wiadomości wojskowe dla wszystkich; godz. 16.00 słuchowisko dla dzieci młodszych „Przygodę Hanki i Jurka w Kongu” p. Ewy Zarembiny; godz. 16.30 koncert dla młodzieży; godz. 16.55 „O unji kościelnej”; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Car czy oszust?”; godz. 18.00 nabożeństwo z Wilna; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 wiadomości bieżące rolnicze; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 muzyka lekka. Ork. P. R. pod dyr. Br. Szulca, Lucyna Messal (sopr.) i prof. Urstein (akomp.); godz. 22.00 „Na widnokręgu”; godz. 22.30 koncert Chopinowski (Zofja Rabcewiczowa, fortepian); godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 gramofon. 16.30 koncert z Hamburga. 19.15 wieczór Prus Wschodnich. 20.15 akademja niemiecko-austriacka (transmisja z Berlina), 21.10 radjokabaret; **Dawentry** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 20.00 transm. koncertu z Queens Hall; **Budapeszt** (550 m) 19.15 koncert muzyki lekkiej. 20.45 koncert popularny; **Wiedeń** (516 m) 19.45 sonaty skrzypcowe. 20.30 wieczór wiedeński. 22.20 muzyka taneczna; **Mediolan** (501 m) 21.00 koncert popularny; **Praga** (486 m) 21.00 koncert ork. dętej; **Langenberg** (472 m) 20.15 wesoly wieczór; **Rzym** (441 m) 20.10 gramofon. 21.00 „Dafne” opera Mule’go; **Bukareszt** (394 m) 19.30 transmisja z opery; **Londyn** (356 m) 20.00 „Carmen” op. Bizeta, transmisja z opery królewskiej.

Niedziela, dnia 4 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 9.00 koncert poranny R. P. Wykonawca: Sylwester Wesolowski (harm. ustna), prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. 9.30 gazeta poranna; godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz. 12.05 odczyt roln. p. t. „Najdogodniejsze terminy oprószeń siewu”; godz. 12.25 „Wrażenia z wycieczki do Mościc”; godz. 12.45 wykład dla gospodyń pt. „Gospodyni jako hodowczynie cieląt”; godz. 17.30 „Enigma” — rozrywki umysłowe; godz. 17.50 słuchowisko SMP pt. „To co się pod Gostyniem działo”; godz. 18.10 pieśni kompozytorów polskich w wyk. chóru „Harmonia” — pod dyr. prof. Stefana Poradowskiego; godz. 18.30 koncert popołudniowy. Wykonawcy: prof. Franciszek Łukasiewicz (fortepian), Alfred Szenker (skrzypce); godz. 19.45 słuchowisko „Grube ryby” — Baluckiego (transmisja z Warszawy); godz. 20.15 słuchowisko muzyczne pt. „Krakowiaczy i górale”; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Krakowa; godz. 12.15 transmisja poranka Symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej — wykonawcy: orkiestra filharmoniczna i Aleksander Kagan (fortepian); godz. 14.00 „Drobne ustroje w rolnictwie”; godz. 14.20 pieśni polskie w wykonaniu Janiny Orłowskiej; godzina 14.40 „Obliczajmy swe zapasy”; godz. 15.00 polska muzyka lekka w wyk. orkiestry Jana Różewicza; godz. 15.15 audycja żołnierska; godz. 15.55 program dla dzieci starszych i młodzieży: 1. „Co się dzieje na świecie”, tygodnik radiowy w opracowaniu J. Milewskiego; 2. feljton w opracowaniu

A. F. Ossendowskiego p. t. „Myślistwo na północy”; godz. 16.25 muzyka gramofonowa; godz. 16.40 „Silesia semper fidelis”; godz. 17.15 „Czy istnieje nienawiść w zwierzętach”; godz. 17.30 „Wiadomości przyjemne i pożyteczne”; godz. 17.45 koncert chóru Warsa; godz. 19.45 „Grube ryby” Baluckiego; godz. 20.15 koncert popularny — wykonawcy: Orkiestra pod dyr. J. Ozimińskiego, Maurycy Janowski (tenor) i Ludwik Urstein (akomp.); godz. 21.55 kwadrans literacki „Nerwy” opowiadanie sportowe Z. Kleszczyńskiego; g. 22.10 recital skrzypcowy Zdzisława Roesnera; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 20.55 popularny koncert; **Paryż** (1724 m) 21.00 muzyka lekka; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 14.00 koncert popularny. 20.00 koncert wieczorny z Hamburga; **Dawentry** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 21.00 nabożeństwo. 22.05 koncert popularny; **Kalundborg** (1153 m) 20.00 koncert. 21.40 koncert wokalny. 22.10 koncert ork. i solistów; **O-slo** (1071 m) 20.00 „Zareczyny przy latarni” opt. Offenbacha; **Budapeszt** (550 m) 17.10 koncert 20.30 słuchowisko, poczem muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 19.45 koncert. 20.25 „Konieczne i zbyteczne” farsa ze śpiewami Jana Nestroja. 22.40 muzyka lekka; **Mediolan** (501 m) 20.45 „Anna Karenina” o-peretka Ignia Robbiano; **Berlin** (419 m) 20.00 „Madame Butterfly” op. Pucciniego, transmisja z opery państwowej; **Bukareszt** (394 m) 20.00 „Wesoła wdówka” opt. Lehara.

SPORT

Hippika

Konne mistrzostwa Polski odbędą się na stadionie w Łazienkach i są organizowane po raz pierwszy przez Polski Związek Jeździecki. W zawodach tych wezmą udział wszyscy najlepsi jeźdźcy polscy, a mianowicie: mjr. Trenkwald, rtm. Królikiewicz, rtm. Starnawski, rtm. Szosland, mjr. Antoniewicz, por. Rojewicz, por. Dąbski, por. Totjew, por. Biliński, por. Kulesza, por. Łopianowski, por. Romasznan, por. Łukasiewicz, por. Komorowski i in.

Piłka nożna

„Warta” przygotowuje się do niedzielnego spotkania bardzo starannie. Każdemu wiadomo że „Wartę” czeka rewanż za poniesioną porażkę w Krakowie 1:4, a w razie pokonania „Wisły” istnieje możliwość wysunięcia się na czoło tabeli. Temsamem „zieloni” posiadają największe szanse uzyskania zaszczytnego tytułu mistrza Polski. Spodziewać należy, że wydadzą z siebie wszystko, aby zwyciężyć groźnego rywala. Publiczność tłumnie przybywająca zachęci swych pupilów do zwycięstwa. Zatem w niedzielę wszyscy na boisko Warty. **„RKS” Rawicz** i **„Polonia Poznań** spotykają się 4. 11. o g. 11 na boisku „HCP” w meczu o wejście do klasy A Pozn. OZPN. **„Legia”** poznańska spotyka się w Łodzi w decydującym meczu o wejście do ligi z „ŁTSG” w niedzielę o godz. 11 na boisku „WKS”. Gospodarze występują we wzmocnionym składzie, zwłaszcza w linii pomocy z Veigtem.

Wioslarstwo

Regaty międzygimnazjalne. Dnia 27. 9. br. odbyły się w Poznaniu na Warcie regaty międzygimnazjalne. W ogólnej punktacji pierwsze miejsce zajęło gimn. im. Jana Kantego zdobywając 9 punktów, drugie gimn. Bergera 8 p., trzecie gimn. im. św. M. Magdaleny 6 p. Wyniki techniczne: czwórki młd.: 1. gimn. Jana Kantego (Witkowski, Lehmann, Szymański, Żerdziński, Konwiński). 2. gimn. Bergera. Czwórki starszych: 1. gimn. Jana Kantego (Lamb, Działoszyński, Hedinger, Podhorski — Schulz). 2. gimn. M. Magdaleny. Dwójki młodszych: 1. gimn. Bergera (Buchwald, Gerard — Koliński). 2. gimn. im. św. Marii Magdaleny. Dwójki starszych: 1. gimn. Bergera (Smigaj, Kempicki — Koliński). 2. gimn. im. św. Jana Kantego (Schulz, Działoszyński — Soltysiak).

23-cia Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W osiemnastym dniu ciągnięcia 5-tej klasy padły następujące wygrane:
20.000 zł. na nr. 14334.
10.000 zł. na nr. 139444.
Po 5.000 zł. na nr. nr. 102979 156461.

Po 3.000 zł. na nr. nr. 4131 131116 151054 160317 165018 200619.

Po 2.000 zł. na nr. nr. 4454 7332 30360 44827 60390 60491 80614 91399 103342 103747 103753 154993 174992 184973 193203.

Po 1.000 zł. na nr. nr. 11432 11620 13981 14004 23788 27381 32623 35973 40590 42033 42596 43860 52522 63905 73512 74628 76448 104489 115959 119708 121384 121855 122329 1229718 131866 139857 145735 146734 149361 149502 163196 163373 165406 170336 173331 173763 180340 183125 183356 188976

Po 500 zł. na nr. nr. 561 911 1791 4152 4541 4826 5458 5991 6501 6791 10323 10433 10788 11892 13765 14086 15640 16619 20082 24495 25202 25394 26803 27152 27309 32300 35453 35729 38543 38611 41714 42452 43464 45383 46098 51326 52585 54004 55667 56769 62665 64458 67394 69079 70114 72297 72690 74113 74682 75724 78126 84444 84979 90374 91185 91904 95758 96149 97261 98954 99136 100007 100930 106424 108079 109903 111675 112966 113910 113961 114397 118341 118889 119801 120539 121559 122363 123202 123543 124514 126544 128182 129848 130060 132190 133606 135648 136810 137566 138365 138730 138748 139187 140415 140441 140822 141767 142356 144259 146713 147876 148179 149557 150686 151038 152325 152836 155870 157084 160034 161455 161570 162415 164957 167083 173576 175018 175250 175968 176185 177040 178195 178573 179766 181228 184351 185974 186609 186661 190048 190088 191504 192636 194815 196917 197764 200023 205341 205841 208601.

Po 250 złotych padło na numery:

188 330 61 435 48 515 98 609 86 731 76 811 67 1062 194 96 380 409 54 545 81 612 32 60 68 701 58 817 24 972 2017 71 361 74 308 515 20 616 831 48 951 3044 56 123 24 431 625 40 92 726 27 30 837 45 588 4017 134 266 336 75 82 416 675 708 76 883 9032 60 71 113 18 245 320 27 61 6105 39 235 56 402 04 22 34 37 573 604 10 63 811 949 7013 147 215 319 46 513 87 638 73 97 841 8020 155 227 48 435 659 838 960 9011 427 501 608 39 838 10053 153 299 605 19 816 27 94 964 74 11043 86 200 02 39 301 505 79 696 705 23 63 12028 73 99 135 76 355 416 550 827 956 13009 41 47 52 83 114 34 317 55 482 529 60 962 14111 280 437 68 533 668 818 89 931 54 15082 168 271 386 553 83 647 62 770 813 21 74 16019 84 440 48 598 841 7130 277 417 62 668 761 70 809 10 64 18095 315 84 564 740 70 93 19031 35 78 84 88 307 28 30 93 594 99 633 79 715 19 829 999 20247 58 387 428 98 502 40 642 710 28 951 86 21011 68 76 162 87 358 82 456 78 560 75 87 609 37 46 83 727 30 61 76 924 81 92 22197 232 65 375 446 930 23018 233 34 64 395 543 619 69 73 815 42 931 24093 112 65 265 370 91 94 401 57 82 700 808.

25009 112 253 411 54 558 744 849 71 941 26060 86 142 223 592 706 821 27168 90 395 736 816 932 23176 95 96 232 354 56 413 14 20 582 726 859 924 29007 32 114 36 454 427 60 73 76 818 36 917 30555 133 345 451 82 724 47 67 845 89 907 49 55 31077 301 18 37 87 486 547 81 601 13 96 32035 250 63 319 49 99 420 625 718 24 79 955 33131 200 380 435 70 670 732 846 84 919 34052 72 115 236 73 398 493 537 604 92 772 875 927 87 35112 340 49 409 658 760 62 36170 249 91 352 465 558 770 809 918 62 37067 116 22 90 99 297 388 576 691 701 07 851 93 901 24 65 38051 77 104 203 55 505 52 610 17 56 756 818 34 59 65 940 51 55 39026 54 218 308 32 658 855 65 83 912 40074 138 73 225 29 390 494 553 669 761 82 835 75 910 19 41060 355 407 33 588 661 776 827 42147 204 353 66 550 73 600 09 40 737 97 813 29 66 43175 95 202 50 388 482 670 82 90 723 903 69 44095 376 660 751 841 010 36 45184 207 31 35 88 91 352 507 57 610 46151 237 308 553 91 607 10 73 786 827 911 47037 61 82 206 300 73 408 21 512 45 629 779 84 95 880 973 48013 26 83 84 199 207 338 71 91 486 529 57 648 852 49064 170 316 452 73 587 404 827 31 904.

50014 109 209 409 738 805 17 24 38 931 53 57 51010 63 66 247 60 325 429 559 82 603 73 767 884 52103 15 36 228 42 86 647 703 53012 92 155 213 54 301 21 76 98 468 515 48 654 79 751 56 802 07 955 79 54239 69 73 352 682 810 14 24 55026 147 210 334 412 69 589 95 680 815 86 98 56162 65 206 39 444 588 627 771 805 63 943 57023 41 326 665 758 921 95 58024 30 54 101 26 249 304 465 611 38 701 43 60 67 976 59031 101 80 402 26 516 72 857 60057 296 328 69 623 74 805 30 976 61121 201 53 80 96 376 404 80 87 579 616 17 33 48 55 92 816 912 62014 33 499 633 64 742 63124 312 89 412 45 554 55 90 749 81 64009 64 86 118 40 204 330 36 55 82 400 20 56 566 632 91 735 896 970 65114 227 70 335 482 555 643 80 888 964 66052 92 379 85 71 86 89 635 750 51 77 79 87 841 67000 196 293 439 44 54 92 508 17 608 700 07 09 855 908 83 68249 52 386 604 33 710 884 934 37 90 69063 258 303 505 65 602 70 704 16 39 82 05 929 70000 74 79 90 147 82 93 304 91 472 501 78 633 60 62 718 58 900 71060 181 238 57 98 384 415 38 69 507 778 804 24 961 81 72138 78 278 347 406 50 614 26 31 36 58 739 870 913 73055 87 99 175 256 653 79 811 912 21 74012 20 75 228 336 52 463 512 671 763 76 836 979 85.

75001 05 283 742 56 850 917 76002 145 242 49 313 77 440 508 93 603 703 803 940 77195 219 25 321 43 73 441 72 503 90 78236 316 17 424 32 37 630 846 99 975 73 231 61 315 54 443 44 521 670 820 80027 159 469 504 73 94 742 836 74 996 81078 98 442 68 556 92 622 48 826 913 82075 76 103 83 214 24 68 391 553 83 784 808 23 927 59 83046 88 113 45 57 212 18 368 417 521 769 872 930 84010 69 511 737 17 85010 47 237 68 328 524 89 605 10 26 727 30 907 86119 42 57 266 69 71 374 421 35 529 40 74 835 87085 152 92 271 492 542 60 92 661 807 88013 257 305 65 450 552 64 660 852 938 86 89233 60 80 386 465 89 519 79 600 04 764 74 876 89028 64 266 352 645 714 80 95 829 91014 58 138 212 46 649 719 92146 85 287 93 99 415 35 40 507 649 62 70 88 756 906 93010 93 119 49 93 251 94 325 46 87 487 526 62 614 64 733 99 813 15 28 84 86 94025 246 303 471 518 22 34 628 91 708 38 822 68 95158 272 88 670 80 759 96 813 15 88 912 89 96024 51 166 216 22 373 95 410 546 711 806 97154 74 99 278 432 47 514 42 722 73 909 43 98215 40 71 77 382 400 78 84 662 729 50 902 04 99196 221 32 93 96 349 87 402 38 50 56 666 718.

100092 121 207 63 424 48 645 771 101287 307 414 58 589 671 94 95 747 69 908 57 91 102017 47 137 52 76 243 406 581 644 62 727 80 103205 7 45 353 549 706 38 904 104014 121 22 481 706 92 850 946 105134 57 216 378 413 504 14 83 640 62 86 741 817 29 92 941 53 106212 24 373 437 671 749 59 936 107008 36 49 191 98 230 311 440 500 44 56 90 94 636 925 54 98 108022 105 118 67 358 93 426 90 549 640 46 109071 156 96 290 450 530 706 838 88 95 997 110124 311 29 71 5110 54 684 97 739 44 803 949 111002 25 44 61 116 22 57 207 54 316 72 409 37 567 632 56 711 850 112051 142 56 283 98 446 590 872 94 113032 120 209 87 448 510 27 57 728 905 41 57 114032 121 25 58 221 36 347 457 563 97 634 718 68 115061 99 265 381 438 61 594 606 783 832 83 932 116136 242 302 48 405 50 85 529 51 57 82 660 66 818 27 69 89 117025 51 192 253 593 698 741 833 920 67 118027 36 54 316 46 81 88 521 70 615 58 714 91 95 96 859 80 946 119040 124 233 94 526 57 622 28 50 88 90 701 16 35 37 44 872 120045 121 55 308 579 651 75 85 740 45 89 83 823 34 44 80 994 121004 77 174 205 37 510 718 33 95 867 122066 103 469 72 576 624 39 726 46 81 858 921 123104 28 54 73 213 48 64 406 60 73 77 687 746 893 95 97 941 46 124019 53 118 1 9 73 230 388 496 504 49 630 762 902 23. 125156 297 98 323 25 50 52 589 615 777 892 126161 77 91 713 73 95 811 69 929 79 127019 36 103 55 60 642 767 81 128126 83 273 338 62 94 449 52 588 605 752 831 908 83 129204 26 82 88 325 87 415 513 602 5 13 25 751 71 73 801 15 951 130001 226 323 74 402 7 553 810 26 908 131071 127 30 41 263 394 402 618 19 31 66 744 9 809 132230 98 368 510 75 625 887 914 37 60 133049 119 30 344 61 407 37 38 756 907 51 134066 79 132 213 634 98 757 932 135010 20 235 94 339 430 591 92 705 87 800 43 909 136063 95 97 150 286 334 99 408 658 95 786 835 65 61 963 66 87 137084 169 215 64 715 809 29 58 64 961 133121 63 230 55 68 444 85 602 10 91 703 84 927 95 139040 307 408 83 551 709 57 65 803 952 140116 67 162 208 351 558 70 80 602 62 731 64 74 835 900 141049 91 163 201 375 429 540 614 20 76 741 916 96 142046 135 63

Dnia 1 października 1931 r., zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, namaszczonej Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany brat, szwagier i wujek, ś. p.

Jan Weychan

dypłom. drogerzysty

przeżywszy lat 44. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 4 b. m., po poł. o godz. 4.45 z domu żałoby, ul. Marszałka Focha 62, na cmentarz parafialny, o czym donoszą

Poznań, 2. 10. 1931.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

ciężko strapieni
żona, brat i rodzina.

dw 1264

Dnia 1 października 1931 r., o godz. 14-tej zmarła nagle, w ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., moja najukochańsza żona nasza najdroższa, nigdy niezapomniana mamusia, córka, siostra, szwagierka i kuzynka, ś. p.

z Wachowskich Marja Kempowa

przeżywszy lat 31. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 4. bm., o godz. 15-tej z kaplicy Szpitala Wojskowego Waly Jana III, na cmentarz garnizonowy w Poznaniu.

W nieutulonym żalu pogrążony
mąż, dzieci i rodzina.

Biedrusko, 1 października 1931 r.

zw 11 266

Dnia 1 października 1931 r., o godz. 16.40 zasnął w Bogu, opatrzone Sakramentami św., po krótkich cierpieniach, nasz najdroższy ojciec teść, brat, dziadek i wuj, ś. p.

Franciszek Moderski

przeżywszy lat 76. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 4 października o godz. 4.15 po południu z domu żałoby, Ostrów, ul. Zdunowska 26 c, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

Ostrów, dnia 1 października 1931 r.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 11 265

Baczność! Codziennie od godz. 5-7³⁰ popołudniu Baczność!

w Moulin Rouge w lokalach parterowych salonowy koncert i Dancing

Pw 7768-59,144

Ceny rewelacyjnie niskie! Kawa lub herbata 70 groszy.
Do dyspozycji salonowi tancerze — Nowa orkiestra.

POLSKO-BRYTYJSKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE S. A. POLISH BRITISH STEAMSHIP COMPANY LTD.

Gdańsk Gdynia — Hull
Hull — Gdańsk Gdynia

Gdańsk Gdynia — London
London — Gdańsk Gdynia

Odjazd z Gdyni do Londynu i Hull w czwartek wieczór.
Odjazd z Londynu i Hull co czwartek.

Regularna komunikacja tygodniowa okrętami pasażersko-towarowymi, zaopatrzonemi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego i w ładownie-chłodnie dla przewozu artykułów spożywczych.

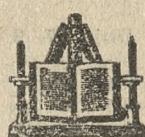
nw 5271

Informacyj udziela:

W GDYNIE: Polsko-Brytyjskie T-wo Okrętowe S. A., ulica Portowa, Telegr.: Polbrit, Telefon 1530.

W GDAŃSKU: Polska Agencja Morska S. z o. o. Tel. 24305, 24941 i 24942. Telegr. „Pam“.

W WARSZAWIE: Polsko-Brytyjskie T-wo Okrętowe S. A., ul. Marszałkowska 116, Telegr.: Polbrit. Telef. 605-93.

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Najlepsze czekoladki

kupuje się
w znanej długoletniej firmie

Walerja Patyk

Aleje Marcinkowskiego nr. 6 (obok poczty)

telefon 3833 — rok założ. 1901.

Pw 7154-18,214

Najskuteczniejsze i najtańsze

środki lecznicze — to

Zioła lecznicze Dr. Breyera

Zatwierdzone przez Min. Zdrowia, odznaczone złotymi medalami w Nicei i Brukseli

skuteczne w chorobach:
Zaflegmienie płuc, gruźlica, astma, kokałusz, wszelkiego rodzaju kaszle, reumatyzm, artretyzm, nerwobóle, skrofula, wszelkie zanieczyszczenia krwi, nieczystość cery, wypryski skórne, katary żołądkowo-kiszczkowe, hemoroidy, zatwardzenia, biegunka, żółtaczkę, wszelkie choroby wątroby i innych organów brzusznych, choroby nerwowe, bezsenność, bóle głowy, otyłość, zwapnienie tętnic i t. d. Można nabywać niemal w każdej aptece lub składzie aptecznym — albo w wytwórni

Polherba S-ka z o. o. Kraków-Podgórze

Kto chce leczyć się ziołami — niech zażąda darmo w wytwórni — broszurki „Jak odzyskać zdrowie“.

nw 5909

Kupna okazyjne:

samochód 4 osob. „Peugout“ 9/25 K. K. jak nowy gotów do jazdy, jadalnię dębową ciemną z zegarem, gabinet męski ciężki z klubami w skórze w bardzo dobrym stanie, pokoje męskie większe i mniejsze, sypialnię mah., orzechową, dębową, białą, 2 sypialnie dla dzieci, kasa „National“ z zapędem elektrycznym na kilka obsług, skrzydło czarne „Irmiera“ jak nowe, salonik biały niekryty Ludwik XVI, salonik Ludwik XVI mahoniowy pokryty adamaszkiem, salonik damski mahoniowy, dywan turecki 1,60 x 3 mtr. jak nowy, dywan 3 x 4 mtr. ręczna praca dobrze utrzymana, obraz szkoły włoskiej 100 lat stary „Święta Rodzina“ i dużo innych przedmiotów.

Pw 7827-39 142

Poznański Dom Komisowy

Poznań, Łomikowska 3, tel. 2442 (naprzeciw kościoła).

Wróciłam

Dr. med. Marja Grossmann

Choroby wewnętrzne

12—1.

15.30—17.

Tel. 22 42

ul. Ogrodowa 16.

zw 11 244

Restauracja i Kawiarnia „Tusie jada jak u matki“
ul. Wiaźdowa 9, tel. 41-58

WIEPRZOBICIE

w sobotę, 3 października r. b. kiszki z kapustą własnego wyrobu, gęsi i kaczy. Rano o godz. 10 mięso z kołta. Szanownych Gości i Sympatyków najuprzejmiej zaprasza

Koncert!

zw 11 259

Koncert!

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“ patent gdański Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skarkuje z powodów swoich właściwości: w rozpaczyliwych wypadkach wszelkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, przyszcach, wypryskach wszelkiego rodzaju, zerwonosci twarzy i nosa, odmrożeń i t. d. Przy zamówieniu oprócz samej „Heilwunder“ otrzymacie: 1. Broszura „Jak odzyskać zdrowie“ 2. Karty pocztowe 3. Karty pocztowe 4. Karty pocztowe 5. Karty pocztowe 6. Karty pocztowe 7. Karty pocztowe 8. Karty pocztowe 9. Karty pocztowe 10. Karty pocztowe 11. Karty pocztowe 12. Karty pocztowe 13. Karty pocztowe 14. Karty pocztowe 15. Karty pocztowe 16. Karty pocztowe 17. Karty pocztowe 18. Karty pocztowe 19. Karty pocztowe 20. Karty pocztowe 21. Karty pocztowe 22. Karty pocztowe 23. Karty pocztowe 24. Karty pocztowe 25. Karty pocztowe 26. Karty pocztowe 27. Karty pocztowe 28. Karty pocztowe 29. Karty pocztowe 30. Karty pocztowe 31. Karty pocztowe 32. Karty pocztowe 33. Karty pocztowe 34. Karty pocztowe 35. Karty pocztowe 36. Karty pocztowe 37. Karty pocztowe 38. Karty pocztowe 39. Karty pocztowe 40. Karty pocztowe 41. Karty pocztowe 42. Karty pocztowe 43. Karty pocztowe 44. Karty pocztowe 45. Karty pocztowe 46. Karty pocztowe 47. Karty pocztowe 48. Karty pocztowe 49. Karty pocztowe 50. Karty pocztowe 51. Karty pocztowe 52. Karty pocztowe 53. Karty pocztowe 54. Karty pocztowe 55. Karty pocztowe 56. Karty pocztowe 57. Karty pocztowe 58. Karty pocztowe 59. Karty pocztowe 60. Karty pocztowe 61. Karty pocztowe 62. Karty pocztowe 63. Karty pocztowe 64. Karty pocztowe 65. Karty pocztowe 66. Karty pocztowe 67. Karty pocztowe 68. Karty pocztowe 69. Karty pocztowe 70. Karty pocztowe 71. Karty pocztowe 72. Karty pocztowe 73. Karty pocztowe 74. Karty pocztowe 75. Karty pocztowe 76. Karty pocztowe 77. Karty pocztowe 78. Karty pocztowe 79. Karty pocztowe 80. Karty pocztowe 81. Karty pocztowe 82. Karty pocztowe 83. Karty pocztowe 84. Karty pocztowe 85. Karty pocztowe 86. Karty pocztowe 87. Karty pocztowe 88. Karty pocztowe 89. Karty pocztowe 90. Karty pocztowe 91. Karty pocztowe 92. Karty pocztowe 93. Karty pocztowe 94. Karty pocztowe 95. Karty pocztowe 96. Karty pocztowe 97. Karty pocztowe 98. Karty pocztowe 99. Karty pocztowe 100. Karty pocztowe 101. Karty pocztowe 102. Karty pocztowe 103. Karty pocztowe 104. Karty pocztowe 105. Karty pocztowe 106. Karty pocztowe 107. Karty pocztowe 108. Karty pocztowe 109. Karty pocztowe 110. Karty pocztowe 111. Karty pocztowe 112. Karty pocztowe 113. Karty pocztowe 114. Karty pocztowe 115. Karty pocztowe 116. Karty pocztowe 117. Karty pocztowe 118. Karty pocztowe 119. Karty pocztowe 120. Karty pocztowe 121. Karty pocztowe 122. Karty pocztowe 123. Karty pocztowe 124. Karty pocztowe 125. Karty pocztowe 126. Karty pocztowe 127. Karty pocztowe 128. Karty pocztowe 129. Karty pocztowe 130. Karty pocztowe 131. Karty pocztowe 132. Karty pocztowe 133. Karty pocztowe 134. Karty pocztowe 135. Karty pocztowe 136. Karty pocztowe 137. Karty pocztowe 138. Karty pocztowe 139. Karty pocztowe 140. Karty pocztowe 141. Karty pocztowe 142. Karty pocztowe 143. Karty pocztowe 144. Karty pocztowe 145. Karty pocztowe 146. Karty pocztowe 147. Karty pocztowe 148. Karty pocztowe 149. Karty pocztowe 150. Karty pocztowe 151. Karty pocztowe 152. Karty pocztowe 153. Karty pocztowe 154. Karty pocztowe 155. Karty pocztowe 156. Karty pocztowe 157. Karty pocztowe 158. Karty pocztowe 159. Karty pocztowe 160. Karty pocztowe 161. Karty pocztowe 162. Karty pocztowe 163. Karty pocztowe 164. Karty pocztowe 165. Karty pocztowe 166. Karty pocztowe 167. Karty pocztowe 168. Karty pocztowe 169. Karty pocztowe 170. Karty pocztowe 171. Karty pocztowe 172. Karty pocztowe 173. Karty pocztowe 174. Karty pocztowe 175. Karty pocztowe 176. Karty pocztowe 177. Karty pocztowe 178. Karty pocztowe 179. Karty pocztowe 180. Karty pocztowe 181. Karty pocztowe 182. Karty pocztowe 183. Karty pocztowe 184. Karty pocztowe 185. Karty pocztowe 186. Karty pocztowe 187. Karty pocztowe 188. Karty pocztowe 189. Karty pocztowe 190. Karty pocztowe 191. Karty pocztowe 192. Karty pocztowe 193. Karty pocztowe 194. Karty pocztowe 195. Karty pocztowe 196. Karty pocztowe 197. Karty pocztowe 198. Karty pocztowe 199. Karty pocztowe 200. Karty pocztowe 201. Karty pocztowe 202. Karty pocztowe 203. Karty pocztowe 204. Karty pocztowe 205. Karty pocztowe 206. Karty pocztowe 207. Karty pocztowe 208. Karty pocztowe 209. Karty pocztowe 210. Karty pocztowe 211. Karty pocztowe 212. Karty pocztowe 213. Karty pocztowe 214. Karty pocztowe 215. Karty pocztowe 216. Karty pocztowe 217. Karty pocztowe 218. Karty pocztowe 219. Karty pocztowe 220. Karty pocztowe 221. Karty pocztowe 222. Karty pocztowe 223. Karty pocztowe 224. Karty pocztowe 225. Karty pocztowe 226. Karty pocztowe 227. Karty pocztowe 228. Karty pocztowe 229. Karty pocztowe 230. Karty pocztowe 231. Karty pocztowe 232. Karty pocztowe 233. Karty pocztowe 234. Karty pocztowe 235. Karty pocztowe 236. Karty pocztowe 237. Karty pocztowe 238. Karty pocztowe 239. Karty pocztowe 240. Karty pocztowe 241. Karty pocztowe 242. Karty pocztowe 243. Karty pocztowe 244. Karty pocztowe 245. Karty pocztowe 246. Karty pocztowe 247. Karty pocztowe 248. Karty pocztowe 249. Karty pocztowe 250. Karty pocztowe 251. Karty pocztowe 252. Karty pocztowe 253. Karty pocztowe 254. Karty pocztowe 255. Karty pocztowe 256. Karty pocztowe 257. Karty pocztowe 258. Karty pocztowe 259. Karty pocztowe 260. Karty pocztowe 261. Karty pocztowe 262. Karty pocztowe 263. Karty pocztowe 264. Karty pocztowe 265. Karty pocztowe 266. Karty pocztowe 267. Karty pocztowe 268. Karty pocztowe 269. Karty pocztowe 270. Karty pocztowe 271. Karty pocztowe 272. Karty pocztowe 273. Karty pocztowe 274. Karty pocztowe 275. Karty pocztowe 276. Karty pocztowe 277. Karty pocztowe 278. Karty pocztowe 279. Karty pocztowe 280. Karty pocztowe 281. Karty pocztowe 282. Karty pocztowe 283. Karty pocztowe 284. Karty pocztowe 285. Karty pocztowe 286. Karty pocztowe 287. Karty pocztowe 288. Karty pocztowe 289. Karty pocztowe 290. Karty pocztowe 291. Karty pocztowe 292. Karty pocztowe 293. Karty pocztowe 294. Karty pocztowe 295. Karty pocztowe 296. Karty pocztowe 297. Karty pocztowe 298. Karty pocztowe 299. Karty pocztowe 300. Karty pocztowe 301. Karty pocztowe 302. Karty pocztowe 303. Karty pocztowe 304. Karty pocztowe 305. Karty pocztowe 306. Karty pocztowe 307. Karty pocztowe 308. Karty pocztowe 309. Karty pocztowe 310. Karty pocztowe 311. Karty pocztowe 312. Karty pocztowe 313. Karty pocztowe 314. Karty pocztowe 315. Karty pocztowe 316. Karty pocztowe 317. Karty pocztowe 318. Karty pocztowe 319. Karty pocztowe 320. Karty pocztowe 321. Karty pocztowe 322. Karty pocztowe 323. Karty pocztowe 324. Karty pocztowe 325. Karty pocztowe 326. Karty pocztowe 327. Karty pocztowe 328. Karty pocztowe 329. Karty pocztowe 330. Karty pocztowe 331. Karty pocztowe 332. Karty pocztowe 333. Karty pocztowe 334. Karty pocztowe 335. Karty pocztowe 336. Karty pocztowe 337. Karty pocztowe 338. Karty pocztowe 339. Karty pocztowe 340. Karty pocztowe 341. Karty pocztowe 342. Karty pocztowe 343. Karty pocztowe 344. Karty pocztowe 345. Karty pocztowe 346. Karty pocztowe 347. Karty pocztowe 348. Karty pocztowe 349. Karty pocztowe 350. Karty pocztowe 351. Karty pocztowe 352. Karty pocztowe 353. Karty pocztowe 354. Karty pocztowe 355. Karty pocztowe 356. Karty pocztowe 357. Karty pocztowe 358. Karty pocztowe 359. Karty pocztowe 360. Karty pocztowe 361. Karty pocztowe 362. Karty pocztowe 363. Karty pocztowe 364. Karty pocztowe 365. Karty pocztowe 366. Karty pocztowe 367. Karty pocztowe 368. Karty pocztowe 369. Karty pocztowe 370. Karty pocztowe 371. Karty pocztowe 372. Karty pocztowe 373. Karty pocztowe 374. Karty pocztowe 375. Karty pocztowe 376. Karty pocztowe 377. Karty pocztowe 378. Karty pocztowe 379. Karty pocztowe 380. Karty pocztowe 381. Karty pocztowe 382. Karty pocztowe 383. Karty pocztowe 384. Karty pocztowe 385. Karty pocztowe 386. Karty pocztowe 387. Karty pocztowe 388. Karty pocztowe 389. Karty pocztowe 390. Karty pocztowe 391. Karty pocztowe 392. Karty pocztowe 393. Karty pocztowe 394. Karty pocztowe 395. Karty pocztowe 396. Karty pocztowe 397. Karty pocztowe 398. Karty pocztowe 399. Karty pocztowe 400. Karty pocztowe 401. Karty pocztowe 402. Karty pocztowe 403. Karty pocztowe 404. Karty pocztowe 405. Karty pocztowe 406. Karty pocztowe 407. Karty pocztowe 408. Karty pocztowe 409. Karty pocztowe 410. Karty pocztowe 411. Karty pocztowe 412. Karty pocztowe 413. Karty pocztowe 414. Karty pocztowe 415. Karty pocztowe 416. Karty pocztowe 417. Karty pocztowe 418. Karty pocztowe 419. Karty pocztowe 420. Karty pocztowe 421. Karty pocztowe 422. Karty pocztowe 423. Karty pocztowe 424. Karty pocztowe 425. Karty pocztowe 426. Karty pocztowe 427. Karty pocztowe 428. Karty pocztowe 429. Karty pocztowe 430. Karty pocztowe 431. Karty pocztowe 432. Karty pocztowe 433. Karty pocztowe 434. Karty pocztowe 435. Karty pocztowe 436. Karty pocztowe 437. Karty pocztowe 438. Karty pocztowe 439. Karty pocztowe 440. Karty pocztowe 441. Karty pocztowe 442. Karty pocztowe 443. Karty pocztowe 444. Karty pocztowe 445. Karty pocztowe 446. Karty pocztowe 447. Karty pocztowe 448. Karty pocztowe 449. Karty pocztowe 450. Karty pocztowe 451. Karty pocztowe 452. Karty pocztowe 453. Karty pocztowe 454. Karty pocztowe 455. Karty pocztowe 456. Karty pocztowe 457. Karty pocztowe 458. Karty pocztowe 459. Karty pocztowe 460. Karty pocztowe 461. Karty pocztowe 462. Karty pocztowe 463. Karty pocztowe 464. Karty pocztowe 465. Karty pocztowe 466. Karty pocztowe 467. Karty pocztowe 468. Karty pocztowe 469. Karty pocztowe 470. Karty pocztowe 471. Karty pocztowe 472. Karty pocztowe 473. Karty pocztowe 474. Karty pocztowe 475. Karty pocztowe 476. Karty pocztowe 477. Karty pocztowe 478. Karty pocztowe 479. Karty pocztowe 480. Karty pocztowe 481. Karty pocztowe 482. Karty pocztowe 483. Karty pocztowe 484. Karty pocztowe 485. Karty pocztowe 486. Karty pocztowe 487. Karty pocztowe 488. Karty pocztowe 489. Karty pocztowe 490. Karty pocztowe 491. Karty pocztowe 492. Karty pocztowe 493. Karty pocztowe 494. Karty pocztowe 495. Karty pocztowe 496. Karty pocztowe 497. Karty pocztowe 498. Karty pocztowe 499. Karty pocztowe 500. Karty pocztowe 501. Karty pocztowe 502. Karty pocztowe 503. Karty pocztowe 504. Karty pocztowe 505. Karty pocztowe 506. Karty pocztowe 507. Karty pocztowe 508. Karty pocztowe 509. Karty pocztowe 510. Karty pocztowe 511. Karty pocztowe 512. Karty pocztowe 513. Karty pocztowe 514. Karty pocztowe 515. Karty pocztowe 516. Karty pocztowe 517. Karty pocztowe 518. Karty pocztowe 519. Karty pocztowe 520. Karty pocztowe 521. Karty pocztowe 522. Karty pocztowe 523. Karty pocztowe 524. Karty pocztowe 525. Karty pocztowe 526. Karty pocztowe 527. Karty pocztowe 528. Karty pocztowe 529. Karty pocztowe 530. Karty pocztowe 531. Karty pocztowe 532. Karty pocztowe 533. Karty pocztowe 534. Karty pocztowe 535. Karty pocztowe 536. Karty pocztowe 537. Karty pocztowe 538. Karty pocztowe 539. Karty pocztowe 540. Karty pocztowe 541. Karty pocztowe 542. Karty pocztowe 543. Karty pocztowe 544. Karty pocztowe 545. Karty pocztowe 546. Karty pocztowe 547. Karty pocztowe 548. Karty pocztowe 549. Karty pocztowe 550. Karty pocztowe 551. Karty pocztowe 552. Karty pocztowe 553. Karty pocztowe 554. Karty pocztowe 555. Karty pocztowe 556. Karty pocztowe 557. Karty pocztowe 558. Karty pocztowe 559. Karty pocztowe 560. Karty pocztowe 561. Karty pocztowe 562. Karty pocztowe 563. Karty pocztowe 564. Karty pocztowe 565. Karty pocztowe 566. Karty pocztowe 567. Karty pocztowe 568. Karty pocztowe 569. Karty pocztowe 570. Karty pocztowe 571. Karty pocztowe 572. Karty pocztowe 573. Karty pocztowe 574. Karty pocztowe 575. Karty pocztowe 576. Karty pocztowe 577. Karty pocztowe 578. Karty pocztowe 579. Karty pocztowe 580. Karty pocztowe 581. Karty pocztowe 582. Karty pocztowe 583. Karty pocztowe 584. Karty pocztowe 585. Karty pocztowe 586. Karty pocztowe 587. Karty pocztowe 588. Karty pocztowe 589. Karty pocztowe 590. Karty pocztowe 591. Karty pocztowe 592. Karty pocztowe 593. Karty pocztowe 594. Karty pocztowe 595. Karty pocztowe 596. Karty pocztowe 597. Karty pocztowe 598. Karty pocztowe 599. Karty pocztowe 600. Karty pocztowe 601. Karty pocztowe 602. Karty pocztowe 603. Karty pocztowe 604. Karty pocztowe 605. Karty pocztowe 606. Karty pocztowe 607. Karty pocztowe 608. Karty pocztowe 609. Karty pocztowe 610. Karty pocztowe 611. Karty pocztowe 612. Karty pocztowe 613. Karty pocztowe 614. Karty pocztowe 615. Karty pocztowe 616. Karty pocztowe 617. Karty pocztowe 618. Karty pocztowe 619. Karty pocztowe 620. Karty pocztowe 621. Karty pocztowe 622. Karty pocztowe 623. Karty pocztowe 624. Karty pocztowe 625. Karty pocztowe 626. Karty pocztowe 627. Karty pocztowe 628. Karty pocztowe 629. Karty pocztowe 630. Karty pocztowe 631. Karty pocztowe 632. Karty pocztowe 633. Karty pocztowe 634. Karty pocztowe 635. Karty pocztowe 636. Karty pocztowe 637. Karty pocztowe 638. Karty pocztowe 639. Karty pocztowe 640. Karty pocztowe 641. Karty pocztowe 642. Karty pocztowe 643. Karty pocztowe 644. Karty pocztowe 645. Karty pocztowe 646. Karty pocztowe 647. Karty pocztowe 648. Karty pocztowe 649. Karty pocztowe 650. Karty pocztowe 651. Karty pocztowe 652. Karty pocztowe 653. Karty pocztowe 654. Karty pocztowe 655. Karty pocztowe 656. Karty pocztowe 657. Karty pocztowe 658. Karty pocztowe 659. Karty pocztowe 660. Karty pocztowe 661. Karty pocztowe 662. Karty pocztowe 663. Karty pocztowe 664. Karty pocztowe 665. Karty pocztowe 666. Karty pocztowe 667. Karty pocztowe 668. Karty pocztowe 669. Karty pocztowe 670. Karty pocztowe 671. Karty pocztowe 672. Karty pocztowe 673. Karty pocztowe 674. Karty pocztowe 675. Karty pocztowe 676. Karty pocztowe 677. Karty pocztowe 678. Karty pocztowe 679. Karty pocztowe 680. Karty pocztowe 681. Karty pocztowe 682. Karty pocztowe 683. Karty pocztowe 684. Karty pocztowe 685. Karty pocztowe 686. Karty pocztowe 687. Karty pocztowe 688. Karty pocztowe 689. Karty pocztowe 690. Karty pocztowe 691. Karty pocztowe 692. Karty pocztowe 693. Karty pocztowe 694. Karty pocztowe 695. Karty pocztowe 696. Karty pocztowe 697. Karty pocztowe 698. Karty pocztowe 699. Karty pocztowe 700. Karty pocztowe 701. Karty pocztowe 702. Karty pocztowe 703. Karty pocztowe 704. Karty pocztowe 705. Karty pocztowe 706. Karty pocztowe 707. Karty pocztowe 708. Karty pocztowe 709. Karty pocztowe 710. Karty pocztowe 711. Karty pocztowe 712. Karty pocztowe 713. Karty pocztowe 714. Karty pocztowe 715. Karty pocztowe 716. Karty pocztowe 717. Karty pocztowe 718. Karty pocztowe 719. Karty pocztowe 720. Karty pocztowe 721. Karty pocztowe 722. Karty pocztowe 723. Karty pocztowe 724. Karty pocztowe 725. Karty pocztowe 726. Karty pocztowe 727. Karty pocztowe 728. Karty pocztowe 729. Karty pocztowe 730. Karty pocztowe 731. Karty pocztowe 732. Karty pocztowe 733. Karty pocztowe 734. Karty pocztowe 735. Karty pocztowe 736. Karty pocztowe 737. Karty pocztowe 738. Karty pocztowe 739. Karty pocztowe 740. Karty pocztowe 741. Karty pocztowe 742. Karty pocztowe 743. Karty pocztowe 744. Karty pocztowe 745. Karty pocztowe 746. Karty pocztowe 747. Karty pocztowe 748. Karty pocztowe 749. Karty pocztowe 750. Karty pocztowe 751. Karty pocztowe 752. Karty poczt

Wróciłem Borna

lek.-dent.
27 Grudnia 9.
zw 11 256

PLAC

przy bocznej kolejowej
od 500—1400 m², zaraz
do wydzierżawienia.
Zgłoszenia osób lub firm
bezpośrednio zaintereso-
wanych do „PAR”, Aleje
Marcinkowskiego 11 pod
nr 39,107
Pw 7821-39,100

Restauracja i Kawiarnia „Starego Brata”

Poznań, ul. Szkolna 18. Telefon 10-75
dawn. WALTER

Niniejszem mam zaszczyt W. P. jaknajprzejmiej
zaprosić na

WIEPRZOBICIE

w sobotę, dnia 3-go października 1931 roku.
Specjalność: Mięso z kotła, kaszanki, kiszki
z bułek, peklówka z grochem i kapustą, flaki, nogi
wieprzowe itd. Dobrze pielęgnowane piwa i inne napoje
zw 11 262
GOSPODARZ.

3. N. 2/31. UCHWAŁA. W sprawie Heleny Littmann,
wdowy w Sulejowie, pow. Śmigiel. Na wniosek Poznań-
skiego Banku dla Handlu i Przemysłu w Poznaniu wyzna-
cza się dodatkowy termin do sprawdzenia zgłoszonych
wierzytelności na dzień 15 października 1931 r., godzina 10
w Sądzie Grodzkim w Śmiglu, pokój 12. Śmigiel, dnia
23 września 1931 r. Sąd Grodzki.
nw 6015

We wszystkich

KAWA HAG CHRONI

krajach kulturalnych po-
trafi się ocenić zdrowotne
własności kawy Hag. O ile do-
tąd nie piliście kawy Hag,
spróbujcie pierwszą filiżan-
kę wieczorem. Będziecie
zdumieni jej dobrocią i nie
odczujecie ujemnego wpływu
na sen. Kawa Hag chroni serce
i nerwy.

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

urządzane przez Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziem Zachodnich odbędą się na torze w ŁAWICY
w dniach 3, 4, 7, 10 i 11 października 1931 r.

Pw 7839-39,147

Początek gonitw o godzinie 14-tej — bez względu na pogodę. — Dojazd autobusami od Mostu Teatralnego
oraz pociągiem kolejowym o godz. 13,30. Wcześniejsza sprzedaż biletów i programów u p. Zygarłowskiego, nar. Gwarnej.

Daremnne Twoje szukanie

Jeżeli przedtem nie obejrzyś

Wystawy Artykułów Męskich

z nowymi niższymi cenami

Ostatnich przebojów jesiennych:

Śniegowców, kaloszy, płaszczy, pulloverów, kapeluszy, bielizny i t. d. firmy

The Gentleman
Własc. Stefan Schaefer

ul. Nowa 1.

POZNAŃ
TELEFON 31-69.

ul. 27. Grudnia 4

zw 1261

5. K. 731/105. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieru-
chomość położona w Benicach i w chwili uczynienia
wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Be-
nice, tom I, karta 19 i Benice tom VI karta 160 na imię
Jana Kostki, gospodarza i tegoż żony Marianny z domu
Wysocka w Benicach zostanie dnia 4 grudnia 1931 r., o
godzinie 10 przed połudn. celem wykonania egzekucji wy-
stawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój
nr. 25. Nieruchomość Benice karta 19 składa się z domu
mieszkalnego, podwórza i ogrodu domowego, chlewa, sto-
doly, szopy oraz podwórza, roli i łąki o obszarze 19 ha,
41 a, 40 m². Nr. matrykuli 13. Nieruchomość Benice
karta 160 składa się z roli o obszarze 3 ha, 72 a, 30 m². Nr.
matrykuli 155. Wzmiankę o przetargu zapisano w księ-
dze gruntowej dnia 5 maja 1931 r. Krotoszyn, dnia 28
września 1931 r. Sąd Grodzki.
nw 6012

1. N. 2a/31. UCHWAŁA. Wiktor Hoffmann w Pieru-
szcach, pow. pleszewski wnioś w dniu 31 sierpnia 1931 r.
do Sądu Grodzkiego w Pleszewie wniosek o odroczenie
wypłat po myśli Rozp. Prez. z dnia 6 marca 1928 r. o za-
pobieganiu upadłości. W celu rozpoznania tego wniosku
wyznacza się termin do ustnej rozprawy na dzień 21 paź-
dziernika 1931 r., godz. 11. Wierzyteli Wiktora Hoffmanna
mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia Sądowi wy-
jaśnień. Pleszew, dnia 21 września 1931 r. Sąd Grodzki.
nw 6013

Wydział Rozbudowy Magistratu Stołecznego Miasta
Poznania zamierza przyjąć do opracowania planu regu-
lacji i zabudowy miasta,

2 inżynierów - architektów urbanistów,
jako pracowników kontraktowych. Warunki według
umowy.

Do wniosku o przyjęcie należy dołączyć odpis dyplomu
studjów politechnicznych, świadectwa z odbytej prak-
tyki i życiorys z metryką urodzenia.

Termin wnoszenia zgłoszeń do 15 października r. b.
nw 5971
Inż. Czarnecki

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze
słowo 15 groszy, 5 liczb — jedno słowo,
i, w, z, a — każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. — 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Domy — wille

na 15-letnie spłaty budujemy na
własnych terenach pod Pozna-
niem. Parcele 1 m² w cenie od 50
gr. Dom Abdank, Al. Marcin-
kowskiego 13, pokój 15, tel. 3715.
Pw 7233-37,104

Skład

towarów kolonialno-spożywczych
ładnie położony w rynku, w peł-
nym biegu, obrót około 100 tysie-
cy złotych rocznie z ładnem 5 po-
kójowym mieszkaniem z powodu
innego przedsiębiorstwa natych-
miast sprzedam. Do objęcia po-
trzeba 12 000 zł. Jan Błażejowski,
Janówiec.
zw 67 725

Płachty

nieprzemakalne worki do cebuli
dłgi na konie, dostarcza najtań-
iej Wejman Syn Poznań Ko-
ścielna 24
zw 60 905

Sprzedam

lub wydzierżawie zaraz skład
rzeźniczy pełnym biegu, z war-
szatem i mieszkaniem w Gdyni 4
Adres wskaże Kurjer Poznański
pod zw 68 367

Jadalnię

dębowa, jak nowa, sprzedam.
Obejrzać 6-6. Adres wskaże Ku-
rjer Poznański zw 67 951

Fryzjerski

skład damsko-męski sprzedam, o-
kaza 1700 zł., lub wydzierżawie.
Informacje Żydowska 12, fryzjer.
zw 68 246

Tatara

limuzyna 4 osobowa po remoncie
tanie do oddania. Telefon 20-34.
zw 68 397

Starożytnie

okazyjne srebra brzozy kry-
ształy porcelana meble obrazy.
szczyty broń Ceny dostosowane
do warunków Kupno — sprze-
daz Antykarna Antoniego Pió-
ro. Aleje Marcinkowskiego 28.
Pw 7231-36,65

Meble

wszelkiego rodzaju, obrazy urza-
dzenia składowe, urządzenia bu-
rowe, obuwie etc., okazynie ta-
nio. Lokal publicznej licytacji,
ul. Wroniecka 4, otwarty 8-18
godzin.
Pp 7 732-39,53

Skórki

blame ceny hurtowe Hankiewicz
Wielka 9. (wchód Szewskiej.)
zw 63 540

Regał

stół składowy 8 m długi sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zw 63 502

Sprzedam

zaraz dobry skład kolonialno-de-
likatesowy mieszkaniem, towa-
rem. Poznań, Marsz. Pocha, z
powodu wyjazdu, łaskawe ofe-
rty Kurjer Poznański zw 63 534

Chevrolet 4

dobry stan, tanio. Zgłoszenia Ła-
wica, garaż wojskowy. zw 69 561

Sprzedam

futro meskie bardzo korzystnie z
prawdziwych czarnych niedźwie-
dzi. Do obejrzenia Lehmann,
skład futer Wrocławska 18.
zw 68 875

Dom

1-4 morgi ogrodu owocowego
sprzedam korzystnie. Winiary
Leonarda 6.
zw 68 433

Opony

masywne od ciężarówki 4 tonno-
wej, jak nowe. 770x120, przednie
wraz z kołami za bezcen. Oferty
do Kurjera Pozn. zw 68 430

Skład spożywczy

z dwoma wystawowymi oknami
z towarami sprzedam. Adres Ku-
rjer Poznański zw 69 460

Skład

cukierków, kawy, i herbaty w
Lesznie przy przynajmniej ulicy
z przyległym mieszkaniem bardzo
tanie do oddania. Fr. Kempa.
Leczo.
zw 68 433

Gramofon

szafkowy sprzedam. Adres Ku-
rjer Poznański zw 63 454

Futro

seakowe nowe korzystnie. Pół-
wiejska 37, m. 4.
zw 63 609

Bernardyny

9 tygodniowe, czysta rasa sprze-
dam. Przybylski, Rybaki 20 a.
zw 68 682

Angielka

gazowa z piecykiem na sprzedaż.
Jasna 16, m. 12. Szturm.
zw 68 830

15 okien

pojedynczych 1,80x1 m sprzedam
tanie. Marcelliska 6.
zw 68 441

Nowości

na sezon jesien-
ny tweedy już
od 2,25 na pla-
szcze. Kostju-
my od 5,50. ge-
orgette-velutine
na suknie. cre-
pe-de-chine od
5,50. crepe-ge-
orgette od 7,25
w wszystkich
kolorach poleca
hurt i detal.
W. Groszkie-
wicz, Poznań.
Wrocławska 3.
Pw 7 235-9697

Wózek

sportowy, niklowy, płyty gramo-
fonowe tanio sprzedam. Czer-
wiński, Cytadela.
zw 68 716

Skład

kolonialny z jadalnią i wyszyn-
kiem, dobrze zaprowadzony od 10
lat w Poznaniu, sprzedam. Cena
15 tysięcy. Oferty Kurjer Poz-
nański zw 66 763-4

Składy

różnych branż z mieszkaniem i
bez od 2 000 do 20 000 sprzedam Sta-
niław Faleński, 27 Grudnia 5.
zw 63 638

Sprzedam

czarny kostium nienoszony, na
średnio-tegą osobę, za gotówkę.
Półwiejska 5, front IV. piętro,
mieszkanie 13.
zw 66 693

Kapielowy

piec gazowy stojący sprzeda Słu-
sarnia, Kanałowa 17.
zw 68 680

Płaszcz

męski sprzedam 25 — 3 maja 2.
IV., m. 8.
zw 68 679

Fortepian

sprzedam. Kantaka 2 m. 7, od
12-1.
zw 68 667

Kanapę

tanio. Stróżczyńska, Chwalisz-
wo 21/22.
zw 68 669/70

Wóz

rzeźniczo - handlarski i 2 kasty
bez okucia sprzedam tanio. Po-
znańska 1/3.
zw 68 907

Meble

tanio sprzedam z powodu wypro-
wadzki. Aleje Marcinkowskiego 5.
m. 10.
zw 68 788

Wóz

4 calowy tanio sprzedam. Zawa-
dy 21.
zw 68 868

Sypialnia

dębowa z szafą z lustrem, stolik
mahoni, antyk, obrazy olejne do
sprzedania. Wiadomość Grun-
waldzka 22b, Wosiński. zw 68 782

Elegancki

płaszcz z futrem tanio sprzedam.
Wierzbice 6, m. 3.
zw 68 911

Fortepian

pierwszorzędnej marki zagranic-
nej, krótki, czarny, tanio sprze-
dam. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zw 68 895

Aparaty radiowe

4 i 5 lampkowe z głośnikiem oka-
zycznie Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3.
Pw 7830-39,157

National

kasy registracyjne okazycznie
sprzeda Nowy Dom Komisowy,
Woźna 16.
Pw 7823-57,155

Dywany

perskie 175 x 250
od 42,00, bouclé
175x250 od 50,00,
bouclé 175 x 250
od 125,00, chod-
niki z metra od
1,95. linoleum,
ceraty, stolowi-
zna piętna, in-
lety, serwety go-
belinowe, plu-
szowe, stałe na
składzie, poleca
po niższych cen-
ach W. Grosz-
kiewicz, Poznań.
Wrocławska 3.
Pw 7 234-36,99

Ideal - Rofa

maszyny do pisania tanio Dom
Komisowy Dominikańska 3, te-
lefon 24-42.
Pw 7832-39,139

Maszyny kuśnierskie

marki Ritterhausen po 125 zł za
szukie. Dom Komisowy Domi-
nikańska 3.
Pw 7832-39,140

Singera

maszyna okretkowa (Special-Zick-
zakmaschine) tanio 350 Dom
Komisowy, Dominikańska 3.
Pw 7834-39,141

Samochody

limuzynka mała, 4 osobowa bar-
dzo ekonomiczna, limuzynę więk-
szą 5 osobową dobrej marki —
sprzedam tanio. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zw 68 894

Jadalnię

dębowa, bardzo solidna — tanio
sprzedam. Stolarska Bukowska 9.
zw 68 816

Wóz

rzeźniczy sprzedam. Wielkie Gar-
bary 4, w podwórzu, prawo, I.
piętro, mieszkanie 22.
zw 68 674

Hurtownia Porcelany

Wroniecka 24, podwórzu poleca
się każdemu na zakup wszelkiej
porcelany — Szklanki, kieliszki
szklanych — noży widelcy.
Całkowite wyprawy zupełnie ta-
nio.
zw 68 847

Karoserje

do Chevroletu, jak nowa obcia-
gnięta skóra sprzedam. Chodzież,
Kaczmarowski.
zw 68 739

Singera

maszyna krawiecka sprzedam, św.
Marcin 66-67 Orleńska. zw 68 743

Klubowy

garnitur, elegancki, jak nowy
sprzedam 230.— Lewicki, Grobla,
4, I.
zw 68 755

Rabka

Zdrój, willa, 14 pokoi, (7 niewy-
kończonych) okazynie za 50.000
zł. do sprzedania. Zgłoszenia „Or-
bis”. Rabka.
nw 5664

Folwarki

resztówki, gospodarstwa, kamieni-
ce, wille, domy na prowincji, mi-
ny, tartaki, tereny budowlane, po-
leca Wyżkowski, Grobla 9, te-
lefon 19-58.
rw 2946

„Elektrolux”

„Progress” odkurzacze w do-
brym stanie korzystnie Dom Ko-
misowy, Dominikańska 3, telefon
24-42.
Pw 7831-38,138

Garnitur

klubowy gobelin, dwa fotela
skórzane tanio sprzedam Nowy
Dom Komisowy, Woźna 16.
Pw 7820-57,156

Warszawa

w śródmieściu sklep do sprzeda-
nia z dużym pokojem, przedpoko-
jem, wygodami, widną suterena.
Wiadomość Warszawa, Bracka 18
miesz. 9.
zw 68 805

Fabryka konfekcji męskiej
z zaprowadzoną klientelą do sprzedania. Kontrakt dzierżawy zabezpieczony. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 845

Biżuteria
kolce, pierścionki, broszki, bransoletki, zegarki, zegarek chronometr, podwójna zastawa srebrna sprzedana bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 893

Samochód Renault
na sprzedaż. Szamarszewskiego 38 Nowakowski. zdw 68 891

Gramofony
wyprowadzamy po każdej możliwej cenie z powodu likwidacji oddziału gramofonów „Elektrovox”. Półwiejska 30. zdw 68 929

Miód
pszczelny lipcowy, kuracyjny 18 złotych, orzechy włoskie świeże 14, opakowanie pięciokilowe franko. Katz-Schatzberg, Zaleszczyki zdw 68 931

Firany
tiulowe, woalowe, madrasowe, koldry kg od 12 zł. Wata od 2 zł. kilogram. W. Groszkiewicz, Poznań, ul. Wrocławska nr. 3. Hurtownie i detalicznie. Pw 7233-36.98

Nowy
Dom Komisowy sprzedaje, kupuje meble używane różne inne rzeczy. Woźna 16. Pw 7024-5.56.378/9

Kuchnie
szafy kuchenne tania. Czesława 11, stolarnia (Wilda) zdw 67 244/5

Maszyny
do szycia starszą tanią sprzedam. Nowy Rynek 2, mieszkanie 9 od 4-7. zdw 68 583

Bronzowy
kostium jesienny i futro damskie mało używane sprzedam tania. Obejrzeć można Szopena 3, mieszkanie 3, między 2-3 godz. zdw 69 601

Pianino
krzyżowe na metalowej płycie, mało używane, tania. Rom. Szymańskiego 4, mieszkanie 11. zdw 68 594

Kabat
karakulowy okazuje na sprzedaż. Półwiejska 19, mieszkanie 12 zdw 68 532

Jadalnia
mało używana tania na sprzedaż. Przemysłowa 40, mieszkanie 10. zdw 68 537

Pianino
jak nowe sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 68 559

Kiosk
sprzedam inwalidzie poważnemu reflektantowi 3 800 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 643

5 KUPNA

Kupię
cenne olejne obrazy szychy. Poznań Wierzbicice 4, parter. zdw 64 557

Kupię
używaną dobrą 6-strunową gitarę i mandolinę. Adres z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 68 091

Kupię
okazyjnie używaną wyłocznice hydrauliczną utrzymaną w dobrym stanie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 5957

Szafe
3 m szeroka kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 501

Kupię
małe gospodarstwo możliwe za list hipoteczny na sumę 1238 dolarów S. Put. Rogoźno Wielkopolskie. zdw 68 504/5

Zamienie
skład cukierków na samochód prywatny lub z koncesją. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 514

Placu
opłotowanego szopami na materiały opałowe budowlane podaniem wielkości ceny, okolicy poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 450

Mleczarskiego
masła 15 ctr. miesięcznie potrzebuje. Oferty z dokładną ceną Kurjer Poznański zdw 68 439

Dworskiego
masła każda ilość kupię, podać cenę. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 440

Kocioł
do gotowania na parę, wewnątrz miedziany do przechylania na 200 do 300 litr. 4 atm. nacisku kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 606

Kupię
wygodny dom i kilka mórg ziemi w okolicy Poznania, gdzie dobra komunikacja za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 688

Serwis
obiadowy 12 osób kupię. Cena oferty Kurjer Poznański jw 1609

Maszyny
do pisania używane w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 68 531

Rower
damski dobrym stanie kupię. Karalus, Umińskiego 10, m. 3. zdw 68 536

Maszyny
do szycia używane kupię, metelnie zaplać. Wolnica 4/5, I. lewo zdw 68 886

Wagę
dziecięcą używaną kupię. Oferty z ceną zdw 68 486

Drabiny
malarskie używane kupię. Gąsiorowskich 10, mieszkanie 6 zdw 68 563

Maszyny
do pisania — powielacz okazujcie kupię. Cena szczegóły Kurjer Poznański zdw 68 786

Kupię
nieruchomość, dom i kilka mórg ziemi, albo gospodarstwo 30-60 mórg blisko Poznania lub miasta powiatowego, z dobrą komunikacją. Wpłać 10-15.000 zł. Tylko szczegółowe oferty z dokładnym opisem i warunkami proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego dw 1256

Teren
przy Aleji Wielkopolskiej kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 748

Wał korbowy
panewki do Rugby cięż. 4 cylindrowego kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 902

Autobus
dobrze utrzymany, znanej marki 18-22 miejsce kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 808

6 KAMIENICE

Administrację
domów przyjmie właściciel nieruchomości. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 442

Wille
sprzedam Poznaniu 46 000 zł — wpłaty 15 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 634

Kupię
kamienice w Poznaniu — wpłata 30-35 000. Oferty Kurjer Pozn. jw 1604

7 PIENIADZ

Apteka
w Poznaniu poszukuje 5 do 10 tys. zł. na I hipotekę na przeciąg roku. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 67 723

150 zł
poszukuje zaraz na jeden miesiąc zastaw maszyn do szycia. (Varietas) Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 572

Dobra lokata kapitału
Powiatowe miasto do sprzedania nowy dom w najlepszej części handlowej 2 duże sklepy. Restauracja-jadalnia, olejarnia kaszarnia, siekarnia i handel paszy, ogród, woda, do sprzedania lub zamiana na miły, gospodarstwo. Pośrednicy niewykluczeni. Zgłoszenia Kierejowski, Mogilno. dw 1 250

Wspólniczki
do hodowli drobiu poszukuję. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 491

50 000 zł
poszukuje na I. hipotekę. Kudliński, Niegolewskich 10a, telefon 6039. zdw 68 009

Hipotekę
9 000 zł wkrótce płatą sprzedam. Kurjer Poznański zdw 68 597

Wielkopolską wille
dochodową przy Poznaniu sprzedam, oddzielnie, dam mieszkanie, ryby, warzywa, procent ewtl. umebowane z utrzymaniem za pożyczkę 60 000 zł. Zapewnienie hipoteczne. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 520

10 000
na I. hipotekę obiektu 75 000 poszukuję. Spłata najpóźniej w 2 latach. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 482

11 000
realność w Poznaniu I. hipoteka poszukujemy. Kurjer Poznański zdw 68 470

Wdowa
szuka pożyczki 1 000 zł na pół roku. W zastaw da pianino prawie nowe. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 68 484

10-15 000 zł
poszukuje na I. hipotekę na nową wille w Puszczykowie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 612

Wspólnika (czki)
cichego lub czynnego przyjmie dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 68 795

Sprzedam
carskie ruble w papierach. Oferty Kurjer zdw 68 912

1 000
do fabrykacji opatentowanego artykułu codziennego potrzeby. Lokal, cześć urzędowania mam. Procent, udział w zyskach, gwarancja hipoteczna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 748

Ca. 50 000 złotych
pożyczki dam na hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 461

8 DO WYNAJĘCIA

2
pokoje kuchnia, 1 pokój kuchnia, światło elektryczne, od gospodarki do wynajęcia. Mosina, Lipowa 10. zdw 67 342

3 pokoje
za zgodą gospodarza z meblami zaraz odstąpię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 67 402

Wynajmę
pokój i kuchnię, czynsz 600 zł zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 882/3

Pokój
kuchnia, parter; pokój kuchnia suterena i skład wydzierżawie. Teczoła 4. zdw 68 492

Trzypokojowe
mieszkanie we wili na Łazarzu dla spokojnego lokatora zaraz do wynajęcia. Czynsz 20 000 zł na rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 538

Mieszkanie
5 pokoi komfort odda zaraz. Poznań, Małeckiego 21, mieszkanie 2. zdw 68 560

Ulica Mickiewicza
5 pokoi, hol centralne, telefon, kompletnie umebowane, natychmiast do objęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 539

7
pokoje duże jasne I. piętro całym komfortem korzystnie odda gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 479

Pokój
dobrze umebowany, dla 2 osób, centralne ogrzewanie, elektryczna łazienka z używanym kuchnią lub bez wynajmę. Półwiejska 20, III. mieszkanie 10. zdw 68 554

1-3
pokoi na biura adwokackie lub inne do wynajęcia zaraz. Poznań 11. mieszkanie 9. Zgłosz. 2-4. zdw 67 938/4

3 pokoje
Osiedle — 100 zł miesięcznie za rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 654

1 000
dwupokojowe, kuchnia, roczna dzierżawa wskazać Agencja Kurjera Poznańskiego Przecznicia 1a. zdw 68 874

Mieszkanie
6 pokoi z meblami w centrum do oddania. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 68 666

2
pokoje kuchnia wolne. Sołtyśkiak, Prusa 18. zdw 68 749

Mieszkanie
4 pokojowe z komfortem Łazarz Wila, Gosp. Wilt. Wyspiańskiego 18. Pw 7825-57.165

Pokój
kuchnia miesięczny czynsz. — Zgłoszenia Łukaszczyca 6, mieszkanie 14 zdw 68 378

9 SZUKA MIESZK

Pokoju
próżnego w centrum od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 383

2 z kuchnią
poszukuje urzędnik. Podać wysokość czynszu do Kurjera Poznańskiego zdw 68 503

Mieszkania
4 pokojowe od 1 listopada poszukuję (nie w wili), możliwie okolicą Jeżyce lub Łazarz, ewentualnie oddępnie wzdłuż 1-2 lat dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 489

Dwupokojowego
kuchnia poszukuję od gospodarza. Zwiększona dzierżawa miast wysokiego czynszu zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 438

1-2
pokoi z kuchnią parter, I. piętro, od gospodarza poszukuję. Czynsz według umowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 463

Poszukuję
3 pokojowego kuchnia wygodami ewent. zamiana samochodu Fiat 503 bardzo dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 651

Mieszkania
1-2 pokojowe Jeżyce, Łazarz, poszukuję wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 835

Pokoju
kuchnia od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 671

1-3
pokoi z kuchnią od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 715

2-3
pokoi kuchnia szuka sekretarz adwokacki ewtl. przyjmie administrację. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 68 810

Młode
małżeństwo szuka mieszkania pokoi z kuchnią, dzierżawa pół roku zgóry od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 857

2
pokoi w lepszej dzielnicy poszukuję bankowiec. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 672

Małżeństwo
bezdziennie poszukuje mieszkania pokoi i kuchni lub dwóch pokoi i kuchni, okolicą Łazarz lub Jeżyce, Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 521

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
6 pokoi w centrum na 3-4 pokoje również w centrum. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 541

2
pokoje kuchnia 50. Rynek Wilecki, zamienie na 3 pokoje kuchnię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 811

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umebowany, elektryka, centralne z obiadami lub bez. Stroma 27, m. 5. zdw 66 989

Korzystnie
1-2 pokoi 1-2 osobom utrzymaniem bez także gabinet sypialni. Matejki 1, drowa Gackowska. zdw 67 506

Dwuosobowy
balconowy i jednoosobowy w kulturalnym domu. Niegolewskich 16 mieszkanie 6, II. prawo. zdw 67 950

Szukam
inteligentnej współlokatorki. Plac Karmelicki 1, m. 23 obok Kościoła Bożego Ciała. zdw 67 853

Pokój
z utrzymaniem lub bez. Różana 4, mieszkanie 4. zdw 68 806

Dwuosobowy
Śniadeckich 17 mieszkanie 11. zdw 68 467

Pokój
czysty dwuosobowy. Poznańska 27 mieszkanie 8. zdw 68 348

Pokój
elektryczność, biurko, lepsze panu. Jeżycka 41, mieszkanie 4. zdw 68 550

Pokój
oddzielne wejście, łazienka, centrum miasta, oddaję zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 554

Pokój
wolny. Św. Marcin 27, III. lewo. zdw 68 187

Pokój
umebowany wolny. Seweryna Mielżyńskiego 1, III. Malinowska. zdw 68 570

Pokój
panom, pościel pożądana. Strusia 3, mieszkanie 5. zdw 68 574

Dwuosobowy
Wierzbicice 11, III. lewo. zdw 68 577

Pokój
małżeństwu lub studentom wynajmę. Górna Włda 80 mieszkanie 5. zdw 68 581

2
pokoje umebowane, łazienka i samodzielna kuchnia u bezdzietnych. Poznańska 27 a, mieszkanie 3, I. piętro, lewo. zdw 68 589

Willa
umebowane kulturalnym. Topolowa 6 I. koniec Ratajczaka. zdw 68 468

Śródmieście
frontowy słoneczny, dwu-trzyosobowy ewentualnie utrzymanie, niedrogo. Aleje Marcinkowskiego 17 a, II. lewo. zdw 68 600

Studentom
2-3 frontowy Kanakowa 6, parter, prawo. zdw 68 602

Inteligentnym
spokojnym, Ratajczaka 10, III. zdw 68 603

Uniwersytecie
Operze pokój ładny dwuosobowy wynajmę zaraz. Libelta 3, mieszkanie 4 zdw 68 457

Pokój
ładny, czysty łazienka z utrzymaniem. Grobla 6, mieszkanie 9. zdw 68 565

Przecznicia 3
I. piętro, lewo tylko z utrzymaniem. zdw 68 452

35
zł ciepły, elektrycznym — pani, Emilji Szczanieckiej 1, wysoki parter, prawo. zdw 68 615

Elegancki
1-2 osobom. Wierzbicice 34, mieszkanie 6 zdw 68 447

Centrum
słoneczny, frontowy, osobne wejście zaraz. Kozia 25, mieszkanie 3. zdw 68 446

Skromny
27 Grudnia 9, III. zdw 68 431

Pokoje
Gwarna 8, III. prawo, zdw 68 428

Pokój
umebowany światło elektryczne, utrzymanie, zaraz. Dąbrowskiego 24, mieszkanie 9, 16-19. zdw 68 525

Pokoje
eleganckie, niekrepujące. Działalskich 1, I. mieszkanie 15. zdw 67 887

Słoneczny
frontowy studentom lub uczniom, Rynek Łazarz 1, mieszkanie 10. zdw 68 474

Komfortowy
pokój przy placu Wolności. I. piętro front zaraz dla dwóch panów z utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 68 449

50
elektryczność, łazienka, telefon, ewentualnie utrzymaniem. Małeckiego 35, parter, lewo. zdw 68 538

Pokój
dwom panom. Jeżycka 43, mieszkanie 7. zdw 68 608

Elegancki
niekrepujący utrzymaniem, bez. Łąkowa 16 I. prawo, zdw 68 607

Dwuosobowy
dobre utrzymanie. Waly Zygmunt Augusta 1, m. 8. zdw 68 617

Czysty
ewent. dwa oddzielnie. Ratajczaka 33 mieszkanie 13. zdw 68 622

Strzałowa
3. III. lewo, panom. zdw 68 623

Dwuosobowy
Św. Józefa 6, III. lewo. zdw 68 626

Pokój
Skryta 1, parter, lewo. zdw 68 625

Pokój
niekrepujący Działalskich 6 m. 2. zdw 68 624

Pokój
dla panów. Św. Marcin 54, front m. 4, III. piętro. zdw 68 178

Blisko Uniwersytetu
bardzo miły wszelkie wygody, dwuosobowy, utrzymaniem Jasna 1, mieszkanie 2. zdw 68 641

Pokój
klatki schodowej Ciesielski, Macin 64, mieszkanie 26 zdw 68 644

Pokój
frontowy, dwuosobowy. Łąkowa 21, III. zdw 68 647

Centrum
dwuosobowy wygodami. Składowa 1, wejście II. parter, lewo. zdw 68 648

Elegancki
pokój panom. Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdw 68 635

Małżeństwu
umebowany pokój czysty zaraz. Stachowiak, Wierzbicice 23. zdw 68 630

Pokój
centralnem ogrzewaniem, elektrycznością zaraz. Poznańska 58a parter, lewo, narożnik Mickiewicza. zdw 68 633

Dwa
łącznie pokoje kaloryfery Młyńska 9, I. prawo, narożnik Placu Nowomiejskiego. zdw 68 659

Centrum
dwuosobowy, elektryka, osobne wejście. Skońska 16, mieszkanie 9 zdw 68 664

Piekary
5, II. lewo, dwuosobowy. zdw 68 655

Śliczny
duży pokój umebowany. Ogrodowa 4, parter. zdw 68 657

Słoneczny
plac Bernardyński 1, m. 4. zdw 68 638

Pokój
Kopernika 8, I. prawo. zdw 68 661

Pokój
dobrze umebowany dwom solidnym panom. Matejki 67, m. 9. jw 1549

Dwuosobowy
wynajmę. Dąbrowskiego 52, I. prawo. zdw 68 1601

Umeblowany
1 lub 2 solidne osoby. Jackowskiego 39, mieszkanie 6. jw 1613

Pokój
umebowany dwuosobowy zaraz. Balcerzak, Kraszewskiego 30. jw 1611

Dąbrowskiego
23 mieszkanie 7, słoneczny centralne ogrzewanie utrzymaniem. jw 1610

Półwiejska
2 mieszk. 6. utrzymaniem 1-3 osobom pianino (czesciowo).
zdw 68 702

2
studentkom. czysty elektryczność
Wierzbicze 51a, mieszkanie 10.
front.
zdw 68 791

**„Informator“
poleca pokoje**
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 68 840

Jednospobowy
balconowy 27 Grudnia 16 m. 11.
Studentki wykluczeni. zdw 68 822

Pokoje
dobrze umeblowane z komfortem
i wygodami. Matejki 60. m. 8.
zdw 68 797

Pokój
dla 1-2 student. Śniadeckich 6.
III. p. drzwi środkowe.
zdw 68 819

Dwuosobowy
Mrszalka Focha 40 mieszk. 8.
zdw 68 812

Pokój
2 solidnych z obiadem — bez.
— Matejki 68. m. 1.
jw 1605

Elegancki
pokój wynajm. lepszymu panu.
Słowackiego 25. parter, lewo.
jw 1608

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Mateckiego
33. I. prawo. zdw 68 851

Pokoik
bez pieca wolny. Plebanska, ulica
Słowackiego 37.
zdw 68 855

Pokój
1-2 spokojnym panom. Górna
Wilda 73 m. 6.
zdw 68 862

Pokój
wynajm. 2 studentkom. Wy-
spiańskiego 12 IV. prawo.
zdw 68 861

Pokoik
dwuosobowy osobne wejście. Po-
znańska 27a. II. Szwolowa.
zdw 68 876

Pokój
Jackowskiego 3 I. lewo.
zdw 68 871

Słowackiego
43 — 6. pokój dwuosobowy.
zdw 68 870

Centrum
dwuosobowy — frontowy słonecz-
ny Młyńska 13 II. m. 10.
zdw 68 879

Elegancki słoneczny
utrzymaniem — bez. Jackowskie-
go 21 m. 11.
zdw 68 883

Malżeństwu
Kanałowa 6 mieszkanie 16.
zdw 68 882

Umeblowany
1-2 osób. Spokojna 21. mieszka-
nie 3.
zdw 68 890

Pokój
słoneczny ładny zarsz fortepian.
Mostowa 4. Romanowska.
zdw 68 892

2 pokoje
ładne słoneczne wejście klatki
schodowej w willi. Konopnickiej
7.
zdw 68 889

1-2
pokoje eleganckie. Cieszkowskie-
go 8 m. 9.
zdw 68 898

Pokój
umeblowany wynajm. Waliszka
Wybickiego 3.
zdw 68 760

Frontowy
Zórawia 13. mieszk. 3. Jeżyce.
zdw 68 699

Pokój
wspólny jednemu panu. Półwiej-
ska 38a. m. 9.
zdw 68 703

Pokój
dwuosobowy. Wierzbicze 33a.
mieszka 22.
zdw 68 705

Pokój
wynajm. Zuzka Ogrodowa 13.
zdw 68 710

Osobne
wejście zaraz. Łakowa 15. III.
prawo.
zdw 68 718

Białe
pokój frontowy inteligentnej pa-
ni. Wynajm. Fr. Ratajczaka
19. mieszkanie 11.
zdw 68 719

Duży
umeblowany malżeństwu utrzy-
maniem kuchni. Marcelego Mostowa
3. m. 12.
zdw 68 724

Frontowy
dwom panom. Wielkie Garbary
44. mieszkanie 7.
zdw 68 725

Sołacz
pokój słoneczny z utrzymaniem
dla 2 słuchaczek. Solacka 14.
przystanek tramwajowy.
zdw 68 901

Dwu
trzyosobowy. Cieszkowskiego 7.
12.
zdw 68 915

Pokoik
zaraz. Słowackiego 48. II. lewo.
zdw 68 914

Pokój
niekrepujący trzem panom lub
panienkom. elektrycznym swia-
dem 50 zł. Łazarska Graniczna 15.
mieszkanie 10.
zdw 68 913

Pokój
utrzymaniem (bez) dwom intelli-
gentnym osobom. Pocztowa 28.
I. p. tr.
zdw 68 918

Panów
na pokój. Ogrodowa 15. I. pod-
wórze. lewo.
zdw 68 908

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
jednego lub dwóch elegancko
umeblowanych z oddzielnym wej-
ściem możliwie z garażem —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 566

Panienska
poszukuje pokoju niekrepującego
od 15. Oferty z ceną Kurjer Poz-
nański zdw 68 437

Przyjezdne
malżeństwo poszukuje na kilka
następnych dni niekrepującego po-
koju; może być daleko od centrum.
Oferty cena do Kurjera Poznań-
skiego zdw 68 464

Studentka
III roku poszukuje pokoju za ko-
repetycje do VI gimnazjalnej. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 68 632

Szukam
dla 2 panów zaraz do 25 zł. Ofery
Kurjer Poznański zdw 68 573

Próżnego
wiekszego ewentualnie dwóch
poszukuje Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 68 587

Jednego
lub dwóch pokoi poszukuje za
raz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 68 629

Ładnego
sympatycznego pokoju bez utrzy-
mania poszukuje na okres 6 ty-
godniowy od 5.10. zmianian pod
chorąży rez. w okolicy 57 p. p.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 68 713

Pokoju
czystego, ciepłego cichego, czę-
ściowo umeblowanego szuka eme-
ryt. Zgłoszenia Ogrodowa
zdw 68 777

Z klatki schodowej
pokoju ładnego poszukuje. Spie-
sne zgłoszenia z podaniem ceny
Kurjer Poznański zdw 68 702

Malżeństwo
bezd. utrzymaniem kuchni do 40
zaraz u samotnej osoby. Oferty
Kurjer Poznański zdw 68 789

Elegancki
pokój do pracy naukowej tylko
w czasie dnia w pobliżu Bazaru
i Biblioteki Raczyńskich. Oferty
Kurjer Poznański zdw 68 672

Malżeństwo
używaniem kuchni. tania. cena.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 68 752

Starsze
malżeństwo poszukuje próżnego
lub umeblowanego pokoju używa-
niem kuchni. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 68 714

Absolutnie
niekrepującego najchętniej z
klatki wygodami. pościelą. elektr.
tylko śródmieście. nie wysoko po-
szukuje dwóch kulturalnych na
stanowiskach. Szczegóły, cena
Kurjer Pozn. zdw 68 785

**„Informator“
poszukuje pokoi**
Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 68 839

Pokój
słoneczny. frontowy. łazienka.
świetłem elektrycznym przy Uni-
wersytecie. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 68 380

13 LOKALE

Garaż
odnajm. zaraz. Działyskich 6.
portier.
zdw 68 553

Lokal
handlowy odstąpi. ul. Kraszew-
skiego. Oferty Kurjer Poznański
jw 1593

Skład
z urządzeniem i mieszkaniem na-
dalnym na każdą branżę. od
października do wynajęcia. Zgło-
szenia Strzelnicza. Chodzież.
dw 1195

14 DZIERŻAWY

Małe ogrodnictwo
handlowe staroprowadzone z 3
orazkami w powiatowym mie-
ście zaraz wydzierżawie. Do
przejścia ca 3 tys zł. Oferty
Kurjer Poznański dw 1 191

Plac
1500 km na składzie opłotowane
na Łazarskiej wydzierżawie. Włt.
Wyspiańskiego 13.
Pw 7856-57.104

Dzierżawy
do 150 mór z zabudowaniem. mo-
żliwie z wodą poszukuje. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
zdw 68 783

Dzierżawy
600 do 1200 mór poszukuje za-
wodowy rolnik pierwszorzędne
połączenie. Inwentarz żywy mar-
ty ewent. własny. Posrednie-
stwo użycie przyjęte. Oferty Ku-
rier Poznański dw 1202.

16 OSOBISTE

„Tampol“
wynajm. ze kocham Ciebie. Ka-
jak.
zdw 68 538

Która
ze szlachetnych osób dopomoże
samotnej pani. Wzajemnie oddam
umeblowany pokój. Oferty Ku-
rier Poznański zdw 68 506

5692
Odpowiedź leży poste-restante.
Poznań. główna poczta. nw 5692

Za
długi mego meza Józefa Kociak-
kiewicza nie odpowiadam. Ko-
ciakiewiczowa.
zdw 68 916

Ostrzeżenie
Za długą Emiljaną Zaleskiego
nie odpowiadam. Emilia Czubak
I voto Zaleska.
zdw 68 528

21 ZGUBY

Zaginął
pies wilk. numer znaczka 1051
Proszę oddać za wynagrodzeniem
Szymczak. Wielkie Garbary 43.
mieszkanie 12.
zdw 68 518

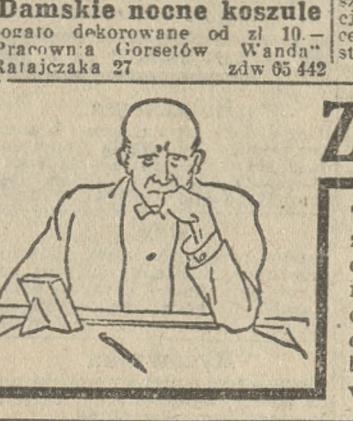
Zgubiono
książeczkę wojskową nr. 337 P. K.
U. Jarocin. Witold Celiński.
zdw 68 772

22 ROZMAITE

„Krystyna“, ul. Fredry 6
poleca szykowne kapelusze dam-
skie. przyjmują zamówienia jak
i wszelkie prace w tym zakresie.
zdw 68 296

7,90 zł
plaszcz męski biały
panów lekarzy i dr-
gerzystów. Plaszcz
męski zawodowy
kolorowy od 9,80.
bluzy rzeźnicze od
4,90 poleca Fabry-
ka Bielizny J. Schu-
bert ul. Wrocław-
ska 3.
Pw 7 230-36.39

Damskie nocne koszule
bogato dekorowane od 10 —
Pracownia Gorsetów Wanda
Ratajczaka 27.
zdw 68 442

**Wszelkie
prace stolarskie**
całkowite wyprawy i pojedyncze
meble, formierowane, polerowane
i malowane (budowlane oraz od-
polerowanie mebli i fortepianów)
wykonuje solidnie i na dogod-
nych warunkach: Stolarnia ulica
Dąbrowskiego 83 85 w podwórzu
prawo ostatnia składowa.
zdw 68 647

Kursy
kroju i szycia udziela Łukowska
Kantaka 2.
zdw 68 758

Samodzielną
w domu i poza domem szyje ta-
nio i ładnie Grobla 6 II. podwór-
ze. Sawicka.
zdw 68 506

Krawcowa
wykonuje elegancko, szybko, ta-
nio, również przeróbki. Ziolkie-
wicz, Wierzbicze 27. podwórze.
zdw 68 564

Sprawy podatkowe
interwencje, reklamacje załatwia
fachowo były kierownik urzędu.
Murawski. Górna Wilda 96.
zdw 68 456

Dla
2 letniego zdrowego chłopca po-
szukuje troskliwej opieki za wy-
nagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 68 863

Chłopca
dwuletniego oddam za własne.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 552

Oblady
treściwe na masle 4 dania tania.
Nowy Rynek 14/15 m. 1.
zdw 68 618

Administrację domu
przyjmie emeryt. urzędnik nad-
zoru budowlanego. Oferty Ku-
rier Poznański zdw 68 654

Wykonuje
elegancka garderoba damska po-
dług najnowszych żurnali pary-
skich. Wilda Kilińskiego 12. mie-
szkanie 2.
zdw 68 836 7

Salon Mód
pracownia sukien. najnowszych
modeli: dział angielski, plaszczów.
kostiumów wypracowanie naj-
przedniejsze. Załobne zamówie-
nia wykonuje w 24 godzinach po
bardzo przystępnych cenach firma
Jankowski. Kreta 23. drugi dom
od Młyńskiej.
zdw 68 676

Futra
damskie, męskie. modernizuje, po-
szywa, naprawia pracownia futer
wszelkich obsad. Jankowski. Kreta
23. dawniejszy mistrz Bodo-
wrocław.
zdw 68 694

Kuśnierka
pierwszorzędna naprawia, moder-
nizuje, damskie futra. Pocztowa
31a. mieszkanie 8.
zdw 68 712

Bielizniarka
przyjmie w dom wszelką bieliz-
damską, męską i pościelową. W.
Antkowiakówna. Piekary 13b.
rw 2953

Czapki
wykonuje tania. Wolnica 7. II.
prawo.
zdw 68 841

Renaracje zegarków
najtaniej Ostrowski, Wielka 15.
zdw 68 588

Pani
która kładła karty przy Strzalo-
wie 7. przeniosła się Piekary 3.
m. 6.
zdw 68 846

Krawcowa
przyjmuje prace w dom. Adres
wskaże Kurjer Poznański
zdw 68 877

23 OZENKI

Kawaler
33-letni. przystojny, inżynier. po-
siadający 25 000 złotych. zupeł-
nie samotny, posłubi sympatycz-
ną, inteligentną panią do lat 37.
Majątek mile widziany, lecz nie
konieczny. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 68 344

Agronom
kawaler. lat 28. dobrej rodziny.
właściciel resztki pozna pa-
nienki przystojną z majątkiem
od 20 tysięcy Serio traktujące
oferty Kurjer Pozn. zdw 68 436

Wdowa
posiadająca od 20 lat prosperu-
jący skład szuka znaniością le-
pszego pana wieku 45-60 lat z
cośkolwiek gotówką celem ożenku
Zgłoszenia w języku niemieckim
do Kurjera Pozn. zdw 68 429

Blondynka
ładnego usposobienia. niebiedna
po trzydziści poszukuje znanio-
ści w celu matrymonialnym.
Panowie kupcy, urzędnicy na sta-
nowisku zechcą się zgłosić możli-
wie fotografują Kurjer Poznański
jw 1612

Kawaler
lat 31. zawodu mechanik. szofer
szuka żony. najchętniej z prowinc-
ji do lat 25 z gotówką od 3.000
celem powiększenia przedsiębior-
stwa. Oferty Kurjer Poznański
zdw 68 858

24 NAUKA

**Kurs tańców
rozpoczynamy**
Mikolajczak, Kledecka
Pocztowa 29.
Pw 7247-38.216

Tańczyć
modnie uczy Ola Antoszevska.
Zielona 3.
Pw 7 731-39.62

Akwareli i rysunku
udziela w kursie zbiorowym Ar-
tysta-Malarz Adam Batycki. Poz-
nań. Waly Jazielny 18.
Pw 7735-57.146

Książkowości
wyucza prywatnie Derfert Zie-
lona 6.
zdw 68 856

Kursy stenografii
pisanie na maszynach. Kantaka
I. II. piętro.
zdw 68 408

Tanie kursy tańców
Opaliński. 27 Grudnia 19. m. 9.
zdw 64 548

Parisiennę
jeune femme des leçons de Fran-
caise de dehors de la maison prix
modérés. S'adresser au journal
zdw 68 043

Złoty
łacina, greka, polskie. Kurjer
Poznański zdw 68 033

Angielka
rodowita z Londynu udziela lek-
cji. konwersacji Zgłoszenia Ku-
rier Poznański zdw 68 100

Absolwentka
U. P. rutynowana sumienna ko-
repetytorka w zakresie 6 klas
gimn. poleca się tania. Oferty
Ogrodowa zdw 67 562

Leçons de français
jeune femme conversation litté-
raire préparation au baccalauréat.
Mme Dykacz-Zakrzewska Pa-
risienne. Ogrodowa 12. mieszka-
nie 28.
zdw 67 495

Kto
odrobi dziennie lekcje z semina-
rystyką oraz uzupełni braki? —
Szczegółowe warunki Kurjer
Poznański zdw 68 510

Kto
może udzielić za wynagrodzeniem
miesięcznym 50 zł prywatnie nau-
ki książkowości amerykańskiej i
to od 1. X. Zgłoszenia proszę
skierować Cwoździska. Dąbrow-
skiego 64.
zdw 68 567

Studentka
udziela lekcji zakresu gimn. i
przygotuje Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 68 427

Student
udziela korepetycji zakresu gimna-
zjalny. Oferty Kurjer Poznański
zdw 68 476

Kto
wyuczy panię inteligentną
krawieczyznę? Oferty do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 68 405

Student
udziela lekcji niemieckiego, kon-
wersacja. Oferty zdw 68 448

Kroju
damskiego wieczorem udziela
Szymański. Waly Jana 9.
zdw 68 438 9

Kursy kroju rozpoczyna
Kazimierz Kazubowska. Świeto-
krzyński 3.
zdw 68 620/1

Udziałem
lekcji polskiego, niemieckiego. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 68 898

**Szkoła tańców
modernistycznych
Średzińskiego**
kursy rozpoczyna. Strzelecka 3.
zdw 68 770

Korepetytor
poszukuje lekcji w zakresie gimn.
Male wynagrodzenie. Oferty Ku-
rier Poznański zdw 68 700

Kursy
książkowości, stenografii, rachun-
ków, pisanie maszyną. Ogrodowa
16 II.
zdw 68 917

Książki uniwersyteckie
zakup, sprzedaż, zamiana, komis
Antykwariat Strzelecka 2.
zdw 68 814

Książkowości
stenografii, pisanie na maszynie
wyuczony tania. Rozpoczynamy
8 października. Dla niezamożnych
ul. Postep. Plac Sapieżyński
2a.
zdw 68 887

Zegarmistrzostwa
lub elektrotechniki, kto przyjmie
w nauce 15 letniego? Oferty Ku-
rier Poznański zdw 68 925

25 MUZYKA

Pianino
do ćwiczeń lekcje gry fortepiano-
wej. Młyńska 3 III. 8.
zdw 68 013

Muzyki
fortepianu udzielam tania. Skar-
bowa 4. III. lewo.
zdw 68 823

Udziałem
początkującym gry na fortepia-
nie. Gruwaldzka 33. mieszk. 8.
zdw 68 591

Lekcyj
gry fortepianowej i teorii muzyki
udziela oraz przygotowuje do
konserwatorium egzaminowana
nauczycielka. Godz. przyj. 2-6.
Zofia Koczwarowa. Marsz. Fo-
cha 29.
zdw 68 781

Dobrze
zrana orkiestra det. i rżnieta
na wszelkie uroczystości polecam
po cenach znioznych. Zgl. kapelm.
Sternalski. Wierzbicze 16. lub
Grobla 15. Tel. 58-00 zdw 68 677

Pianista
(ka) potrzebna zaraz. Cukiernia
„Słowiańska“ Marsz. Focha 70.
zdw 68 794

26 ROZRYWKA

**Kino Wilsona, Lazzar
Manolesco**
Iwan Mozłuchin, Brygida Helm.
zdw 68 406

Kino Odeon
Dziś i dni następne Bożyszcze
kobiet Ramon Nowarro w filmie
„Książka Student“. Zniżka dla
2 osób do 30 procent. zdw 68 767

Cukiernia „Słowiańska”
Marsz. Focha 70
 tel. 62-44
właśc. H. Smoczyk
 otwarta jest codziennie do
 godz. 3 popołudniu, polecam
 nadal Szan. Gościom oraz
 Sympatykom mój lokal.
Koncert artystyczny.
 zw 11 260

Bufetowa
 uczywa poszukuje zaraz posady
 z kaucją. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 533

Posługaczka
 poszukuje p. s. l. do wszystkiego.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 444

Dziewczyna
 szuka posady do wszelkich prac
 domowych zaraz lub 15. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 636

Wiejska
 dziewczyna szuka posady zaraz
 lub od 15. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 632

Służąca
 poszukuje zaraz posady do wszel-
 kiej pracy domowej i dzieci. Ła-
 skawe oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 656

Panienska
 poszukuje posady do pomocy
 krawcowej za małym wynagro-
 dzeniem zaraz. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 471

Dziewczyna
 z prowincji, czysta, pracowita,
 dobieci świadectwami szuka po-
 sadę do wszystkiego zaraz lub 15.
 Skromne wymagania. Oferty Kur-
 jer Poznański zdw 68 611

Posługaczka
 poszukuje posady Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 575

Za kaucją
 200 zł przyjmie posadę ekspedjent-
 ki. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 549

Stróżostwa
 w większym domu poszukuje
 młodszy emeryt państwowy zaraz.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 873

Posady
 lub posługi za małym wynagro-
 dzeniem poszukuje. Zgłoszenia
 Kurjer Poznański zdw 68 546

Dziewczyna
 uczywa do dzieci z syciem szu-
 ka posady. Zgłoszenia J. Ignoro-
 wicz, Wierzbicze 6. zdw 68 543

Poszukuje
 posady do składu kolonialnego
 lub bufetu. Oferty do Kurjera
 Poznańskiego zdw 68 537

Osoba
 inteligentna, średnim wieku, go-
 spodarna, z dobrymi poleceniami,
 dobieci świadectwami szuka po-
 sadę do wszystkiego zaraz lub 15.
 Skromne wymagania. Oferty Kur-
 jer Poznański zdw 68 842-3

Posługi
 możliwe Wilda poszukuje. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 545

Posługi
 z gotowaniem zaraz szukam.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 665

Uczennica
 uczywa z poradnej rodziny po-
 szukuje posady do składu brzo-
 jowej zaraz. Łaskawe oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 637

Dla
 mej asyst. dentystycznej, dzielnej
 w operatywie poszukuje zaraz po-
 sadę. Łaskawe zgłoszenia nade-
 śłać proszę do Kurjera Poznań-
 skiego dw 1263

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Wesoły Porucznik”.
Aurora: „Douglas Fairbanks”
 i „Zelazna Maski”.
Casino: „Przygody jeńca wo-
 jennego”.
Colosseum: „Ucieczka od
 szczęścia”.
Corso: „Bicz Boży”.
Edison: „Miasto miłości”.
Harfa: „Mesalina” (2 serje
 razem).
Kapitol: „Tempo... Tempo”.
Metropolis: „Światło i cienie
 macierzyństwa” oraz ope-
 retka p. t. „Czarodziejskie
 skrzydła”.
Odeon: „Książę Student”.
Renaissance: „Apaszk”.
Słońce: „Naręczona z loterii”.
Tęcza: „Golebica”.
Wilsona: „Monolesco”.

Przedpłata

na październik 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-
 datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-
 znańsku w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50, z odnośnikiem
 do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5,01
 kwartalnie z 15,03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9,00, w innych krajach z 11,00.
 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p.
 wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania
 się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości
 Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Sierota
 młodszą, uczywa z samodzielnym
 gotowaniem poszukuje posady za-
 raz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer
 Poznański zdw 68 800

Dziewczyna
 do dzieci lub do lekkich prac do-
 mowych poszukuje posady od 15.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 799

Sierota
 kochająca dzieci, inteligentna —
 zdrowa, z syciem, pomoc w nau-
 ce, skromnych wymagań, szuka
 posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
 zdw 68 852

Dziewczyna
 poszukuje posady do 1 lub 2 osób
 z praniem i gotowaniem ze spa-
 niem lub bez zaraz lub od 15. 10.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 854

Skrzypaczka i pianistka
 poszukują posady od 15. 10. 31.
 Zgłoszenia: Barbara Siarczyńska
 Grudziądz, Chelmińska 71.
 zdw 68 924

Dziewczyna
 samodzielna, spokojna, uczywa,
 samodzielną poszukuje posady.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 896

Magistra
 farmacji z praktyką poszukuje po-
 sadę. Kostrzyn, apteka.
 zdw 68 747

Początkująca
 zdolna stenotypistka i maszynist-
 ka szuka posady. Zgłoszenia Ku-
 rjer Poznański zdw 68 723

Pracznia
 czysta, szuka prania 4 zł. dzien-
 nie. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 678

Dziewczyna
 skromna, czysta, gotowanie, przy-
 jemie posadę zaraz lub 15. 10.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 689

Kucharka
 dobieci świadectwami poszukuje
 posady. Oferty Kurjer Poznań-
 ski zdw 68 697

Dziewczyna
 skromna, czysta, przyjmie posadę
 zaraz lub od 15. 10. Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 68 691

Dziewczyna
 starsza bez rodziny szuka posady
 z gotowaniem do religijnego,
 skromnego domu zaraz lub 15. —
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 844

WPiSY
na KURSY
HANDLOWE
 im. Dra Marcinkowskiego
 w Poznaniu — Skarbowa 5 — II p.
 odbywają się nadal od godziny
 5—7 wieczorem.
 Oplata niska — Ulgi — Podręczniki.
 Pw 7825-57.167

Kucharka
 bardzo dobieci gotowaniem szu-
 ka posady. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 68 663

Starsza
 zdrowa, silna dziewczyna, miej-
 ska, szuka posady zaraz lub 15
 w dworze do kuchni. Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 68 766

Starsza
 dziewczyna, która pracowała kil-
 ka lat w restauracji szuka po-
 sadę zaraz lub 15. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 765

Dziewczyna
 uczywa, z dobieci świadectwami,
 znająca sycie, haftowanie i
 prasowanie szuka posady, naj-
 chętniej pokojowej Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 68 706

Uczniwa
 matka poszukuje dla swego syna
 pracy jako chłopca do posyłek.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 732

Posługi
 za utrzymanie, małym wynagro-
 dzeniem po południu, najchętniej
 Łazarz. Jezyce poszukuje. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 761

Krawcowa
 szyje biegle, elegancko, szuka
 posady poza dom. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 631

Ekspedjentka
 z branży kolonialnej, tytoniowej
 poszukuje posady. Jezyk polski
 niemiecki. Łaskawe zgłoszenia
 Kurjer Poznański zdw 68 628

Posługi
 zaraz poszukuje. Zgłoszenia Ku-
 rjer Poznański zdw 68 455

Pracznia
 akurata, sumienna szuka pra-
 nia. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 529

Posługi
 na cały dzień do wszystkiego po-
 szukuje. Oferty Kurjer Poznań-
 ski zdw 68 542

Dziewczyna
 znająca sycie i wszelką pracę
 domową poszukuje posady zaraz.
 Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 469

Kilimiarka
 poszukuje posady lub posługi.
 Zgłoszenia Kurjer Poznański
 zdw 68 467

Posługaczka
 poszukuje posługi. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 462

Młodsza
 ekspedjentka z branży bławatów,
 towarów krótkich lub innej bran-
 zy poszukuje posady za skrom-
 nym wynagrodzeniem, ewentual-
 nie z utrzymaniem. Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 68 459

Służąca
 do wszelkich prac, ewentualnie
 jako pokojowa, najchętniej na
 wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
 ski zdw 68 457

Posługaczka
 uczywa szuka posady zaraz na
 Jezycach lub okolicy. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 771

Służąca
 Ukrainka dobieci gotuje z dobieci
 świadectwami lubi dzieci szu-
 ka posady u lepszych państwa
 z dzieckiem w śródmieściu zaraz
 lub 15. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 68 778

Dziewczyna
 kucharka samodzielną z dobieci
 świadectwami szuka posady od
 15. 10. lub zaraz. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 740

Kreślacz
 poszukuje posady. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 848

Dziewczyna
 uczywa, pracowita, szuka po-
 sadę do wszystkiego z gotowaniem
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 750

Służąca
 z dobieci świadectwami poszuku-
 je posady u starszych państwa.
 Oferty Kurjer Poznański zdw 68 2949

Poszukuje
 zaraz posady młodszego urzęd-
 nika w celu starszego pisarza. Mam
 5 letnia praktykę w większych
 majątkach ziemskich ukończoną
 szkołę rolniczą oraz 6 miesięczny
 kurs weterynaryjny. Świadectwa
 i polecenia pierwszorzędne. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 1260

Asystent
 aptekarski przyjmie zastępstwo
 lub posadę zaraz w celu. Oferty
 do Kurjera Poznańskiego
 dw 1259

Nauczycielka
 z pozwoleniem, muzykalna poszu-
 kuje posady do dzieci do 12 lat;
 także jako sekretarka. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 906

Służąca
 do wszystkiego poszukuje posady.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 900

Młynarz
 z kilkoletnią praktyką poszukuje
 posady w młynie parowym, moto-
 rowym lub wodnym. Jest również
 obeznan z motorem ssącym i
 Diesla. Łaskawe oferty uprasza
 Kasprowiak, Kuźnica-myśl, poczta
 Kobylagóra, powiat Ostre-
 szów.
 zdw 68 804

Biedna
 wdowa, szuka jakiegokolwiek po-
 sadę lub prania. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 840

Praktyki
 biurowej poszukuje 18 letnia sie-
 rota. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 405

Gospodyni
 szuka posady za małym wynagro-
 dzeniem. Zgłoszenia Kurjer
 Poznański zdw 68 426

Gospodyni - kucharka
 samodzielną, dobieci świadectwa-
 mi przyjmie posadę w restaura-
 cji, zakładzie lub kasynie. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 414

Panienska
 (Niemka) przyjmie posadę do
 wszystkiego u samotnej osoby.
 Zgłoszenia Kurjer Poznański
 zdw 68 906

Dziewczyna
 uczywa rodziców poszukuje
 posady jako uczennica w branży
 piekarsko - cukierniczej. Zgłosze-
 nia Kurjer Poznański
 zdw 68 293

Małopolanka
 poszukuje miejsca do wszystkiego
 zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
 ski zdw 68 401

Posługaczka
 szuka posługi. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 194

Posługaczka
 uczywa, dobieci świadectwami,
 poszukuje posady zaraz, okolicy
 Łazarza. Zgłoszenia Kurjer Po-
 znański zdw 68 387

Dziewczyna
 która zajmie się samodzielną go-
 spodarstwem domowym poszu-
 kuje posady. Łaskawe zgłosze-
 nia Kurjer Poznański
 zdw 68 323

Uczniwa
 dziewczyna szuka posady do prac
 domowych zaraz. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 261

Dziewczyna
 do wszystkiego szuka posady.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 363

Początkujący
 książkowy, piszący na maszynie,
 poszukuje posady za małym wynagro-
 dzeniem. Oferty Kurjer Poznań-
 ski zdw 68 265

Krawcowa
 skromna, inteligentna, panna z
 prowincji szuka jakiegokolwiek
 posady miejscowości obojętnej.
 Oferty z podaniem warunków
 Kurjer Poznański zdw 68 366

Panna
 poszukuje posady do składu kol-
 onialnego, ewentualnie jako po-
 pokojowa. Łaskawe oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 040

Inteligentna
 młoda osoba przyjmie posadę do-
 mowej nauczycielki. Dyplom uni-
 wersytetu francuskiego. Wyma-
 gania skromne. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 822

Ekspedjentka
 władająca językiem polskim, nie-
 mieckim, francuskim poszukuje
 jakiegokolwiek posady. Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 68 030

28 WOLNE MIEJSCA
Książkowa
 bilansistka młynarskiej branży
 potrzebna. Zgłoszenia odpisem
 świadectw, fotografii oraz poda-
 niem warunków do Kurjera Po-
 znańskiego pod dw 1245

Pań
 panów poszukujemy wszędzie na
 przebojowy bezkonkurencyjny ar-
 tykuł codziennego użytku. Stałe
 wysokie dochody. Zgłoszenia do
 Kurjera Poznańskiego zdw 68 495

Rysownika
 zdolnego do matrycy poszukujemy
 na pensję. Zgłoszenia do Kurjera
 Poznańskiego zdw 68 488

Książkowa - kasjerka
 potrzebna zaraz do prowadzenia
 ksiąg handlowych z kaucją do
 2500 zł. Oferty do Kurjera Po-
 znańskiego zdw 68 445

Dziewczyna
 potrzebna do wszystkiego. Wier-
 zbicze 17. miesz. 10 zdw 68 433

Panienska
 do dziecka na dopołudnia po-
 trzebna. Wierzbicze 49. m. 15.
 zdw 68 605

Fryzjerka
 wypomóżkę Staszica 5.
 zdw 68 610

Młoda
 panienska z branży obuwia.
 Zgłoszenia Kurjer Poznański
 zdw 68 704

Marszantkę
 dzielna ekspedjentka przyjmie od-
 zaraz. P. Szczawińska i Ska.
 Wodna 1. Pw 77 60-39.106

Dziewczyna
 z syciem, Pensja 15-20 złotych.
 Plac Nowomiejski 5. m. 5.
 zdw 68 825

Służąca
 z gotowaniem do wszelkich prac
 domowych może się zaraz zgłosić.
 Ulica Szamarzewskiego 1. m. 4.
 zdw 68 832

Uczennica
 do oddziału sukien i kuśnierni
 mogą się zgłosić. „Wytwórnia
 Konfekcji Damskiej”. Stary Ry-
 nek 46/47. zdw 68 831

Posadę
 stała wskaże pani za konwersa-
 cję francuską i angielską. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 68 578

Dziewczyna
 z gotowaniem do wszystkiego,
 druga do pomocy, od zaraz lub
 od 15 potrzebna na wieś w pow.
 chodzieskim. Reflektuje się na
 osobę uczciwą, zaufaną, której
 zależy na stałej posadzie. Odpisy
 świadectw i warunki Kurjer Po-
 znański zdw 68 536

Panienska
 do początkujących prac biu-
 rowych, posyłek uprzątnięcia biura
 potrzebna. Oferty Kurjer Po-
 znański zdw 68 535

Biuralistka
 pisząca maszyną. Oferty Kurjer
 Poznański zdw 68 572

Szofera
 z gotówką 2 000—3 000 przyjmie
 jako szofera lub współnika na
 taksówkę. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 68 633

FUTRA
SPODY POD FUTRA
LISY i SKÓRY
 wszelkiego rodzaju
 kupuje się najtaniej w firmie
JÓZEF DAWID
 Poznań, ul. Nowa 11
 Przyjmuje asygnaty Tow. Kredyt

Parkietówki
 potrzebne. Wskaże Kurjer Po-
 znański zdw 68 793

Dziewczyna
 do wszystkiego zaraz. Adres
 wskaże Kurjer Poznański
 zdw 68 798

Podróżującego
 zaprowadzonego na kolonialną po-
 szukuje. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 68 849

Dziewczyna
 potrzebna zaraz do wszystkiego.
 Kreta 24. m. 7. zdw 68 627

Inteligentna
 panienska, pisząca na maszynie po-
 trzebna na praktykę do biura han-
 dlowego. Zgłoszenia Aleje Mar-
 cinkowskiego 16. m. 11. godzina
 4—6. zdw 68 796

Poszukuje ekspedjentki
 z kaucją 2 000 zł. do restauracji.
 Zgłoszenia Sztitter, Szadłowice,
 pow. Inowrocław. zdw 68 806

Służąca
 Staszica 17. mieszkanie 4.
 zdw 68 903-4

Uczennicę
 do nauki szycia przyjmie. Adres
 wskaże Kurjer Poznański
 zdw 68 787

Pomocnik krawiecki
 który może w zupełności samo-
 dzielnie prowadzić pracownię za-
 prowadzoną z lepszą klientelą po-
 trzebny zaraz. Adres wskaże Ku-
 rjer Poznański zdw 68 780

Dziewczyna
 uczywa, umiejące cośkolwiek szyc
 do posyłek i pomocy potrzebne.
 Madame. 27 Grudnia 12.
 zdw 68 768

Dziewczyna
 do wszystkich prac domowych za-
 raz. Górna Wilda 29. Rzeźni-
 ctwo. zdw 68 909

Pomocnik
 fryzjerski potrzebny zaraz. Wiel-
 kie Garbary 13. zdw 68 910

Ekspedjentka
 dzielna, branży artykułów mę-
 skich, kapeluszy damskich po-
 trzebna zaraz Staszica 1.
 zdw 68 701

Pomocnik
 fryzjerski Półwiejska 38.
 zdw 68 695

Pomocnik
 fryzjerski na sobotę potrzebny.
 Golebica 10/11. zdw 68 673

Panienska
 do ręcznego zeszywania poń-
 czoł potrzebna. Śniadeckich 3.
 mieszkanie 1. zdw 68 721

Fryzjerka
 na wypomóżkę potrzebna. Pół-
 wiejska 16 zdw 68 722

Pomocnik
 gastronomiczny na prowincję do
 hotelu zaraz potrzebny. Gwaran-
 cja do 500. Zgłoszenia św. Woj-
 ciech 1. restauracja. zdw 68 813

OSTATNIE NOWOŚCI
w materiałach